Κατὰ Λουκᾶν

Έπειδήπερ¹ πολλοὶ ἐπεχείρησαν² ἀνατάξασθαι³ 1 διήγησιν⁴ περὶ τῶν πεπληροφορημένων⁵ ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς 2 αὐτόπται² καὶ ὑπηρέται⁵ γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξεν 3 κἀμοί, παρηκολουθηκότι³ ἄνωθεν¹ πᾶσιν ἀκριβῶς,¹¹ καθεξῆς¹² σοι γράψαι, κράτιστε¹³ Θεόφιλε,¹⁴ ἵνα 4 ἐπιγνῷς¹⁵ περὶ ὧν κατηχήθης¹6 λόγων τὴν ἀσφάλειαν.¹²

Έγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου¹⁸ τοῦ βασιλέως τῆς 5 Ἰουδαίας¹⁹ ἱερεύς²⁰ τις ὀνόματι Ζαχαρίας,²¹ ἐξ ἐφημερίας²² Ἀβιά: καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων²³ Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.²⁴ 6

https://biblicaltext.com

¹ ἐπειδήπερ, inasmuch as, since. ² ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ³ ἀνατάσσομαι, arrange in order, compile. ⁴ διήγησις, εως, ἡ, narrative, account. ⁵ πληροφορέω, fulfill, accomplish fully. ⁶ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁻ αὐτόπτης, ου, ὁ, eyewitness. ⁵ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ⁵ παρακολουθέω, follow closely, investigate. ¹¹⁰ ἄνωθεν, from above, again. ¹¹¹ ἀκριβώς, carefully, accurately. ¹² καθεξής, successively, in order. ¹³ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁴ Θεόφιλος, ου, ὁ, Theophilus. ¹⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁶ κατηχέω, teach by word of mouth. ¹⁻ ἀσφάλεια, ας, ἡ, certainty, security. ¹௧ˇ Ἡρῷδης, ου, ὁ, Herod. ¹϶Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ²⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²¹ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²² ἑφημερία, ας, ἡ, division, class (of temple priests). ²³ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁴ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth.

Κατὰ Λουκᾶν 1:7 Byzantine NT

³Ησαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι¹ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν² τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.³ Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, 7 καθότι⁴ ἡ Ἐλισάβετ⁵ ἦν στεῖρα,⁶ καὶ ἀμφότεροι¹ προβεβηκότες⁷ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς 8 ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος 2 9 τῆς ἱερατείας, 3 ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι 5 εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν 6 τοῦ κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος 7 ἤν τοῦ 10 λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη 12 Ζαχαρίας 1 ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν 3 ἐπ' αὐτόν. 13 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία: 11

¹ ἀμφότεροι, both, both of two. ² δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ³ ἄμεμπτος, blameless. ⁴ καθότι, according as, because. ⁵ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ⁶ στεῖρος, barren. ⁻ προβαίνω, go forward, advance. ⁵ ἱερατεύω, be a priest, perform priestly service. ⁵ τάξις, εως, ή, arranging, order. ¹¹ ἐρημερία, ας, ή, division, class (of temple priests). ¹¹ ἔναντι, before (gen), before. ¹² ἔθος, ους, τό, custom. ¹³ ἱερατεία, ας, ή, priestly office, priesthood. ¹⁴ λαγχάνω, chose by lot, receive. ¹⁵ θυμιάω, burn or offer incense, burn incense. ¹⁶ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁻ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹ፄ θυμίαμα, τος, τό, incense. ¹⁰ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²⁰ ταράσσω, trouble, agitate. ²¹ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²² φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²³ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:14

διότι εἰσηκούσθη ή δέησίς σου, καὶ ή γυνή σου Έλισάβετ⁴ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται γαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, 5 14 καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῆ γεννήσει αὐτοῦ γαρήσονται. "Εσται 15 γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον ^{7} καὶ σίκερα ^{8} οὐ μὴ πίη, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται⁹ ἔτι ἐκ κοιλίας 10 μητρός αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν 16 Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ^{11} ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν: καὶ 17αὐτὸς προελεύσεται ^{12} ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, 13 ἐπιστρέψαι 11 καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς 4 ἐν Φρονήσει 5 δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίω λαὸν κατεσκευασμένον. $^{^{17}}$ Καὶ εἶπεν Ζαγαρίας $^{^{18}}$ 18 πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, ^{19} καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ^{20} ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν 19

¹ διότι, because, on this account. ² εἰσακούω, listen, hear. ³ δέησις, εως, ή, entreaty, prayer. ⁴ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ⁵ ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ⁶ γέννησις, εως, ή, nativity, birth. ⁷ οἶνος, ου, ό, wine. ⁸ σίκερα, τό, beer, liquor. ⁹ πλήθω, fill. ¹⁰ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹¹ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹² προέρχομαι, go in front, precede. ¹³ Ἡλίας, ου, ό, Elijah. ¹⁴ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹⁵ φρόνησις, εως, ή, way of thinking, insight. ¹⁶ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁷ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁸ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ¹⁹ πρεσβύτης, ου, ό, old man. ²⁰ προβαίνω, go forward, advance.

Κατὰ Λουκᾶν 1:20 Byzantine NT

αὐτῶ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴ λ^1 ὁ παρεστηκὼς ενώπιον τοῦ καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδού, ἔση σιωπῶν³ καὶ 20 μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι⁴ ἡς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν 21 ό λαὸς προσδοκῶν ^{6} τὸν Ζαχαρίαν: ^{7} καὶ ἐθαύμαζον ^{8} ἐν τῷ χρονίζειν ^{9} αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ^{10} Ἐξελθών δὲ οὐκ 22 ήδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς: καὶ ἐπέγνωσαν¹¹ όπτασίαν ^{12} έώρακεν ἐν τῶ να $\tilde{\omega}$: ^{10} καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων ^{13} αὐτοῖς, καὶ διέμενεν ^{14} κωφός. ^{15} Καὶ ἐγένετο, 23 ώς ἐπλήσθησαν¹⁶ αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας¹⁷ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

¹ Γαβριήλ, δ, Gabriel. ² παρίστημι, be present, stand by. ³ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁴ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁵ ἀντί, instead of, in place of. ⁶ προσδοκάω, wait for, look for. ⁷ Ζαχαρίας, ου, δ, Zacharias, Zechariah. ⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁹ χρονίζω, spend or take time, delay. ¹⁰ ναός, οῦ, δ, temple, shrine. ¹¹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹² ὁπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ¹³ διανεύω, make a sign, nod continually. ¹⁴ διαμένω, remain, continue. ¹⁵ κωφός, deaf, dumb. ¹⁶ πλήθω, fill. ¹⁷ λειτουργία, ας, ή, service, ministry.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:24

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν¹ Ἐλισάβετ² ἡ 24 γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν³ ἑαυτὴν μῆνας⁴ πέντε,⁵ λέγουσα ὅτι Οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις 25 αἵς ἐπεῖδεν⁶ ἀφελεῖν⁻ τὸ ὄνειδός⁵ μου ἐν ἀνθρώποις.

Έν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἔκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ 26 ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἤ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην άνδρί, 27 ῷ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ: καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς 28 αὐτὴν εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτωμένη: ό κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη το σὰ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα 29 διεταράχθη έπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οῦτος. Καὶ εἶπεν ὁ 30 ἄγγελος αὐτῆ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ: εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἰδού, συλλήψη ἐν γαστρί, αλ 31

¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ² Έλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ³ περικρύπτω, conceal, hide. ⁴ μήν, ό, month, certainly. ⁵ πέντε, five, 5. ⁶ ἐπείδεν, looked upon, regarded. ⁷ ἀφαιρέω, take away, smite off. ⁸ ὅνειδος, ους, τό, disgrace, reproach. ⁹ ἕκτος, sixth. ¹⁰ Γαβριήλ, ό, Gabriel. ¹¹ Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ¹² παρθένος, ου, ή, virgin. ¹³ μνηστεύω, ask in marriage. ¹⁴ χαριτόω, bestow favor on, favor highly. ¹⁵ εὐλογέω, bless. ¹⁶ διαταράσσω, trouble greatly, agitate. ¹⁷ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁸ ποταπός, what kind of? what type of? ¹⁹ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ²⁰ γαστήρ, τρος, ή, belly, womb.

Κατὰ Λουκᾶν 1:32 Byzantine NT

τέξη υίον, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 Οὖτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου² κληθήσεται: καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει³ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ 33 είς τούς αίωνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. ^{4} Εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ^{34} ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ⁵ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς 35 ό ἄγγελος εἶπεν αὐτῆ, Πνεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ^{2} ἐπισκιάσει ^{7} σοι: διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται υίὸς θεοῦ. Καὶ ἰδού, 36 Έλισάβετ ^{8} ή συγγενής ^{9} σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα ^{10} υἱὸν ἐν γήρει ^{11} αὐτῆς: καὶ οὖτος μὴν ^{12} ἕκτος ^{13} ἐστὶν αὐτῆ τῆ καλουμένη στείρα. 14 "Ότι οὐκ ἀδυνατήσει 15 37 παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπεν δὲ Μαριάμ, Ἰδού, ἡ 38 δούλη 6 κυρίου: γένοιτό μοι κατά τὸ ἡῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

¹ τίκτω, give birth to, bear. ² ὕψιστος, highest, most high. ³ βασιλεύω, reign, rule. ⁴ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁵ ἐπεί, when, since. ⁶ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁷ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ⁸ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ⁹ συγγενής, kindred, relative. ¹⁰ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹¹ γῆρας, ρως, τό, old age. ¹² μήν, ό, month, certainly. ¹³ ἔκτος, sixth. ¹⁴ στείρος, barren. ¹⁵ ἀδυνατέω, be unable, be impossible. ¹⁶ δούλη, ης, ή, female slave, bondwoman.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:39

Άναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη 39 εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ 40εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαγαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Έλισάβετ. 5 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ 5 τὸν 41 ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος εν τῆ κοιλία αὐτῆς: καὶ ἐπλήσθη το πνεύματος ἁγίου ἡ Έλισάβετ, ^{5} καὶ ἀνεφώνησεν ^{11} φωνῆ μεγάλη, καὶ εἶπεν, 42Εύλογημένη 2 συ εν γυναιξίν, και εύλογημένος 2 δ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν 13 μοι τοῦτο, ἵνα 43 ἔλθη ή μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ γάρ, ὡς 44 ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ ^{6} σου εἰς τὰ ὧτά ^{14} μου, ἐσκίρτησεν ^{7} τὸ βρέφος ^{8} ἐν ἀγαλλιάσει ^{15} ἐν τῆ κοιλία ^{9} μου. Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις $^{^{16}}$ τοῖς λελαλημένοις αὐτῆ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν 46 Μαριάμ, Μεγαλύνει¹⁷ ή ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ 47 ηγαλλίασεν¹⁸ τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῶ θεῶ τῶ σωτῆρί¹⁹

¹ δρεινός, hill country, mountainous. ² σπουδή, ής, ή, haste, diligence. ³ Ἰούδα, ό, Judah, Judas. ⁴ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ⁵ Ἐλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ⁶ ἀσπασμός, οῦ, ό, greeting, salutation. ⁷ σκιρτάω, leap, leap for joy. ⁸ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ⁹ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹⁰ πλήθω, fill. ¹¹ ἀναφωνέω, cry out, call out. ¹² εὐλογέω, bless. ¹³ πόθεν, from where? whence. ¹⁴ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁵ ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ¹⁶ τελείωσις, εως, ή, perfection, fulfillment. ¹⁷ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁸ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹⁹ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer.

Κατὰ Λουκᾶν 1:48 Byzantine NT

μου. Ότι ἐπέβλεψεν ^{1} ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν ^{2} τῆς δούλης ^{3} αὐτοῦ. Ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αί γενεαί. "Ότι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός," καὶ 49 άγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος ⁸ αὐτοῦ εἰς γενεὰς ⁵ γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησεν κράτος 51 ἐν βραχίονι ^{10} αὐτοῦ: διεσκόρπισεν ^{11} ὑπερηφάνους ^{12} διανοία ^{13} καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλεν ^{14} δυνάστας ^{15} ἀπὸ 52 θρόνων, καὶ ὕψωσεν ^{16} ταπεινούς. ^{17} Πεινῶντας ^{18} 53 ἐνέπλησεν ^{19} ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ^{20} ἐξαπέστειλεν κενούς. ^{22} Άντελάβετο ^{23} Ἰσραήλ παιδὸς ^{24} αὐτοῦ, 54 μνησθηναι ^{25} έλέους, ^{8} καθώς έλάλησεν πρὸς τοὺς 55 πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι²6 αὐτοῦ είς τὸν αἰῶνα.

¹ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ² ταπείνωσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ³ δούλη, ης, ἡ, female slave, bondwoman. ⁴ μακαρίζω, consider blessed, happy. ⁵ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁶ μεγαλεῖος, greatness, magnificense. ⊓ δυνατός, powerful, possible. 8 ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁰ κράτος, ους, τό, power, dominion. ¹0 βραχίων, ονος, ὁ, arm, strength. ¹¹ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹² ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ¹³ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁴ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁵ δυνάστης, ου, ὁ, ruler, sovereign. ¹⁶ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁻ ταπεινός, humble, downcast. ¹² πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁰ ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ²⁰ πλουτέω, be rich, become rich. ²¹ ἐξαποστέλλω, send forth. ²² κενός, empty, vain. ²³ ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ²⁴ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁶ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:56

"Εμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῆ ώσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ 56 ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῆ δὲ Ἐλισάβετ⁴ ἐπλήσθη⁵ ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 57 καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ 58 συγγενεῖς ^{8} αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν ^{9} κύριος τὸ ἔλεος ^{10} αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον 11 αὐτῆ. Καὶ ἐγένετο 59 ἐν τῆ ὀγδόη 12 ἡμέρα, ἦλθον περιτεμεῖν 13 τὸ παιδίον: καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 14 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, 60 Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον πρὸς 61 αὐτὴν ὅτι Οὐδείς ἐστιν ἐν τῆ συγγενεία 15 σου ὅς καλεῖται τῶ ὀνόματι τούτω. Ἐνένευον 62 δὲ τῶ πατρὶ 62 αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας 63 πινακίδιον 17 ἔγραψεν, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἐθαύμασαν 18 πάντες. Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα 64

¹ ώσεί, like, about. ² μήν, ό, month, certainly. ³ ύποστρέφω, return, turn back. ⁴ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ⁵ πλήθω, fill. ⁶ τίκτω, give birth to, bear. ⁷ περίοικος, ου, ό, living around, in the neighborhood. ⁸ συγγενής, kindred, relative. ⁹ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁰ ἔλεος, ους, ό, pity, mercy. ¹¹ συγχαίρω, rejoice with. ¹² ὄγδοος, eighth. ¹³ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ¹⁴ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ¹⁵ συγγένεια, ας, ή, kinship, relatives. ¹⁶ ἐννεύω, nod, make signs. ¹⁷ πινακίδιον, ου, τό, tablet for writing. ¹⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Κατὰ Λουκᾶν 1:65 Byzantine NT

αὐτοῦ παραχρῆμα¹ καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν² τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος³ 65 τοὺς περιοικοῦντας⁴ αὐτούς: καὶ ἐν ὅλῃ τῆ ὀρεινῆ⁵ τῆς Ἰουδαίας⁶ διελαλεῖτο⁻ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ 66 ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα⁵ τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη το πνεύματος 67 ἀγίου, καὶ προεφήτευσεν, λέγων, Εὐλογητὸς κύριος 68 ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἤγειρεν κέρας 69 σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ – καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἀγίων τῶν ἀπ' 70 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ – σωτηρίαν έξ ἐχθρῶν 71 ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς: 72

¹ παραχρήμα, immediately, instantly. ² εὐλογέω, bless. ³ φόβος, ου, ό, fear, terror. ⁴ περιοικέω, be in the neighborhood of. ⁵ δρεινός, hill country, mountainous. ⁶ Ιουδαία, ας, ή, Judea. ⁷ διαλαλέω, discuss, converse together. ⁸ ἄρα, so? (introduces a question). ⁹ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ¹⁰ πλήθω, fill. ¹¹ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹² εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹³ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁴ λύτρωσις, εως, ή, ransoming, redemption. ¹⁵ κέρας, ατος, τό, horn. ¹⁶ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ¹⁷ παῖς, ό, male or female child, servant. ¹⁸ ἐγθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁹ μισέω, hate, detest.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:73

ποιῆσαι ἔλεος¹ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθηναι ^{2} διαθήκης ^{3} άγίας αὐτοῦ, ὅρκον ^{4} δν ὤμοσεν ^{5} πρὸς Άβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, 74 ἀφόβως, έκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ἡυσθέντας, 8 λατρεύειν ^{9} αὐτῷ ἐν ὁσιότητι ^{10} καὶ δικαιοσύνη ἐνώπιον 75 αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σύ, 76 παιδίον, προφήτης ύψίστου 11 κληθήση: προπορεύση 12 γὰρ προ¹³ προσώπου κυρίου έτοιμάσαι 14 όδους αὐτοῦ: 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν ^{15} σωτηρίας ^{16} τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει 17 άμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα 18 ἐλέους 78 θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ^{19} ἡμᾶς ἀνατολ $\dot{\gamma}^{20}$ ἐξ "ύψους, "²¹ ἐπιφᾶναι "²² τοῖς ἐν σκότει "²³ καὶ σκιᾶ "²⁴ θανάτου 79 καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι²⁵ τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς όδὸν εἰρήνης.

 $^{^1}$ έλεος, ους, ό, pity, mercy. ^{2} μιμνήσκομαι, remember, recall. ^{3} διαθήκη, ης, ή, covenant, will. ^{4} ὅρκος, ου, ό, oath. ^{5} ὀμνύω, swear, take an oath. ^{6} ἀφόβως, fearlessly. ^{7} ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ^{8} ῥύομαι, rescue, save. ^{9} λατρεύω, serve, worship. ^{10} ὁσίστης, ητος, ή, piety, holiness. ^{11} ΰψιστος, highest, most high. ^{12} προπορεύομαι, go on before, precede. ^{13} πρό, before (gen), before. ^{14} ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ^{15} γνῶσις, εως, ή, wisdom, knowledge. ^{16} σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ^{17} ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ^{18} σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ^{19} ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ^{20} ἀνατολή, ῆς, ή, east, dawn. ^{21} ὕψος, ους, τό, height, heaven. ^{22} ἐπισμάνω, appear, shine. ^{23} σκότος, ους, τό, darkness. ^{24} σκιά, ᾶς, ή, shadow, thick darkness. ^{25} κατευθύνω, lead, direct.

Κατὰ Λουκᾶν 1:80 Byzantine NT

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν¹ καὶ ἐκραταιοῦτο² πνεύματι, καὶ 80 ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις³ ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως⁴ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα 2 παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, απογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. ^{9} Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ ^{10} πρώτη ἐγένετο ^{2} ήγεμονεύοντος ^{11} τῆς Συρίας ^{12} Κυρηνίου. ^{13} Καὶ ^{3} ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι,⁸ ἕκαστος εἰς τὴν ίδίαν πόλιν. Άνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, 4 ἐκ πόλεως Ναζαρέτ, 14 εἰς τὴν Ἰουδαίαν, 15 εἰς πόλιν Δαυίδ, ήτις καλείται Βηθλέεμ, 16 διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς ^{17} Δαυίδ, ἀπογράψασθαι ^{8} σὺν 5 Μαριὰμ τῆ μεμνηστευμένη αὐτῷ γυναικί, οὔση έγκύω. Έγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, 6 ἐπλήσθησαν ^{20} αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν ^{21} αὐτήν. Καὶ 7

¹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ² κραταιόω, strengthen, confirm. ³ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁴ ἀνάδειξις, εως, ἡ, commissioning, installation. ⁵ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ⁶ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁻ Αὖγουστος, ου, ὁ, Augustus. ³ ἀπογράφω, register, enroll. ⁰ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁰ ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ¹¹ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ¹² Συρία, ας, ἡ, Syria. ¹³ Κυρήνιος, ου, ὁ, Quirinius. ¹⁴ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹⁵ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁶ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ¹⁻ πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ¹² μνηστεύω, ask in marriage. ¹⁰ ἔγκυος, pregnant. ²⁰ πλήθω, fill. ²¹ τίκτω, give birth to, bear.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:8

ἔτεκεν¹ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,² καὶ ἐσπαργάνωσεν³ αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν⁴ αὐτὸν ἐν τῆ φάτνη,⁵ διότι⁶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.⁷

Καὶ ποιμένες ⁸ ἤσαν ἐν τῆ χώρα ⁹ τῆ αὐτῆ ἀγραυλοῦντες ¹⁰ ⁸ καὶ φυλάσσοντες ¹¹ φυλακὰς ¹² τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην ¹³ αὐτῶν. Καὶ ἰδού, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη ¹⁴ ⁹ αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν ¹⁵ αὐτούς: καὶ ἐφοβήθησαν φόβον ¹⁶ μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 10 ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε: ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ: ὅτι ἐτέχθη ¹ 11 ὑμῖν σήμερον ¹⁷ σωτήρ, ¹⁸ ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον: εὑρήσετε 12 βρέφος ¹⁹ ἐσπαργανωμένον, ³ κείμενον ²⁰ ἐν φάτνη. ⁵ Καὶ 13 ἐξαίφνης ²¹ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος ²² στρατιᾶς

¹ τίκτω, give birth to, bear. ² πρωτότοκος, first-born. ³ σπαργανόω, wrap in cloths. ⁴ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ⁵ φάτνη, ης, ή, manger, stall. ⁶ διότι, because, on this account. ⁷ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ⁸ ποιμήν, ένος, ό, shepherd. ⁹ χώρα, ας, ή, land, region. ¹⁰ ἀγραυλέω, live outdoors. ¹¹ φυλάσσω, guard, keep. ¹² φυλακή, ῆς, ή, guard, prison. ¹³ ποίμνη, ης, ή, flock. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ περιλάμπω, shine around. ¹⁶ φόβος, ου, ό, fear, terror. ¹⁷ σήμερον, today, now. ¹⁸ σωτήρ, ῆρος, ό, savior, deliverer. ¹⁹ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ²⁰ κεῖμαι, lie, be laid. ²¹ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ²² πλῆθος, ους, τό, multitude. ²³ στρατιά, ᾶς, ή, host, army.

Κατὰ Λουκᾶν 2:14 Byzantine NT

οὐρανίου, αἰνούντων τὸν θεόν, καὶ λεγόντων, Δόξα 14 ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη: ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. 4

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ 15 ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς άλλήλους, Δ ιέλθωμεν δη εως ^{7} εως ^{8} καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες.10 καὶ ἀνεῦρον11 τήν τε 16 Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος 12 κείμενον 13 ἐν τῆ φάτνη. ^{14} Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν ^{15} περὶ τοῦ 17ρήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν 16 περὶ 18 τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ 19 δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα 18 εν τῆ καρδία αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν 20

¹ οὐράνιος, heavenly, in heaven. ² αἰνέω, praise. ³ ὕψιστος, highest, most high. ⁴ εὐδοκία, ας, ή, good pleasure, good-will. ⁵ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁻ δή, also, indeed. ⁶ Βηθλεέμ, ή, Bethlehem. ⁶ γνωρίζω, make known, declare. ¹¹ σπεύδω, hasten, urge on. ¹¹ ἀνευρίσκω, find out, look for. ¹² βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹³ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁴ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹⁵ διαγνωρίζω, tell abroad, make known. ¹⁶ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁻ συντηρέω, preserve, treasure. ¹ϐ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:21

οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν³ ἡμέραι ὀκτώ⁴ τοῦ περιτεμεῖν⁵ 21 αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ⁶ τοῦ συλληφθῆναι⁻ αὐτὸν ἐν τῆ κοιλίᾳ.⁵

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν³ αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ° αὐτῶν 22
 κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον¹0 αὐτὸν εἰς
 Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι¹1 τῷ κυρίῳ – καθὼς 23
 γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν¹² διανοῖγον
 μήτραν¹⁴ ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται – καὶ τοῦ 24
 δοῦναι θυσίαν¹⁵ κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου,
 Ζεῦγος¹6 τρυγόνων¹⁻ ἢ δύο νεοσσοὺς¹8 περιστερῶν.¹⁰ 25

¹ ποιμήν, ένος, δ, shepherd. ² αἰνέω, praise. ³ πλήθω, fill. ⁴ ὀκτώ, eight, 8. ⁵ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁶ πρό, before (gen), before. ⁷ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁸ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ⁹ καθαρισμός, οῦ, δ, cleansing, purification. ¹⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ¹¹ παρίστημι, be present, stand by. ¹² ἄρσην, male. ¹³ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁴ μήτρα, ας, ή, womb. ¹⁵ θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹⁶ ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ¹⁷ τρυγών, όνος, ή, small pigeon, turtledove. ¹⁸ νεοσσός, δ, young bird, young one. ¹⁹ περιστερά, ᾶς, ή, dove.

Κατὰ Λουκᾶν 2:26 Byzantine NT

Καὶ ἰδού, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλήμ, ὧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῶ 26 κεγρηματισμένον⁵ ύπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ίδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδη τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ 27 ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν: καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν ^{7} τοὺς γονεῖς ^{8} τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας 10 28 αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν ^{11} τὸν θεόν, καὶ εἶπεν, Nῦν 29 ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, 12 κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνη: ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν 30 σου, δ ἡτοίμασας ^{14} κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν 31λαῶν: φῶς εἰς ἀποκάλυψιν¹⁵ ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ 32 σου Ίσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ 33

¹ Συμεών, δ, Simeon, Simeon. ² εὐλαβής, devout, God-fearing. ³ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁴ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁵ χρηματίζω, instruct, reveal. ⁶ πρίν, before, formerly. ⁷ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁸ γονεύς, έως, δ, parent. ⁹ ἐθίζω, accustom. ¹⁰ ἀγκάλη, ης, ή, arm. ¹¹ εὐλογέω, bless. ¹² δεσπότης, ου, δ, master, lord. ¹³ σωτήριος, saving, bringing salvation. ¹⁴ έτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁵ ἀποκάλυψις, εως, ή, revelation, unveiling.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:34

θαυμάζοντες έπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ 34 εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὖτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλών ἐν τῶ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλενόμενον: ^{7} καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν 35 διελεύσεται⁸ ρομφαία: ὅπως ἄν ἀποκαλυφθῶσιν¹⁰ ἐκ πολλών καρδιών διαλογισμοί. 11 Καὶ ἦν Άννα 12 36 προφήτις, ^{13} θυγάτηρ ^{14} Φανουήλ, ^{15} ἐκ φυλῆς ^{16} Ἀσήρ ^{17} - αὕτη προβεβηκυῖα¹⁸ ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη¹⁹ μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας²⁰ αὐτῆς, 37 καὶ αὕτη χήρα ^{21} ώς ἐτῶν ^{19} ὀγδοήκοντα ^{22} τεσσάρων ^{23} – $\ddot{\eta}$ οὐκ ἀφίστατο²⁴ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις²⁵ καὶ δεήσεσιν ^{26} λατρεύουσα ^{27} νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη 38 αὐτῆ τῆ ὥρα ἐπιστᾶσα²⁸ ἀνθωμολογεῖτο²⁹ τῶ κυρίω,

¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ² εὐλογέω, bless. ³ Συμεών, δ, Simeon, Simeon. ⁴ κεῖμαι, lie, be laid. ⁵ πτῶσις, εως, ἡ, fall, falling. ⁶ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ⁷ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁸ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁹ ῥομφαία, ας, ἡ, sword, piercing grief. ¹⁰ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹¹ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹² Ἅννα, ας, ἡ, Anna. ¹³ προφήτις, ιδος, ἡ, prophet, prophetess. ¹⁴ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁵ Φανουήλ, ὁ, Phanuel. ¹⁶ φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ¹⁷ Ἀσήρ, ὁ, Asher. ¹⁸ προβαίνω, go forward, advance. ¹⁹ ἔτος, ους, τό, year. ²⁰ παρθενία, ας, ἡ, virginity. ²¹ χήρα, ας, ἡ, widow. ²² ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ²³ τέσσαρες, four, 4. ²⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ²⁵ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ²⁶ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²⁷ λατρεύω, serve, worship. ²⁸ ἐφίστημι, stand over, come upon. ²⁹ ἀνθομολογέομαι, praise, give thanks.

Κατὰ Λουκᾶν 2:39 Byzantine NT

καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις¹ λύτρωσιν² ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν³ ἄπαντα⁴ 39 τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ὑπέστρεψαν⁵ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ.6

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, 40 πληρούμενον σοφίας: καὶ χάρις θεοῦ ἥν ἐπ' αὐτό.

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος 10 εἰς 41 Τερουσαλὴμ τῆ ἑορτῆ 11 τοῦ Πάσχα. 12 Καὶ ὅτε ἐγένετο 42 ἐτῶν 10 δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Τεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος 13 τῆς ἑορτῆς, 11 καὶ τελειωσάντων 14 τὰς 43 ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν 5 αὐτούς, ὑπέμεινεν 15 Τησοῦς ὁ παῖς 16 ἐν Τερουσαλήμ: καὶ οὐκ ἔγνω Τωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ: νομίσαντες 17 δὲ αὐτὸν ἐν τῆ 44 συνοδία 18 εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν 19

¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ² λύτρωσις, εως, ή, ransoming, redemption. ³ τελέω, finish, fulfill. ⁴ ἄπας, each, every. ⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁶ Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ⁷ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁸ κραταιόω, strengthen, confirm. ⁹ γονεύς, έως, ό, parent. ¹⁰ ἔτος, ους, τό, year. ¹¹ ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ¹² πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹³ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁴ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁵ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁶ παῖς, ό, male or female child, servant. ¹⁷ νομίζω, suppose, think. ¹⁸ συνοδία, ας, ἡ, caravan, company traveling together. ¹⁹ ἀναζητέω, look, search.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:45

αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς: καὶ 45 μη ευρόντες αυτόν, υπέστρεψαν³ εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς 46 εύρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ 47 τῆ συνέσει ^{6} καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν ^{7} αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες 48αὐτὸν ἐξεπλάγησαν:⁸ καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδού, ὁ πατήρ σου κάγω όδυνωμενοι εζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπεν πρὸς 49 αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν το 50 ρήμα δ έλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ 51 ήλθεν εἰς Nαζαρέτ: ^{11} καὶ ήν ὑποτασσόμενος ^{12} αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει ^{13} πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα έν τῆ καρδία αὐτῆς.

¹ συγγενής, kindred, relative. ² γνωστός, known, acquaintance. ³ ύποστρέφω, return, turn back. ⁴ καθέζομαι, sit down, am sitting. ⁵ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁶ σύνεσις, εως, ή, understanding, insight. ⁷ ἀπόκρισις, εως, ή, answer, reply. ⁸ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁹ ὀδυνάω, torment, pain. ¹⁰ συνίημι, understand, consider. ¹¹ Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ¹² ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹³ διατηρέω, keep free of, keep safe.

Κατὰ Λουκᾶν 2:52 Byzantine NT

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν¹ σοφία καὶ ἡλικία,² καὶ χάριτι 52 παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Έν ἔτει³ δὲ πεντεκαιδεκάτω⁴ τῆς ἡγεμονίας⁵ Τιβερίου6 3 Καίσαρος, ήγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, ^{10} καὶ τετραρχοῦντος ^{11} τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, 12 Φιλίππου 13 δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραργοῦντος 11 τῆς Ἰτουραίας 14 καὶ Τραγωνίτιδος 15 γώρας, $^{^{16}}$ καὶ Λυσανίου $^{^{17}}$ τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα¹⁸ καὶ Καϊάφα, 19 ἐγένετο ῥῆμα 2 θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Zαχαρίου ^{20} υἱὸν ἐν τῆ ἐρήμω. ^{21} 3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον ^{22} τοῦ Ἰορδάνου, ^{23} κηρύσσων β άπτισμα²⁴ μετανοίας²⁵ εἰς ἄφεσιν²⁶ άμαρτιῶν: ὡς γέγραπται ἐν βίβλ ω^{27} λόγων Ἡσαΐου ^{28} 4 τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνή βοῶντος²⁹ ἐν τῆ

¹ προκόπτω, proceed, advance. ² ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ³ ἔτος, ους, τό, year. ⁴ πεντεκαιδέκατος, fifteenth. ⁵ ἡγεμονία, ας, ἡ, rule, management. ⁶ Τιβέριος, ου, ὁ, Tiberius. ⁷ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁸ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ⁹ Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ¹⁰ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹¹ τετραρχέω, rule over as a tetrarch. ¹² Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹³ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹⁴ Ἰτουραῖος, Ituraea, Ituraean. ¹⁵ Τραχωνῖτις, ιδος, ἡ, Trachonitis. ¹⁶ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁷ Λυσανίας, ου, ὁ, Lysanias. ¹⁸ Ἅννας, α, ὁ, Annas. ¹⁹ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ²⁰ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²² περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²³ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ²⁴ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²⁵ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁶ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁷ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ²⁸ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ²⁹ βοάω, cry aloud, shout.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:5

ἐρήμω, ¹ Έτοιμάσατε² τὴν ὁδὸν κυρίου: εὐθείας³ ποιείτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ 5 πληρωθήσεται, πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς⁶ καὶ ταπεινωθήσεται: καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, 3 καὶ αἱ τραγεῖαι⁹ εἰς ὁδοὺς λείας: 10 καὶ ὄψεται πᾶσα 6 σὰρξ τὸ σωτήριον 11 τοῦ θεοῦ.

"Ελεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ^{12} ὄχλοις βαπτισθῆναι 7 ύπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ^{13} ἐχιδνῶν, ^{14} τίς ὑπέδειξεν ^{15} ὑμῖν φυγεῖν¹⁶ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;¹⁷ Ποιήσατε οὖν 8 καρπούς ἀξίους 18 τῆς μετανοίας: 19 καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων έγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. "Ηδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη 20 πρὸς 9 τὴν ῥίζαν ^{21} τῶν δένδρων ^{22} κεῖται: ^{23} πᾶν οὖν δένδρον ^{22}

¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ² έτοιμάζω, prepare, make ready. ³ εὐθύς, immediately, at once. ⁴ τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ⁵ φάραγξ, αγγος, ή, ravine, chasm. ⁶ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ⁷ ταπεινόω, humble, humiliate. ⁸ σκολιός, crooked, unscrupulous. 9 τραχύς, rough, uneven. 10 λεῖος, smooth, level. 11 σωτήριος, saving, bringing salvation. 12 ἐκπορεύομαι, go out, come out. 13 γέννημα, τος, τό, offspring, child. 14 ἔγιδνα, ης, ή, viper, serpent. 15 ὑποδείκνυμι, show, indicate. 16 φεύγω, flee, escape. 17 ὀργή, ῆς, ἡ, wrath, anger. 18 ἄξιος, worthy, deserving. ^{19} μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ^{20} ἀξίνη, ης, ή, axe. ^{21} ῥίζα, ης, ή, root, that which grows from the root. ^{22} δένδρον, ου, τό, tree. ^{23} κεῖμαι, lie, be laid.

Κατὰ Λουκᾶν 3:10 Byzantine NT

μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται¹ καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί 10 οὖν ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων 11 δύο γιτῶνας ^{2} μεταδότω ^{3} τῷ μὴ ἔχοντι: καὶ ὁ ἔχων βρώματα όμοίως ποιείτω. Ήλθον δε και τελώναι 12 βαπτισθήναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον 13 παρὰ τὸ διατεταγμένον ⁷ ὑμῖν πράσσετε. ⁸ Ἐπηρώτων 14 δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, 10 μηδὲ συκοφαντήσητε: 11 καὶ ἀρκεῖσθε 12 τοῖς ὀψωνίοις 13 ὑμῶν.

Προσδοκώντος 14 δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων 15 15 πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε 16 αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, 16

¹ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ² χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ³ μεταδίδωμι, give a share of, share. ⁴ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁶ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁷ διατάσσω, command, give orders to. ⁸ πράσσω, do, perform. ⁹ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ¹⁰ διασείω, extort, blackmail. ¹¹ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ¹² ἀρκέω, assist, suffice. ¹³ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ¹⁴ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁵ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁶ μήποτε, never, lest perchance.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:17

ἄπασιν¹ λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς: ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός² μου, οὖ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς³ λῦσαι⁴ τὸν ἱμάντα⁵ τῶν ὑποδημάτων⁶ αὐτοῦ: αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί: οὖ τὸ πτύον⁻ ἐν 17 τῆ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ⁵ τὴν ἄλωνα² αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον¹⁰ εἰς τὴν ἀποθήκην¹¹ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον¹² κατακαύσει¹³ πυρὶ ἀσβέστῳ.¹⁴

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν 18 λαόν: ὁ δὲ Ἡρῷδης 15 ὁ τετράρχης, 16 ἐλεγχόμενος 17 ὑπ' 19 αὐτοῦ περὶ Ἡρῷδιάδος 18 τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῷδης, 15 προσέθηκεν 19 καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ 20 κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῆ φυλακῆ. 21

¹ ἄπας, each, every. ² Ισχυρός, strong, mighty. ³ Ικανός, sufficient, able. ⁴ λύω, untie, loose. ⁵ Ιμάς, άντος, ὁ, thong, strap. ⁶ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁷ πτύον, ου, τό, winnowing fork. ⁸ διακαθαρίζω, clean out, cleanse thoroughly. ⁹ ἄλων, ος, ἡ, threshing floor. ¹⁰ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹¹ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ¹² ἄχυρον, ου, τό, chaff. ¹³ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹⁴ ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹⁵ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁶ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ¹⁷ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹⁸ Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ¹⁹ προστίθημι, add, add to. ²⁰ κατακλείω, shut up, lock up. ²¹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison.

Κατὰ Λουκᾶν 3:21 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα¹ τὸν λαόν, καὶ 21 Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον 22 σωματικῷ² εἴδει³ ὡσει⁴ περιστερὰν⁵ ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σὰ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.6

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα 23 ἀρχόμενος, ὢν – ὡς ἐνομίζετο - υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, 10 τοῦ Ματθάτ, 11 τοῦ Λευΐ, 12 τοῦ Μελχί, 13 τοῦ 24 Ἰαννά, 14 τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, 15 τοῦ Ἰμώς, τοῦ 25 Ναούμ, 16 τοῦ Ἐσλί, 17 τοῦ Ναγγαί, 18 τοῦ Μαάθ, 19 τοῦ 26 Ματταθίου, 15 τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα, 20 τοῦ 27 Ἰωανάν, 21 τοῦ Ῥησά, 22 τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί, 24 τοῦ Μελχί, 13 τοῦ Ἰλδδί, 25 τοῦ Κωσάμ, 26 28 τοῦ Ἐλμωδάμ, 27 τοῦ Ἰτροβάβελ, τοῦ Ελιέζερ, 29

¹ ἄπας, each, every. ² σωματικός, bodily, corporeal. ³ εἴδος, ους, τό, form, sight. ⁴ ώσεί, like, about. ⁵ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ⁶ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁷ ἔτος, ους, τό, year. ⁸ τριάκοντα, thirty, 30. ⁹ νομίζω, suppose, think. ¹⁰ Ἡλί, ὁ, Heli. ¹¹ Ματθάτ, ὁ, Matthat. ¹² Λευΐ, ὁ, Levi. ¹³ Μελχί, ὁ, Melchi. ¹⁴ Ἰαννά, ὁ, Jannai. ¹⁵ Ματταθίας, ου, ὁ, Matthatias. ¹⁶ Ναούμ, ὁ, Nahum. ¹⁷ Ἑσλί, ὁ, Esli. ¹⁸ Ναγγαί, ὁ, Naggai. ¹⁹ Μαάθ, ὁ, Maath. ²⁰ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²¹ Ἰωανάν, ὁ, Joanan. ²² Ῥησά, ὁ, Rhesa. ²³ Σαλαθιήλ, ὁ, Shealtiel, Salathiel. ²⁴ Νηρί, ὁ, Neri. ²⁵ Ἰδδί, ὁ, Addi. ²⁶ Κωσάμ, ὁ, Cosam. ²⁷ Ἑλμωδάμ, ὁ, Elmadam. ²⁸ Ἦρ, ὁ, Εr. ²⁹ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:30

τοῦ Ἰωρείμ, ^{1} τοῦ Ματθάτ, ^{2} τοῦ Λευΐ, ^{3} τοῦ Συμεών, ^{4} 30 τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλιακείμ, 31 τοῦ Μελεᾶ,⁸ τοῦ Μαϊνάν,⁹ τοῦ Ματταθά,¹⁰ τοῦ Ναθάν, 11 τοῦ Δαυίδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ, 12 τοῦ 32 Βοόζ, 13 τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, 14 τοῦ Ἀμιναδάβ, 33 τοῦ Ἡράμ, 15 τοῦ Ἑσρώμ, τοῦ Φαρές, 16 τοῦ Ἰούδα, 5 τοῦ 34 Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, 17 τοῦ Ναχώρ, 18 τοῦ Σερούχ, τοῦ Ραγαῦ, τοῦ Φάλεγ, 19 τοῦ 35 Έβέρ, 20 τοῦ Σαλά, 21 τοῦ Καϊνάν, 22 τοῦ Ἀρφαξάδ, 23 τοῦ 36 Σήμ, τοῦ Νῶε, 24 τοῦ Λάμεν, 25 τοῦ Μαθουσάλα, 26 τοῦ 37 Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ, ²⁷ τοῦ Μαλελεήλ, ²⁸ τοῦ Καϊνάν, ²² 38 τοῦ Ἐνώς, 29 τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ θεοῦ.

Ίησοῦς δὲ πνεύματος άγίου πλήρης³⁰ ὑπέστρεψεν³¹ ἀπὸ 4
τοῦ Ἰορδάνου,³² καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν

¹ Τωρείμ, ὁ, Jorim. ² Ματθάτ, ὁ, Matthat. ³ Λευΐ, ὁ, Levi. ⁴ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ⁵ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁶ Τωνάν, ὁ, Jonam. ⁷ Ἑλιακείμ, ὁ, Eliakim. ⁸ Μελεᾶς, ὁ, Melea. ⁹ Μαϊνάν, ὁ, Menna, Mainan. ¹⁰ Ματταθά, ὁ, Mattatha. ¹¹ Ναθάν, ὁ, Nathan. ¹² Ωβήδ, ὁ, Obed. ¹³ Βοόζ, ὁ, Boaz. ¹⁴ Ναασσών, ὁ, Nahshon. ¹⁵ Ἀράμ, ὁ, Aram, Ram. ¹⁶ Φαρές, ὁ, Perez. ¹⁷ Θάρα, ὁ, Terah. ¹⁸ Ναχώρ, ὁ, Nahor. ¹⁹ Φάλεκ, ὁ, Peleg. ²⁰ Ἑβερ, ὁ, Eber. ²¹ Σαλά, ὁ, Shelah, Sala. ²² Καϊνάν, ὁ, Cainan. ²³ Άρφαξάδ, ὁ, Arphaxad. ²⁴ Νῶε, ὁ, Noah. ²⁵ Λάμεχ, ὁ, Lamech. ²⁶ Μαθουσάλα, ὁ, Methuselah. ²⁷ Ταρέδ, ὁ, Jared. ²⁸ Μαλελεήλ, ὁ, Maleleel, Mahalaleel. ²⁹ Ἑνώς, ὁ, Enosh. ³⁰ πλήρης, full. ³¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ³² Τορδάνης, ου, ὁ, Jordan.

Κατὰ Λουκᾶν 4:2 Byzantine NT

ἔρημον, ^{1} ἡμέρας τεσσαράκοντα ^{2} πειραζόμενος ^{3} ὑπὸ ^{2} τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις: καὶ συντελεσθεισῶν ^{5} αὐτῶν, ὕστερον ^{6} ἐπείνασεν. ⁷ Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ διάβολος, ⁴ Εἰ υίὸς εἶ τοῦ 3 θεοῦ, εἰπὲ τῶ λίθω τούτω ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ 4 άπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, λέγων, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνω ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ρήματι θεοῦ. Καὶ ἀναγαγὼν⁸ αὐτὸν ὁ διάβολος⁴ εἰς 5 ὄρος ύψηλὸν⁹ ἔδειξεν¹⁰ αὐτῶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ^{11} ἐν στιγμ $\tilde{\eta}^{12}$ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτ $\tilde{\omega}$ ὁ 6 διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἄπασαν 13 καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν: ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσης ἐνώπιον 7 έμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ 8 Ἰησοῦς, "Υπαγε ὀπίσω¹⁴ μου, Σατανᾶ: ¹⁵ γέγραπται, Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ

¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ² τεσσαράκοντα, forty, 40. ³ πειράζω, test, tempt. ⁴ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁵ συντελέω, complete, accomplish. ⁶ ὕστερον, lastly, afterward. ⁷ πεινάω, hunger, am hungry. ⁸ ἀνάγω, lead up, restore. ⁹ ὑψηλός, high, lofty. ¹⁰ δείκνυμι, show, point out. ¹¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹² στιγμή, ῆς, ἡ, moment, point of time. ¹³ ἄπας, each, every. ¹⁴ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁵ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:9

λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ 9 ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον² τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἰὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν³ ἐντεῦθεν⁴ κάτω: γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ 10 ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε: καί, Ἐπὶ 11 χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι 12 Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ 13 συντελέσας πάντα πειρασμὸν² ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν¹⁶ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ 14 πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν: καὶ φήμη¹⁷ ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου¹⁸ περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς 15 ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

¹ λατρεύω, serve, worship. ² πτερύγιον, ου, τό, highest point, pinnacle. ³ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁴ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ⁵ κάτω, down, below. ⁶ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁷ διαφυλάσσω, guard, protect. ⁸ μήποτε, never, lest perchance. ⁹ προσκόπτω, strike against, stumble. ¹⁰ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ¹¹ συντελέω, complete, accomplish. ¹² πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹³ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ¹⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁵ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁷ φήμη, ης, ἡ, report, news. ¹⁸ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring.

Κατὰ Λουκᾶν 4:16 Byzantine NT

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὖ ἦν τεθραμμένος: καὶ 16 εἰσῆλθεν, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῶ, ἐν τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.⁵ Καὶ ἐπεδόθη ^{6} αὐτῷ βιβλίον ^{7} Ἡσαΐου ^{8} τοῦ προφήτου. 17 Καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίου, εύρεν τὸν τόπον οὖ ἦν γεγραμμένον, Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὖ εἵνεκεν 18 ἔχρισέν 11 με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς: 12 ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι ^{13} τοὺς συντετριμμένους ^{14} τὴν καρδίαν: κηρύξαι αἰχμαλώτοις ¹⁵ ἄφεσιν, ¹⁶ καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, 17 ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους 18 ἐν ἀφέσει, 16 19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν¹⁹ κυρίου δεκτόν.²⁰ Καὶ πτύξας²¹ τὸ 20 βιβλίον,⁷ ἀποδοὺς²² τῷ ὑπηρέτη,²³ ἐκάθισεν:²⁴ καὶπάντων ἐν τῆ συναγωγῆ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες²⁵ αὐτῶ. Ἡρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς 21 ότι Σ ήμερον ^{26} πεπλήρωται ή γραφή αὕτη ἐν τοῖς ὡσὶν

 $^{^1}$ Ναζαρέτ, ^{1} η, Nazareth. ^{2} οῦ, where, when. ^{3} τρέφω, make to grow, nourish. ^{4} εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ^{5} ἀναγινώσκω, read. ^{6} ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ^{7} βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ^{8} Ήσαϊας, ου, ^{5} , Isaiah. ^{9} ἀναπτύσσω, unroll. ^{10} ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ^{11} χρίω, anoint. ^{12} πτωχός, poor, poor man (as a noun). ^{13} ἰάομαι, heal. ^{14} συντρίβω, break in pieces, crush. ^{15} αἰχμάλωτος, ου, ^{5} 0, captive, prisoner. ^{16} ἄφεσις, εως, ^{6} η, release, forgiveness. ^{17} ἀνάβλεψις, εως, ^{6} η, recovery of sight. ^{18} θραύω, break in pieces, oppress. ^{19} ἐνιαυτός, οῦ, ^{5} 0, year. ^{20} δεκτός, acceptable, welcome. ^{21} πτύσσω, fold up, roll up. ^{22} ἀποδίδωμι, give back, pay. ^{23} ὑπηρέτης, ου, ^{5} 0, servant, assistant. ^{24} καθίζω, seat, sit. ^{25} ἀτενίζω, gaze, stare. ^{26} σήμερον, today, now. ^{27} οῦς, ους, τό, ear.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:22

ύμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῶ, καὶ ἐθαύμαζον 22 ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις² ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ υίὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πάντως ἐρεῖτέ 23 μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον 5 όσα ήκούσαμεν γενόμενα ἐν τῆ σεαυτόν: Καπερναούμ, ^{7} ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῆ πατρίδι ^{8} σου. 24 Εἶπεν δέ, Άμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ^{9} ἐστιν ἐν τῆ πατρίδι ^{8} αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ 25 λέγω ύμῖν, πολλαὶ χῆραι ^{10} ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις 'Ηλίου 11 ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη 12 ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη ¹³ τρία καὶ μῆνας ¹⁴ ἕξ, ¹⁵ ὡς ἐγένετο λιμὸς ¹⁶ μέγας έπὶ πᾶσαν τὴν γῆν: καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν 26 ἐπέμφθη Ἡλίας, 11 εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα 17 τῆς Σιδῶνος 18 πρὸς γυναῖκα χήραν. 10 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ 19 ἦσαν ἐπὶ 27 Έλισσαίου²⁰ τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ: καὶ οὐδεὶς

 $^{^1}$ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ^{2} έκπορεύομαι, go out, come out. ^{3} πάντως, altogether, by all means. ^{4} Ιατρός, οῦ, ὁ, physician. ^{5} θεραπεύω, heal, care for. ^{6} σεαντοῦ, yourself, of you. ^{7} Καπερναούμ, ή, Capernaum. ^{8} πατρίς, ίδος, ή, of one's fathers, fatherland. ^{9} δεκτός, acceptable, welcome. ^{10} χήρα, ας, ή, widow. ^{11} Ήλίας, ου, ό, Elijah. ^{12} κλείω, shut, shut up. ^{13} ἔτος, ους, τό, year. ^{14} μήν, ό, month, certainly. ^{15} ἔξ, six, 6. ^{16} λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ^{17} Σάρεπτα, ων, τό, Zarephath. ^{18} Σιδών, ώνος, ή, Sidon. ^{19} λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ^{20} Έλισσαῖος, ου, ὁ, Elisha.

Κατὰ Λουκᾶν 4:28 Byzantine NT

αὐτῶν ἐκαθαρίσθη,¹ εἰ μὴ Νεεμὰν² ὁ Σύρος.³ Καὶ 28 ἐπλήσθησαν⁴ πάντες θυμοῦ⁵ ἐν τῆ συναγωγῆ, ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω 29 τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἔως ὀφρύος⁴ τοῦ ὄρους ἐφ' οὖ ἡ πόλις αὐτῶν ὡκοδόμητο,⁷ εἰς τὸ κατακρημνίσαι⁵ αὐτόν. Αὐτὸς δὲ διελθὼν³ διὰ μέσου 30 αὐτῶν ἐπορεύετο.

Καὶ κατῆλθεν¹⁰ εἰς Καπερναοὺμ¹¹ πόλιν τῆς Γαλιλαίας: 31 καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. Καὶ 32 ἐξεπλήσσοντο¹² ἐπὶ τῆ διδαχῆ¹³ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσία ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῆ συναγωγῆ ῆν ἄνθρωπος 33 ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου,¹⁴ καὶ ἀνέκραξεν¹⁵ φωνῆ μεγάλη, λέγων, "Εα,¹⁶ τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ 34 Ναζαρηνέ;¹⁷ Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν¹⁸ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 35

¹ καθαρίζω, cleanse, make clean. ² Νεεμάν, ό, Naaman. ³ Σύρος, ου, ό, Syrian man, Syrian. ⁴ πλήθω, fill. ⁵ θυμός, ου, ό, wrath, outburst of passion. ⁶ ὀφρύς, ύος, ή, eyebrow, brow. ⁷ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁸ κατακρημνίζω, throw down (from) a cliff. ⁹ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁰ κατέρχομαι, come down, go down. ¹¹ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ¹² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹³ διδαχή, ής, ή, teaching, instruction. ¹⁴ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁵ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ¹⁶ ἔα, ah! ha! ¹⁷ Ναζαρηνός, οῦ, ό, Nazarene, of Nazareth. ¹⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:36

λέγων, Φιμώθητι, ταὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ 36 πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὖτος, ὅτι ἐν ἐξουσία καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἤχος περὶ αὐτοῦ εἰς 37 πάντα τόπον τῆς περιχώρου. 10

Άναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν 38
 Σίμωνος: πενθερὰ¹¹ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη¹²
 πυρετῷ¹³ μεγάλῳ: καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39
 Καὶ ἐπιστὰς¹⁴ ἐπάνω¹⁵ αὐτῆς, ἐπετίμησεν¹⁶ τῷ πυρετῷ,
 καὶ ἀφῆκεν αὐτήν: παραχρῆμα¹⁷ δὲ ἀναστᾶσα
 διηκόνει¹⁸ αὐτοῖς.

¹ φιμόω, muzzle, silence. ² ρίπτω, throw, cast. ³ βλάπτω, harm, injure. ⁴ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ⁵ συλλαλέω, talk with, discuss. ⁶ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁷ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁸ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁹ ἦχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁰ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹¹ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹² συνέχω, hold fast, oppress. ¹³ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ ἐπάνω, above, over (gen). ¹⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁷ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁸ διακονέω, serve, minister.

Κατὰ Λουκᾶν 4:40 Byzantine NT

Δύνοντος δε τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας 40 νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν: ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, 41 κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υίὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον¹0 42 τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν¹¹ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἔως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον¹² αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἑτέραις 43 πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

¹ δύνω, enter, set. ² ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³ ἀσθενέω, be weak, sick. ⁴ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁵ ποικίλος, varied, manifold. ⁶ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ ἐάω, permit, allow. ¹⁰ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹¹ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹² κατέχω, hold back, hold fast.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:44

Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας. 44

Έγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι¹ αὐτῷ τοῦ 5 ακούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην ^{2} Γεννησαρέτ: ^{3} καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἑστῶτα ^{2} παρὰ τὴν λίμνην:² οἱ δὲ άλιεῖς⁴ ἀποβάντες⁵ ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν ^{6} τὰ δίκτυα. ^{7} Ἐμβὰς ^{8} δὲ εἰς ε̈ν τῶν πλοίων, 3δ ήν τοῦ Σίμωνος, ήρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν⁹ ὀλίγον. 10 Καὶ καθίσας 11 ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ω ς δὲ ἐπαύσατο ^{12} λαλῶν, εἶπεν ^{4} πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, 13 καὶ χαλάσατε¹⁴ τὰ δίκτυα⁷ ὑμῶν εἰς ἄγραν. 15 Καὶ 5 ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῶ, Ἐπιστάτα, 16 δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες το οὐδὲν ἐλάβομεν: ἐπὶ δὲ τῶ ρήματί σου χαλάσω ^{14} τὸ δίκτυον. ^{7} Καὶ τοῦτο 6 ποιήσαντες, συνέκλεισαν ^{18} πλῆθος ^{19} ἰχθύων ^{20} πολύ:

 $^{^1}$ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ^{2} λίμνη, ης, ή, lake. ^{3} Γεννησαρέτ, ή, Gennesaret. ^{4} άλιεύς, ό, fisherman. ^{5} ἀποβαίνω, get out, go away. ^{6} ἀποπλύνω, wash, rinse. ^{7} δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ^{8} ἐμβαίνω, embark. ^{9} ἐπανάγω, put out (to sea), return. ^{10} δλίγος, little, few. ^{11} καθίζω, seat, sit. ^{12} παύω, cause to cease. ^{13} βάθος, ους, τό, depth, deep. ^{14} χαλάω, slacken, let down. ^{15} ἄγρα, ας, ή, catch, booty. ^{16} ἐπιστάτης, ου, ό, chief, commander. ^{17} κοπιάω, toil, labor. ^{18} συγκλείω, shut, enclose. ^{19} πλήθος, ους, τό, multitude. ^{20} Ιγθύς, ύος, ό, fish.

Κατὰ Λουκᾶν 5:7 Byzantine NT

διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν: καὶ κατένευσαν 7τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς: καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν 6 άμφότερα⁷ τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι⁸ αὐτά. Ἰδὼν δὲ 8 Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν 1ησοῦ, λέγων, "Εξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός 11 εἰμι, κύριε. Θάμβος 12 γὰρ περιέσχεν 13 αὐτὸν καὶ πάντας 9 τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῆ ἄγρ α^{14} τῶν ἰγθύων ^{15} ἡ συνέλαβον: 5 όμοίως 16 δὲ καὶ Ἰάκωβον 17 καὶ Ἰωάννην, 10 υίοὺς Ζεβεδαίου, 18 οἳ ἦσαν κοινωνοὶ 19 τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ: ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν. ^{20} Καὶ καταγαγόντες ^{21} τὰ 11πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἄπαντα, 22 ἡκολούθησαν αὐτῶ.

¹ διαρρήσσω, tear asunder. ² δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ³ κατανεύω, signal, nod. ⁴ μέτοχος, ου, ό, partaker, partner. ⁵ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁶ πλήθω, fill. ⁷ ἀμφότεροι, both, both of two. ⁸ βυθίζω, sink, plunge. ⁹ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹⁰ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹¹ ἀμαρτωλός, ου, ό, sinner. ¹² θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ¹³ περιέχω, surround, seize. ¹⁴ ἄγρα, ας, ή, catch, booty. ¹⁵ ἰχθύς, ύος, ό, fish. ¹⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁷ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹⁸ Ζεβεδαῖος, ου, ό, Zebedee. ¹⁹ κοινωνός, οῦ, ό, partner, sharer. ²⁰ ζωγρέω, capture alive. ²¹ κατάγω, bring down, lead down. ²² ἄπας, each, every.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:12

Καὶ ἐγένετο, ἐν τῶ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾶ τῶν πόλεων, καὶ 12 ίδού, ἀνὴρ πλήρης¹ λέπρας:² καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσών ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη³ αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, έὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. ⁴ Καὶ ἐκτείνας ⁵ τὴν 13 γεῖρα ἥψατο αὐτοῦ, εἰπών, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα² ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς 14 παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν: ἀλλὰ ἀπελθών δείξον ^{8} σεαυτὸν ^{9} τῶ ἱερεί, ^{10} καὶ προσένεγκε ^{11} περὶ τοῦ καθαρισμού 22 σου, καθώς προσέταξεν 3 Μωσής, εἰς μαρτύριον ^{14} αὐτοῖς. Δ ιήρχετο ^{15} δὲ μᾶλλον ὁ λόγος 15 περὶ αὐτοῦ: καὶ συνήρχοντο 16 ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ^{17} ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν ^{18} αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν¹⁹ ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ 16 προσευχόμενος.

¹ πλήρης, full. ² λέπρα, ας, ή, leprosy. ³ δέομαι, ask, request. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ⁷ παραγγέλλω, order, command. ⁸ δείκνυμι, show, point out. ⁹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹² καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ¹³ προστάσσω, command, order. ¹⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁵ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁶ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹⁷ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁸ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ¹⁹ ὑποχωρέω, withdraw, go away.

Κατὰ Λουκᾶν 5:17 Byzantine NT

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων: 17 καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οι ήσαν έληλυθότες έκ πάσης κώμης της Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ: καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ 18 κλίνης άνθρωπον ος ήν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν ^{7} καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ: καὶ μὴ 19 εύρόντες ποίας ^{8} εἰσενέγκωσιν ^{7} αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, εδιὰ τῶν κεράμων το καθῆκαν 11 αὐτὸν σὺν τῶ κλινιδίω ^{12} εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν ^{13} τοῦ Ίησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῶ, 20 Άνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο 21 διαλογίζεσθαι¹⁴ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὖτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; 15 Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 Έπιγνοὺς 16 δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς 17 αὐτῶν

¹ νομοδιδάσκαλος, ου, ό, teacher of the law. ² κώμη, ης, ή, village. ³ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ⁴ ἰάομαι, heal. ⁵ κλίνη, ης, ή, couch, bed. ⁶ παραλύω, relax, enfeeble. ⁷ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ⁸ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁹ δώμα, τος, τό, house, housetop. ¹⁰ κέραμος, ου, ό, clay, roof tile. ¹¹ καθίημι, let down, lower. ¹² κλινίδιον, ου, τό, small bed, cot. ¹³ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁴ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁵ βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁷ διαλογισμός, οῦ, ό, reasoning, questioning.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:23

ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε¹ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, 23 Άφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ίνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υίὸς τοῦ 24 άνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας – εἶπεν τῷ παραλελυμένω ^{3} – Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν ^{4} σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ 25 παραχρῆμα άναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' δ κατέκειτο, άπηλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ ἔκστασις ^{7} ἔλαβεν ἄπαντας, ^{8} καὶ ἐδόξαζον 26 τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν ^{9} φόβου, ^{10} λέγοντες ὅτι Εἴδομεν παράδοξα 11 σήμερον. 12

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο¹³ τελώνην,¹⁴ 27 ὀνόματι Λευΐν,¹⁵ καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον,¹⁶ καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν¹⁷ ἄπαντα,⁸ ²⁸

¹ διαλογίζομαι, debate, reason. ² εὐκοπώτερον, easier. ³ παραλύω, relax, enfeeble. ⁴ κλινίδιον, ου, τό, small bed, cot. ⁵ παραχρήμα, immediately, instantly. ⁶ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ⁷ ἔκστασις, εως, ή, bewilderment, ecstasy. ⁸ ἄπας, each, every. ⁹ πλήθω, fill. ¹⁰ φόβος, ου, ό, fear, terror. ¹¹ παράδοξος, strange, wonderful. ¹² σήμερον, today, now. ¹³ θεάομαι, look at, behold. ¹⁴ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ¹⁵ Λευΐς, ό, Levi. ¹⁶ τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ¹⁷ καταλείπω, leave, leave behind.

Κατὰ Λουκᾶν 5:29 Byzantine NT

άναστὰς ἡκολούθησεν αὐτῶ. Καὶ ἐποίησεν δοχὴν ^{1} 29 μεγάλην Λευϊς² αὐτῷ ἐν τῆ οἰκίᾳ αὐτοῦ: καὶ ἦν ὄχλος τελωνών πολύς, καὶ ἄλλων οι ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. ⁴ Καὶ ἐγόγγυζον ⁵ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν 30 καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Δ ιὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν ^{3} καὶ ἁμαρτωλῶν ^{6} ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς 31 αὐτούς, Οὐ χρείαν έχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες εἰατροῦ, άλλ' οἱ κακῶς ^{10} ἔχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι 32 δικαίους, άλλὰ ἁμαρτωλοὺς ^{6} εἰς μετάνοιαν. ^{11} Οἱ δὲ 33 εἶπον πρὸς αὐτόν, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν ^{12} πυκνά, ^{13} καὶ δεήσεις ^{14} ποιοῦνται, όμοίως 15 καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων: οἱ δὲ σοὶ 6 ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε 34 τούς υίοὺς τοῦ νυμφῶνος, ^{17} ἐν ὧ ὁ νυμφίος ^{18} μετ'

¹ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ² Λευῖς, ὁ, Levi. ³ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁴ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ⁵ γογγύζω, mutter, murmur. ⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁷ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁸ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁰ κακῶς, badly, evilly. ¹¹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹² νηστεύω, fast. ¹³ πυκυός, frequent, numerous. ¹⁴ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁶ σός, your, yours. ¹⁷ νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ¹⁸ νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:35

αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; Έλεύσονται δὲ 35 ήμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῆ ^{2} ἀπ ^{2} αὐτῶν ὁ νυμφίος, ^{3} τότε νηστεύσουσιν έν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ελεγεν δὲ καὶ 36 παραβολήν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα⁴ ίματίου καινοῦ⁵ ἐπιβάλλει ⁶ ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν: ⁷ εἰ δὲ μήγε, ^{8} καὶ τὸ καινὸν ^{5} σχίζει, ^{9} καὶ τῶ παλαιῶ ^{7} οὐ συμφωνεί το ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς βάλλει 37 οἶνον ^{11} νέον ^{12} εἰς ἀσκοὺς ^{13} παλαιούς: ^{7} εἰ δὲ μήγε, ^{8} ῥήξει δνέος¹² οἶνος¹¹ τοὺς ἀσκούς,¹³ καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται,¹⁵καὶ οἱ ἀσκοὶ ^{13} ἀπολοῦνται. Ἀλλὰ οἶνον ^{11} νέον ^{12} εἰς 38 ἀσκοὺς ¹³ καινοὺς βλητέον, ¹⁶ καὶ ἀμφότεροι ¹⁷ συντηροῦνται. 18 Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν εὐθέως 39 θέλει νέον: 2 λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός 19 έστιν.

¹ νηστεύω, fast. ² ἀπαίρω, take away, depart. ³ νυμφίος, ου, ό, bridegroom. ⁴ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ⁵ καινός, new, fresh. ⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁷ παλαιός, old, ancient. ⁸ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁹ σχίζω, split, separate. ¹⁰ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹¹ οἴνος, ου, ό, wine. ¹² νέος, new, young. ¹³ ἀσκός, οῦ, ό, leather bottle, wineskin. ¹⁴ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ¹⁵ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁶ βλητέος, must be put, that ought to be put. ¹⁷ ἀμφότεροι, both, both of two. ¹⁸ συντηρέω, preserve, treasure. ¹⁹ χρηστός, good, kind.

Κατὰ Λουκᾶν 6:2 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν σαββάτω δευτεροπρώτω διαπορεύεσθαι 6 αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων: καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας,⁵ καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς γερσίν. Τινές δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί 2 ποιείτε δ οὐκ ἔξεστιν ποιείν ἐν τοίς σάββασιν; Καὶ 3 άποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, δ ἐποίησεν Δ αυίδ, ὁπότε ἐπείνασεν Δ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; Ώς εἰσῆλθεν εἰς τὸν 4 οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως 11 έλαβεν, καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, ούς οὐκ ἔξεστιν ^{7} φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; ^{12} Καὶ 5 ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

¹ δευτερόπρωτος, second-first. ² διαπορεύομαι, pass across, journey through. ³ σπόριμος, grain field, sown. ⁴ τίλλω, pluck, pick. ⁵ στάχυς, υος, ό, Stachys, head of grain. ⁶ ψώχω, rub, rub to pieces. ⁷ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁸ ἀναγινώσκω, read. ⁹ ὁπότε, when. ¹⁰ πεινάω, hunger, am hungry. ¹¹ πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose. ¹² Ιερεύς, έως, ό, priest.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:6

Έγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρω σαββάτω εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς 6 την συναγωγην καὶ διδάσκειν: καὶ ην ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ γεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. Παρετήρουν δὲ οί 7 γραμματείς καὶ οἱ Φαρισαίοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει: ^{3} ἵνα εὕρωσιν κατηγορίαν ^{4} αὐτοῦ. Αὐτὸς 8δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς⁵ αὐτῶν, καὶ εἶπεν τῶ ἀνθρώπω τῷ ξηρὰν¹ ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ 9 Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί, Ἔξεστιν⁶ τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι⁷ ἢ κακοποιῆσαι; ⁸ Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Καὶ περιβλεψάμενος πάντας 10 αὐτούς, εἶπεν αὐτῷ, "Εκτεινον¹⁰ τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησεν καὶ ἀποκατεστάθη ^{11} ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ^{12} ὡς ή ἄλλη. Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ^{13} ἀνοίας: ^{14} καὶ 11διελάλουν 15 πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

¹ ξηρός, dry, withered. ² παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ³ θεραπεύω, heal, care for. ⁴ κατηγορία, ας, ή, accusation, charge. ⁵ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁶ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁷ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁸ κακοποιέω, do evil, harm. ⁹ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁰ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹¹ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹² ὑγιής, whole, healthy. ¹³ πλήθω, fill. ¹⁴ ἄνοια, ας, ή, folly, foolishness. ¹⁵ διαλαλέω, discuss, converse together.

Κατὰ Λουκᾶν 6:12 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος 12 προσεύξασθαι: καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῆ προσευχῆ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν³ 13 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ: καὶ ἐκλεξάμενος⁴ ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οθς καὶ ἀποστόλους ώνόμασεν, Σίμωνα ὃν 14 καὶ ὢνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον ^{7} καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον ^{8} καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον 10 καὶ Θωμᾶν, 11 Τάκωβον 15 τὸν τοῦ Άλφαίου, 12 καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν, ¹³ Ἰούδαν ¹⁴ Ἰακώβου, ⁷ καὶ Ἰούδαν ¹⁴ 16 Ίσκαριώτην, ¹⁵ ος καὶ ἐγένετο προδότης. ¹⁶ Καὶ 17 καταβάς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, 17 καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος¹8 πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας 19 καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου ^{20} Τύρου ^{21} καὶ Σιδώνος, ^{22} οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι

¹ διανυκτερεύω, spend the whole night. ²προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ³προσφωνέω, call to, summon. ⁴ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁵ ὀνομάζω, name, give a name to. ⁶ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ⁷ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁸ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ⁹ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ¹⁰ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ¹¹ Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ¹² Ἰάλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ¹³ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ¹⁴ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁵ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁶ προδότης, ου, ὁ, betrayer, traitor. ¹⁷ πεδινός, flat, level. ¹⁸ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁹ Ἰσυδαία, ας, ἡ, Judea. ²⁰ παράλιος, ου, ἡ, coastal, on the coast. ²¹ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ²² Σιδών, ωνος, ἡ, Sidon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:18

αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν: καὶ οἱ 18
ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ οἱ ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἐζήτει ἄπτεσθαι 19
αὐτοῦ: ὅτι δύναμις παρ αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας⁷ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς 20 μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν,

Μακάριοι οἱ πτωχοί,⁸ ὅτι ὑμετέρα⁹ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες ^{10} νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. ^{11}

Μακάριοι οἱ κλαίοντες $^{^{12}}$ νῦν, ὅτι γελάσετε. $^{^{13}}$

https://biblicaltext.com

¹ ἰάομαι, heal. ² νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ³ ὀχλέω, trouble, torment. ⁴ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁵ θεραπεύω, heal, care for. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ⁻ ἐπαίρω, lift up, raise. ễ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ˀ ὑμέτερος, your. ¹ ὑπεινάω, hunger, am hungry. ¹ Ἰ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹² κλαίω, weep, weep for. ¹ ȝ γελάω, laugh.

Κατὰ Λουκᾶν 6:22 Byzantine NT

Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν¹ ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ 22 ὅταν ἀφορίσωσιν² ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσιν,³ καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα⁴ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῆ ἡμέρᾳ καὶ 23 σκιρτήσατε:⁵ ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς⁴ ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν ^{7} οὐαὶ ^{8} ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ^{9} ὅτι ἀπέχετε ^{10} τὴν 24 παράκλησιν ^{11} ὑμῶν.

Οὐαί⁸ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ¹² ὅτι πεινάσετε. ¹³

Οὐαὶ⁸ ὑμῖν, οἱ γελῶντες ¹⁴ νῦν, ὅτι πενθήσετε ¹⁵ καὶ κλαύσετε. ¹⁶

¹ μισέω, hate, detest. ² ἀφορίζω, separate, set apart. ³ ὀνειδίζω, reproach, revile. ⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁵ σκιρτάω, leap, leap for joy. ⁶ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ⁷ πλήν, however, but. ⁸ οὐαί, woe! alas! woe! ⁹ πλούσιος, rich. ¹⁰ ἀπέχω, received, obtain. ¹¹ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ¹² ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ¹³ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁴ γελάω, laugh. ¹⁵ πενθέω, mourn, lament. ¹⁶ κλαίω, weep, weep for.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:26

Οὐαὶ¹ ὅταν καλῶς² ὑμᾶς εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι: κατὰ 26 ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις³ οἱ πατέρες αὐτῶν.

Άλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς 4 27 ύμῶν, καλῶς ^{2} ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ^{5} ὑμᾶς, εὐλογεῖτε ^{6} 28 τοὺς καταρωμένους ^{7} ὑμῖν, προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ^{8} ὑμᾶς. Τῶ τύπτοντί ^{9} σε ἐπὶ τὴν 29 σιαγόνα, $^{^{10}}$ πάρεχε $^{^{11}}$ καὶ τὴν ἄλλην: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα¹² μὴ κωλύσης. Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος 30 τὰ σὰ ^{14} μὴ ἀπαίτει. ^{15} Καὶ καθώς θέλετε ἵνα ποιῶσιν 31 ύμιν οι ἄνθρωποι, καὶ ύμεις ποιείτε αὐτοίς ὁμοίως. 16 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ^{17} ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε¹⁹ τοὺς 33

¹ οὐαί, woe! alas! woe! ² καλῶς, rightly, well. ³ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ⁴ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁵ μισέω, hate, detest. ⁶ εὐλογέω, bless. ⁷ καταράομαι, curse. ⁸ ἐπηρεάζω, mistreat, revile. ⁹ τύπτω, smite, beat. ¹⁰ σιαγών, όνος, ἡ, cheek, jawbone. ¹¹ παρέχω, offer, afford. ¹² χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ¹³ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁴ σός, your, yours. ¹⁵ ἀπαιτέω, ask for, demand. ¹⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁷ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁸ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁹ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right.

Κατὰ Λουκᾶν 6:34 Byzantine NT

ἀναθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ³ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. Καὶ ἐὰν 34 δανείζητε ^{4} παρ' ὧν ἐλπίζετε ^{5} ἀπολαβεῖν, ^{6} ποία ^{2} ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοι³ ἁμαρτωλοῖς³ δανείζουσιν, ^{4} ἴνα ἀπολάβωσιν ^{6} τὰ ἴσα. ^{7} Πλὴν ^{8} 35 άγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, ^{4} μηδὲν ἀπελπίζοντες: ^{10} καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ^{11} ύμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υίοὶ ὑψίστου: 12 ὅτι αὐτὸς χρηστός ^{13} ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους ^{14} καὶ πονηρούς. 36Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες,15 καθώς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων έστίν. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. 37 Μὴ καταδικάζετε, 16 καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε: 16 άπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε: δίδοτε, καὶ δοθήσεται 38 μέτρον¹⁷ καλόν, πεπιεσμένον¹⁸ σεσαλευμένον¹⁹ καὶ ὑπερεκχυνόμενον²⁰ δώσουσιν εἰς

¹ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ² ποῖος, what sort of? what? of what sort. ³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁴ δανείζω, lend, borrow. ⁵ ἐλπίζω, hope, hope for. ⁶ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁻ ἴσος, equal, identical. ⁵ πλήν, however, but. ² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁰ ἀπελπίζω, despair of, expect in return. ¹¹¹ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹² ὕψιστος, highest, most high. ¹³ χρηστός, good, kind. ¹⁴ ἀχάριστος, ungrateful. ¹⁵ οἰκτίρμων, merciful, compassionate. ¹⁶ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ¹⁻ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹⁵ πιέζω, press, press down. ¹⁰ σαλεύω, shake, excite. ²⁰ ὑπερεκχύνω, pour out so that it overflows.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:39

τὸν κόλπον ^{1} ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ^{2} ῷ μετρεῖτε ^{3} ἀντιμετρηθήσεται ^{4} ὑμῖν.

Εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς 39 τυφλὸν όδηγεῖν; Οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ε πεσοῦνται; Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον 40 αὐτοῦ: κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος 10 τὸ ἐν τῶ ὀφθαλμῶ 41 τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίω όφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 12 "Η πῶς δύνασαι λέγειν τῷ 42 άδελφῷ σου, Άδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος 10 τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν 11 οὐ βλέπων; Υποκριτά, 13 ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν εκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις 14 ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος 10 τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον 15 καλὸν ποιοῦν καρπὸν 43

¹ χόλπος, ου, ό, bosom, breast. ² μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ³ μετρέω, measure, estimate. ⁴ ἀντιμετρέω, measure in return. ⁵ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁶ όδηγέω, lead, guide. ⁷ ἀμφότεροι, both, both of two. ⁸ βόθυνος, ου, ό, pit, ditch. ⁹ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁰ κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ¹¹ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ¹² κατανοέω, observe, understand. ¹³ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁴ διαβλέπω, see clearly, look intently. ¹⁵ δένδρον, ου, τό, tree.

Κατὰ Λουκᾶν 6:44 Byzantine NT

σαπρόν: ¹οὐδὲ δένδρον² σαπρὸν¹ ποιοῦν καρπὸν καλόν.

"Εκαστον γὰρ δένδρον² ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ 44 γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν³ συλλέγουσιν⁴ σῦκα,⁵ οὐδὲ ἐκ βάτου⁶ τρυγῶσιν⁻ σταφυλήν. Θὰ ἀγαθὸς 45 ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ⁰ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει¹0 τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ⁰ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει¹0 τὸ πονηρόν: ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος¹1 τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 46
Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων
καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω¹² ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος: ¹³ 48
ὅμοιός ¹³ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι ¹⁴ οἰκίαν, ὅς
ἔσκαψεν ¹⁵ καὶ ἐβάθυνεν, ¹⁶ καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ¹⁷ ἐπὶ
τὴν πέτραν: ¹⁸ πλημμύρας ¹⁹ δὲ γενομένης,

¹ σαπρός, rotten, worthless. ² δένδρον, ου, τό, tree. ³ ἄκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ⁴ συλλέγω, collect, gather. ⁵ σὕκον, ου, τό, fig. ⁶ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure). ⁷ τρυγάω, gather in, harvest. ⁸ σταφυλή, ῆς, ή, grape, bunch of grapes. ⁹ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁰ προφέρω, bring forth, produce. ¹¹ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹² ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹³ ὅμοιος, like, similar. ¹⁴ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁵ σκάπτω, dig. ¹⁶ βαθύνω, deepen, go down deep. ¹⁷ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹⁸ πέτρα, ας, ή, rock. ¹⁹ πλημμύρα, ας, ή, flood.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:49

προσέρρηξεν¹ ὁ ποταμὸς² τῆ οἰκία ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν³ σαλεῦσαι⁴ αὐτήν: τεθεμελίωτο⁵ γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.⁶ Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός⁵ ἐστιν 49 ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι ^{8} οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς ^{9} θεμελίου: ^{10} ἤ προσέρρηξεν ^{1} ὁ ποταμός, ^{2} καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα ^{11} τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

 ^{12} δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ^{7} ἀκοὰς ^{13} τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. ^{14}

Έκατοντάρχου¹⁵ δέ τινος δοῦλος κακῶς¹⁶ ἔχων ἔμελλεν 2 τελευτᾶν,¹⁷ ὅς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.¹⁸ ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ 3 Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώση¹⁹ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δέ, παραγενόμενοι²⁰ πρὸς τὸν 4

 $^{^1}$ προσρήγνυμ, dash against. ^{2} ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ^{3} Ισχύω, be strong, able. ^{4} σαλεύω, shake, excite. ^{5} θεμελιόω, lay a foundation, found. ^{6} πέτρα, ας, ή, rock. ^{7} ὄμοιος, like, similar. ^{8} οἰκοδομέω, build up, construct. ^{9} χωρίς, separate, apart from (gen). ^{10} θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ^{11} ῥήγμα, τος, τό, wreck, ruin. ^{12} ἐπεί, when, since. ^{13} ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ^{14} Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ^{15} ἑκατοντάρχης, centurion. ^{16} κακώς, badly, evilly. ^{17} τελευτάω, die, end. ^{18} ἔντιμος, valued, precious. ^{19} διασώζω, save, bring safely to. ^{20} παραγίνομαι, come, arrive.

Κατὰ Λουκᾶν 7:5 Byzantine NT

Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ^{2} ἐστιν ὧ παρέξει ^{3} τοῦτο: ἀγαπᾶ γὰρ τὸ ἔθνος 5 ήμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὡκοδόμησεν⁴ ἡμῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. "Ηδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν⁵ ἀπέγοντος⁶ ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῶ, Κύριε, μὴ σκύλλου: οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς το ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθης: διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ^{12} ἠξίωσα ^{13} πρός σε 7έλθεῖν: ἀλλ' εἰπὲ λόγω, καὶ ἰαθήσεται ^{14} ὁ παῖς ^{15} μου. 8Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν ^{12} στρατιώτας, ^{17} καὶ λέγω τούτω, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται: καὶ ἄλλω, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται: καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Άκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν¹8 αὐτόν, καὶ 9 στραφεὶς τῶ ἀκολουθοῦντι αὐτῶ ὄγλω εἶπεν, Λέγω ύμῖν, οὔτε ἐν τῶ Ἰσραὴλ τοσαύτην ^{20} πίστιν εὖρον. Καὶ 10

¹ σπουδαίως, with haste, diligently. ² ἄξιος, worthy, deserving. ³ παρέχω, offer, afford. ⁴ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁵ μακράν, far away. ⁶ ἀπέχω, received, obtain. ⁷ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁸ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁹ σκύλλω, trouble, bother. ¹⁰ ἰκανός, sufficient, able. ¹¹ στέγη, ης, ή, roof, flat roof of a house. ¹² ἐμαυτοῦ, of myself. ¹³ ἀξιόω, consider worthy. ¹⁴ ἰάομαι, heal. ¹⁵ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁶ τάσσω, arrange, appoint. ¹⁷ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁹ στρέφω, turn, am converted. ²⁰ τοσοῦτος, so great, so much.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:11

ύποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὖρον τὸν ἀσθενοῦντα² δοῦλον ὑγιαίνοντα.³

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ^{4} ἐπορεύετο εἰς πόλιν 11καλουμένην Ναΐν: καὶ συνεπορεύοντο αὐτῶ οἰ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, ταὶ ὅχλος πολύς. Ω ς δὲ 12 ηγγισεν τη πύλη της πόλεως, καὶ ἰδού, ἐξεκομίζετο 10 τεθνηκώς, ^{11} υίὸς μονογενης ^{12} τῆ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα: ^{13} καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῆ. 13 Καὶ ἰδών αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη έπ' αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ, Mὴ κλαῖε. ^{15} Kαὶ προσελθών ἤψατο ^{16} τῆς 14σοροῦ: 17 οἱ δὲ βαστάζοντες 18 ἔστησαν. Καὶ εἶπεν, Νεανίσκε, ^{19} σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ^{20} δ 15 νεκρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῆ μητρὶ αὐτοῦ. "Ελαβεν δὲ φόβος²¹ πάντας, καὶ 16 έδόξαζον τὸν θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἀσθενέω, be weak, sick. ³ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁴ ἔξῆς, next, next in order. ⁵ Ναΐν, ή, Nain. ⁶ συμπορεύομαι, come together, travel with. ⁷ ἱκανός, sufficient, able. ⁸ ἐγγίζω, come near, approach. ⁹ πύλη, ης, ή, gate, porch. ¹⁰ ἐκκομίζω, carry out. ¹¹ θνήσκω, die, am dying. ¹² μονογενής, only begotten, only. ¹³ χήρα, ας, ή, widow. ¹⁴ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹⁵ κλαίω, weep, weep for. ¹⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁷ σορός, οῦ, ἡ, coffin, bier. ¹⁸ βαστάζω, bear, carry. ¹⁹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ²⁰ ἀνακαθίζω, sit up. ²¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror.

Κατὰ Λουκᾶν 7:17 Byzantine NT

ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο¹ ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὖτος ἐν ὅλῃ τῆ 17 Ἰουδαίᾳ² περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῆ περιχώρῳ.³

Καὶ ἀπήγγειλαν Τωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων 18 τούτων. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν 19 μαθητών αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σ ὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ^{6} 20 Π αραγενόμενοι⁷ δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς⁸ ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Ἐν 21 αὐτῆ δὲ τῆ ὥρα ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων 10 καὶ μαστίγων 11 καὶ πνευμάτων πονηρών, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐγαρίσατο 12 τὸ βλέπειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 22 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε: ὅτι τυφλοὶ

¹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ² Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ³ περίχωρος, ου, ή, neighboring. ⁴ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁵ προσκαλέω, summon. ⁶ προσδοκάω, wait for, look for. ⁻ παραγίνομαι, come, arrive. ፆ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁰ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁰ νόσος, ου, ή, disease, malady. ¹¹ μάστιξ, ιγος, ή, whip, scourge. ¹² χαρίζομαι, give freely, forgive.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:23

ἀναβλέπουσιν, ^{1} χωλοὶ ^{2} περιπατούσιν, λεπροὶ ^{3} καθαρίζονται, ^{4} κωφοὶ ^{5} ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ ^{6} εὐαγγελίζονται: καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν 23 μὴ σκανδαλισθῆ ^{7} ἐν ἐμοί.

Απελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν 24 τοῖς ὅχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον⁸ θεάσασθαι; Κάλαμον¹⁰ ὑπὸ ἀνέμου¹¹ σαλευόμενον; Αλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; 25 Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον;
Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ ὁ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῆ ὁ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ τί 26 ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, ὁ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὖτός ἐστιν περὶ οὖ 27 γέγραπται, Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ τροσώπου σου, δς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου

¹ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ² χωλός, lame, deprived of a foot. ³ λεπρός, οῦ, ό, scaly, leprous. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ κωφός, deaf, dumb. ⁶ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁻ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁶ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ θεάομαι, look at, behold. ¹⁰ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ¹¹ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ¹² σαλεύω, shake, excite. ¹³ μαλακός, soft, effeminate. ¹⁴ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ¹⁵ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹⁶ ἔνδοξος, honored, glorious. ¹² τρυφή, ῆς, ἡ, reveling, luxury. ¹ፄ βασίλειος, kingly, royal. ¹⁰ ναί, yes, truly. ²⁰ περισσός, excessive, abundant. ²¹ πρό, before (gen), before. ²² κατασκευάζω, prepare, build.

Κατὰ Λουκᾶν 7:28 Byzantine NT

ἔμπροσθέν ^{1} σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς ^{2} 28 γυναικών προφήτης Ίωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς έστιν: ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ 29 τελώναι έδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ^{7} Ἰωάννου: οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ ^{8} 30 τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἡθέτησαν 10 εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω ^{11} τοὺς 31 άνθρώπους τῆς γενεᾶς ^{12} ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ^{13} $^{\circ}$ Ομοιοί ^{13} εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορ $\tilde{\alpha}^{14}$ καθημένοις, 32 καὶ προσφωνοῦσιν15 άλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν16 ύμῖν, καὶ οὐκ ὡργήσασθε:¹⁷ έθρηνήσαμεν 18 ύμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 19 Ἐλήλυθεν 33 γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστης μήτε 20 ἄρτον ἐσθίων μήτε 20 οἶνον ^{21} πίνων, καὶ λέγετε, Δ αιμόνιον ἔχει: ἐλήλυθεν δ 34

¹ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ² γεννητός, born, begotten. ³ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁴ μικρός, small, little. ⁵ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁶ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ⁷ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁸ νομικός, pertaining to the law. ⁹ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁰ ἀθετέω, reject, annul. ¹¹ ὁμοιόω, make like, liken. ¹² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹³ ὅμοιος, like, similar. ¹⁴ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹⁵ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁶ αὐλέω, play a flute, play the flute. ¹⁷ ὀρχέομαι, dance. ¹⁸ θρηνέω, lament, mourn. ¹⁹ κλαίω, weep, weep for. ²⁰ μήτε, neither, nor. ²¹ οἴνος, ου, ὁ, wine.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:35

υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ή σοφία ἀπὸ τῶν 35 τέκνων αὐτῆς πάντων.

'Ήρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' 36 αὐτοῦ: καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη. ⁷ Καὶ ἰδού, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν 37 ἀμαρτωλός, ⁵ ἐπιγνοῦσα ⁸ ὅτι ἀνάκειται ⁹ ἐν τῇ οἰκία τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ¹⁰ ἀλάβαστρον ¹¹ μύρου, ¹² καὶ 38 στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω ¹³ κλαίουσα, ¹⁴ ἤρξατο βρέχειν ¹⁵ τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, ¹⁶ καὶ ταῖς θριξὶν ¹⁷ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, ¹⁸ καὶ κατεφίλει ¹⁹ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφεν ²⁰ τῷ μύρῳ. ¹² Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ 39 λέγων, Οὖτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἄν τίς καὶ

¹ φάγος, ου, ὁ, glutton. ² οἰνοπότης, ου, ὁ, drunkard, excessive wine-drinker. ³ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁴ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁵ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁶ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ⁷ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ⁸ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁹ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹⁰ κομίζω, receive, bring. ¹¹ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ¹² μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹³ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹⁴ κλαίω, weep, weep for. ¹⁵ βρέχω, send rain, rain. ¹⁶ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁷ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ¹⁸ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ¹⁹ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²⁰ ἀλείφω, anoint.

Κατὰ Λουκᾶν 7:40 Byzantine NT

ποταπη ή γυνη ήτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ^{3} έστιν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, 40 Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ὁ δέ φησιν, Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο χρεωφειλέται ^{4} ήσαν δανειστή τινί: ^{5} είς ^{41} ασειλεν⁶ δηνάρια⁷ πεντακόσια,⁸ δ δὲ ἔτεροςπεντήκοντα. ^{9} Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ^{10} 42 άμφοτέροις ^{11} έχαρίσατο. ^{12} Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, 43 Υπολαμβάνω 3 ότι ὧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. 2 Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ, $Oρθῶς^{14}$ ἔκρινας. Καὶ στραφεὶς πρὸς 44τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας: αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν 16 ἔβρεξέν¹⁷ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν¹⁸ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν. Φ ίλημά ^{20} μοι οὐκ ἔδωκας: 45

 $^{^1}$ ποταπός, what kind of? what type of? ^{2} ἄπτομαι, touch or handle. ^{3} άμαρτωλός, ου, ό, sinner. ^{4} χρεωφειλέτης, ου, ό, debtor. ^{5} δανειστής, ό, lender, creditor. ^{6} όφείλω, owe, ought. ^{7} δηνάριον, ου, ό, denarius. ^{8} πεντακόσιοι, five hundred, 500. ^{9} πεντήκοντα, fifty, 50. ^{10} ἀποδίδωμι, give back, pay. ^{11} ἀμφότεροι, both, both of two. ^{12} χαρίζομαι, give freely, forgive. ^{13} ὑπολαμβάνω, take up, receive. ^{14} ὁρθως, rightly, correctly. ^{15} στρέφω, turn, am converted. ^{16} δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ^{17} βρέχω, send rain, rain. ^{18} θρίξ, τριχός, ή, hair. ^{19} ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ^{20} φίλημα, τος, τό, kiss.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:46

αὕτη δέ, ἀφ' ἦς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπεν¹ καταφιλοῦσά² μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ³ τὴν κεφαλήν μου οὐκ 46 ἤλειψας:⁴ αὕτη δὲ μύρῳ⁵ ἤλειψέν⁴ μου τοὺς πόδας. Οὖ 47 χάριν,6 λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἀμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ: ῷ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾳ. Εἶπεν δὲ αὐτῆ, Ἀφέωνταί σου αἱ 48 ἀμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν 49 ἑαυτοῖς, Τίς οὖτός ἐστιν δς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ **8**πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ 2
γυναῖκές τινες αι ἦσαν τεθεραπευμέναι άπὸ
πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ

¹ διαλείπω, stop, cease. ² καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁴ ἀλείφω, anoint. ⁵ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ⁶ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ⁷ δλίγος, little, few. ⁸ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁹ καθεξής, successively, in order. ¹⁰ διοδεύω, travel through, go about. ¹¹ κώμη, ης, ή, village. ¹² θεραπεύω, heal, care for. ¹³ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness.

Κατὰ Λουκᾶν 8:3 Byzantine NT

καλουμένη Μαγδαληνή, αφ' ής δαιμόνια έπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου 3 Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἔτεραι πολλαί, αἴτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Συνιόντος δε δε δχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν 4 ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς, 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον τοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, δ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ τὰ πετερον ἔπεσεν ἐκὶ τὰν πέτραν, καὶ συμφυεῖσαι ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἰκανθαι κατέπνιξαν αὐτό. Καὶ εξτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων

¹ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ² Τωάννα, ας, ἡ, Joanna. ³ Χουζάς, ᾶ, ὁ, Chuza. ⁴ ἐπίτροπος, ου, ὁ, guardian, steward. ⁵ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁶ Σουσάννα, ης, ἡ, Susanna, Susannah. ⁷ διακονέω, serve, minister. ⁸ σύνειμι, be with, come together. ⁹ ἐπιπορεύομαι, journey to, travel to. ¹⁰ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ¹¹ καταπατέω, trample under foot. ¹² πετεινόν, ου, τό, bird. ¹³ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁴ πέτρα, ας, ἡ, rock. ¹⁵ φύω, grow up, spring up. ¹⁶ ξηραίνω, dry up, parch. ¹⁷ ἰκμάς, άδος, ἡ, moisture. ¹⁸ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹⁹ συμφύω, grow at the same time. ²⁰ ἀποπνίγω, choke, drown. ²¹ ἐκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:9

ἐφώνει,¹ Ὁ ἔχων ὧτα² ἀκούειν ἀκουέτω.

Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τίς 9 εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται 10 γνώναι τὰ μυστήρια της βασιλείας τοῦ θεοῦ: τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Εστιν δὲ αὕτη ἡ 11 παραβολή: Ὁ σπόρος⁵ ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Οἱ δὲ 12 παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ^{6} ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ίνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας⁸ 13 οί, ὅταν ἀκούσωσιν, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὖτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῶ πειρασμοῦ ^{10} ἀφίστανται. ^{11} 14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας ^{12} πεσόν, οὖτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν ^{13} καὶ πλούτου ^{14} καὶ

 $^{^1}$ φωνέω, call, crow. ^{2} οὖς, ους, τό, ear. ^{3} μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ^{4} συνίημι, understand, consider. ^{5} σπόρος, ου, ό, seed (sown), seed for sowing. ^{6} εἶτα, then, thereafter. ^{7} διάβολος, ου, ό, slanderer, accuser. ^{8} πέτρα, ας, ή, rock. ^{9} ῥίζα, ης, ή, root, that which grows from the root. ^{10} πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ^{11} ἀράιστημι, withdraw, depart. ^{12} ἄκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ^{13} μέριμνα, ης, ή, care, anxiety. ^{14} πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches.

Κατὰ Λουκᾶν 8:15 Byzantine NT

ήδονῶν¹ τοῦ βίου² πορευόμενοι συμπνίγονται,³ καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν.⁴ Τὸ δὲ ἐν τῆ καλῆ γῆ, οὖτοί εἰσιν 15 οἴτινες ἐν καρδία καλῆ καὶ ἀγαθῆ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν,⁵ καὶ καρποφοροῦσιν⁴ ἐν ὑπομονῆ.⁻

Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, 11 ἢ 16

ὑποκάτω 12 κλίνης 13 τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας 14

ἐπιτίθησιν, 15 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι 16 βλέπωσιν τὸ φῶς.

Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν, 17 ὁ οὐ φανερὸν 18 γενήσεται: 17

οὐδὲ ἀπόκρυφον, 19 ὁ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν 18

ἔλθη. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε: ὁς γὰρ ἐὰν ἔχη, 18

δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ὸς ἐὰν μὴ ἔχη, καὶ ὁ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

¹ ήδονή, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ² βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ³ συμπνίγω, choke, choke utterly. ⁴ τελεσφορέω, produce mature fruit. ⁵ κατέχω, hold back, hold fast. ⁶ καρποφορέω, bear fruit. ⁻ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. δ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁶ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁰ καλύπτω, cover, veil. ¹¹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹² ὑποκάτω, under, below. ¹³ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ¹⁴ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁶ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁻ κρυπτός, hidden, secret. ¹৪ φανερός, manifest, apparent. ¹ゥ ἀπόκουφος, hidden, secret.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:19

Παρεγένοντο¹ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 19 αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν² αὐτῷ διὰ τὸν ὅχλον. Καὶ ἀπηγγέλη³ αὐτῷ, λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου 20 καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὖτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη⁴ εἰς 22 πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν⁵ εἰς τὸ πέραν⁴ τῆς λίμνης. καὶ ἀνήχθησαν.
Πλεόντων³ δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν: καὶ κατέβη 23 λαῖλαψ¹¹ ἀνέμου¹² εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν¹ 24 αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν¹ τῷ ἀνέμω¹²

¹ παραγίνομαι, come, arrive. ² συντυγχάνω, meet with, join. ³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁴ ἐμβαίνω, embark. ⁵ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁶ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁷λίμνη, ης, ή, lake. ⁸ ἀνάγω, lead up, restore. ⁹ πλέω, sail. ¹⁰ ἀφυπνόω, fall asleep. ¹¹ λαίλαψ, απος, ή, hurricane, storm. ¹² ἄνεμος, ου, ό, wind. ¹³ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ¹⁴ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ¹⁵ διεγείρω, arouse completely, stir up. ¹⁶ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁷ ἐπιτιμάω, rebuke, warn.

Κατὰ Λουκᾶν 8:25 Byzantine NT

καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος: καὶ ἐπαύσαντο,¹ καὶ ἐγένετο γαλήνη.² Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ποῦ³ ἐστιν ἡ πίστις 25 ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν,⁴ λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα⁵ οὖτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις⁶ ἐπιτάσσει⁻ καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν⁵ αὐτῷ;

Καὶ κατέπλευσαν⁹ εἰς τὴν χώραν¹⁰ τῶν Γαδαρηνῶν,¹¹ 26 ἤτις ἐστὶν ἀντιπέραν¹² τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ 27 αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν¹³ αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν,¹⁴ καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο,¹⁵ καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.¹⁶ Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ 28 ἀνακράξας,¹⁷ προσέπεσεν¹⁸ αὐτῷ, καὶ φωνῆ μεγάλῃ εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου;¹⁹ Δέομαί²⁰ σου, μή με βασανίσῃς.²¹ 29 Παρήγγειλεν²² γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτω²³

¹ παύω, cause to cease. ² γαλήνη, ης, ή, calm. ³ ποῦ, where?. ⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵ ἄρα, so? (introduces a question). ⁶ ἄνεμος, ου, ό, wind. ⁷ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁸ ὑπακούω, obey, listen. ⁹ καταπλέω, sail down. ¹⁰ χώρα, ας, ή, land, region. ¹¹ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ¹² ἀντιπέραν, on the opposite side or shore. ¹³ ὑπαντάω, meet, go to meet. ¹⁴ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁵ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ¹⁶ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ¹⁷ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ¹⁸ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹⁹ ὑψιστος, highest, most high. ²⁰ δέομαι, ask, request. ²¹ βασανίζω, torment, torture. ²² παραγγέλλω, order, command. ²³ ἀκάθαστος, unclean, impure.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:30

έξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου: πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο άλύσεσιν καὶ πέδαις Φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ⁷ $\mathring{\eta}$ λαύνετο⁸ $\mathring{\upsilon}$ πὸ τοῦ δαίμονος⁹ εἰς τὰς ἐρήμους. 10 30 Έπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπεν, Λεγεών, 11 ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ 31 ἐπιτάξη¹² αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον¹³ ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ 32 ἐκεῖ ἀγέλη ^{14} χοίρων ^{15} ἱκανῶν ^{16} βοσκομένων ^{17} ἐν τῶ όρει: καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψη 18 αὐτοῖς εἰς Καὶ ἐπέτρεψεν 18 έκείνους είσελθεῖν. αὐτοῖς. 33 Έξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: ^{15} καὶ ὥρμησεν ^{19} ἡ ἀγέλη ^{14} κατὰ τοῦ κρημνοῦ ^{20} εἰς τὴν λίμνην, ^{21} καὶ ἀπεπνίγη. ^{22} 34 $\rm T\delta$ όντες δὲ οἱ βόσκοντες ^{17} τὸ γεγενημένον ἔφυγον, ^{23}

¹ συναρπάζω, seize, drag away. ² δεσμέω, bind. ³ ἄλυσις, εως, ή, chain. ⁴ πέδη, ης, ή, fetter, shackle. ⁵ φυλάσσω, guard, keep. ⁶ διαρρήσσω, tear asunder. ⁷ δεσμός, οῦ, ό, chain, bond. ⁸ ἐλαύνω, drive or push, row. ⁹ δαίμων, ονος, ό, demon, evil spirit. ¹⁰ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ¹¹ λεγεών, ῶνος, ή, legion, very large number. ¹² ἐπιτάσσω, command, give order. ¹³ ἄβυσσος, ου, ή, bottomless, incomprehensible depth. ¹⁴ ἀγέλη, ης, ή, herd, flock. ¹⁵ χοῖρος, ου, ό, swine, pig. ¹⁶ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁷ βόσκω, feed. ¹⁸ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁹ ὁρμάω, hasten on, rush. ²⁰ κρημνός, οῦ, ό, steep bank, cliff. ²¹ λίμνη, ης, ή, lake. ²² ἀποπνίγω, choke, drown. ²³ φεύγω, flee, escape.

Κατὰ Λουκᾶν 8:35 Byzantine NT

καὶ ἀπήγγειλαν ^{1} εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ^{2} 35 Έξηλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός: καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ίησοῦν, καὶ εὖρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὖ τὰ δαιμόνια έξεληλύθει, ἱματισμένον ^{3} καὶ σωφρονοῦντα, ^{4} παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ: καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ^{1} Απήγγειλαν ^{1} δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἄπαν τὸ πλῆθος 37 τῆς περιχώρου⁸ τῶν Γαδαρηνῶν² ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβω10 μεγάλω συνείχοντο: 11 αὐτὸς δὲ ἐμβὰς 12 εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. 13 Έδέετο 4 δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' 38 οὖ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῶ. Ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὑπόστρε $φε^{13}$ εἰς τὸν οἶκόν 39 σου, καὶ διηγοῦ¹⁵ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς.

¹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³ ἱματίζω, dress, clothe. ⁴ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁵ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁶ ἄπας, each, every. ⁻ πλῆθος, ους, τό, multitude. ፆ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ᠑ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ¹¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹¹ συνέχω, hold fast, oppress. ¹² ἐμβαίνω, embark. ¹³ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁴ δέομαι, ask, request. ¹⁵ διηγέομαι, relate fully, relate in full.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:40

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι¹ τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο² 40 αὐτὸν ὁ ὅχλος: ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες³ αὐτόν.
Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ῷ ὄνομα Ἰάειρος,⁴ καὶ αὐτὸς 41 ἄρχων⁵ τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ: ὅτι θυγάτηρ⁶ μονογενὴς⁻ ἦν αὐτῷ ὡς 42 ἐτῶν⁵ δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον⁰ αὐτόν.

Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει¹⁰ αἴματος ἀπὸ ἐτῶν⁵ δώδεκα, 43
 ἥτις ἰατροῖς¹¹ προσαναλώσασα¹² ὅλον τὸν βίον¹³ οὐκ
 ἴσχυσεν¹⁴ ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,¹⁵ προσελθοῦσα 44
 ὅπισθεν,¹⁶ ἥψατο¹⁻ τοῦ κρασπέδου¹⁵ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ:
 καὶ παραχρῆμα¹⁰ ἔστη ἡ ῥύσις¹⁰ τοῦ αἴματος αὐτῆς. 45
 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἁψάμενός¹⁻ μου;
 ᾿Αρνουμένων²⁰ δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ'

 $^{^1}$ ύποστρέφω, return, turn back. ^{2} ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ^{3} προσδοχάω, wait for, look for. ^{4} Τάειρος, ου, δ, Jairus. ^{5} ἄρχων, οντος, δ, ruler, prince. ^{6} θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ^{7} μονογενής, only begotten, only. ^{8} ἔτος, ους, τό, year. ^{9} συμπνίγω, choke, choke utterly. ^{10} ρύσις, εως, ή, flowing, hemorrhage. ^{11} Ιατρός, οῦ, δ, physician. ^{12} προσαναλίσχω, spend lavishly, spend beside. ^{13} βίος, ου, δ, life, manner of life. ^{14} Ισχύω, be strong, able. ^{15} θεραπεύω, heal, care for. ^{16} δπισθεν, behind, after. ^{17} ἄπτομαι, touch or handle. ^{18} κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ^{19} παραχρήμα, immediately, instantly. ^{20} ἀρνέσμαι, deny, repudiate.

Κατὰ Λουκᾶν 8:46 Byzantine NT

αὐτοῦ, Ἐπιστάτα,¹ οἱ ὅχλοι συνέχουσίν² σε καὶ ἀποθλίβουσιν,³ καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός⁴ μου; Ὁ δὲ 46 Ἰησοῦς εἶπεν, "Ηψατό⁴ μού τις: ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι 47 οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα⁴ ἤλθεν, καὶ προσπεσοῦσα⁻ αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν⁵ ἤψατο⁴ αὐτοῦ ἀπήγγειλεν⁰ αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη¹ο παραχρῆμα.¹¹ 48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῆ, Θάρσει,¹² θύγατερ,¹³ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Έτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ 49 ἀρχισυναγώγου, ¹⁴ λέγων αὐτῷ ὅτι Τέθνηκεν ¹⁵ ἡ θυγάτηρ ¹³ σου: μὴ σκύλλε ¹⁶ τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ 50 Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ: μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν 51 οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον

¹ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ² συνέχω, hold fast, oppress. ³ ἀποθλίβω, press upon, crowd in upon. ⁴ ἄπτομαι, touch or handle. ⁵ λανθάνω, escape notice, am hidden. ⁶ τρέμω, tremble, am afraid. ⁷ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁸ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ¹¹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹² θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹³ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁴ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁵ θυήσκω, die, am dying. ¹⁶ σκύλλω, trouble, bother.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:52

καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἐκλαιον δὲ πάντες, καὶ 52 ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπεν, Μὴ κλαίετε: οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, 53 εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, 54 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ 55 ἀνέστη παραχρῆμα: καὶ διέταξεν αὐτῆς δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς: ὁ δὲ 56 παρήγγειλεν άὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Συγκαλεσάμενος δε τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς 9
δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς 2
κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε 3

¹ Τάκωβος, James, Jacob. ² παῖς, ὁ, male or female child, servant. ³ κλαίω, weep, weep for. ⁴ κόπτω, strike, smite. ⁵ καθεύδω, sleep. ⁶ καταγελάω, deride, ridicule. ⁻ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁵ φωνέω, call, crow. ⁰ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹¹ διατάσσω, command, give orders to. ¹² ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹³ γονεύς, έως, ὁ, parent. ¹⁴ παραγγέλλω, order, command. ¹⁵ συγκαλέω, call together. ¹⁶ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹⁻ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁵ ἰάομαι, heal. ¹⁰ ἀσθενέω, be weak, sick.

Κατὰ Λουκᾶν 9:4 Byzantine NT

εἰς τὴν ὁδόν: μήτε¹ ῥάβδους,² μήτε¹ πήραν,³ μήτε¹ ἄρτον, μήτε¹ ἀργύριον,⁴ μήτε¹ ἀνὰ⁵ δύο χιτῶνας⁶ ἔχειν.
Καὶ εἰς ἣν ἄν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ 4 ἐκεῖθεν⁻ ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, 5 ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν⁶ ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατεੰ εἰς μαρτύριον¹ο ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο¹¹ 6 κατὰ τὰς κώμας,¹² εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.¹⁴

"Ηκουσεν δὲ Ἡρῷδης¹⁵ ὁ τετράρχης¹⁶ τὰ γινόμενα ὑπ' 7 αὐτοῦ πάντα: καὶ διηπόρει,¹⁷ διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν: ὑπό τινων δὲ 8 ὅτι Ἡλίας¹⁸ ἐφάνη:¹⁹ ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων²⁰ ἀνέστη. Καὶ εἶπεν Ἡρῷδης,¹⁵ Ἰωάννην ἐγὼ 9 ἀπεκεφάλισα:²¹ τίς δέ ἐστιν οὖτος, περὶ οὖ ἐγὼ ἀκούω

68

¹ μήτε, neither, nor. ² ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ³ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ⁴ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁵ ἀνά, upwards, upon. ⁶ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ⁷ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁸ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ⁹ ἀποτινάσσω, shake off. ¹⁰ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹² κώμη, ης, ἡ, village. ¹³ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁴ πανταχοῦ, everywhere. ¹⁵ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁶ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ¹⁷ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ¹⁸ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁹ φαίνω, shine, appear. ²⁰ ἀρχαῖος, old, ancient. ²¹ ἀποκεφαλίζω, behead.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:10

τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ 10 όσα ἐποίησαν. Καὶ παραλαβών³ αὐτούς, ὑπεχώρησεν⁴ κατ' ιδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδάν. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ: 11 καὶ δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ^{8} ἰᾶτο. ^{9} Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν: ^{10} 12 προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλω 11 κώμας 12 καὶ τοὺς ἀγροὺς ^{13} καταλύσωσιν, ^{14} καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν: ^{15} ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμω τόπω ἐσμέν. Εἶπεν 13 δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς Φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ^{16} ἄρτοι καὶ ἰχθύες ^{17} δύο, εἰ μήτι ^{18} πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν ^{19} εἰς

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ³ παραλαμβάνω, receive, take. ⁴ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ⁷ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁸ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ⁹ ἰάομαι, heal. ¹⁰ κλίνω, cause to bend, bow. ¹¹ κύκλος, ου, ὁ, circle. ¹² κώμη, ης, ἡ, village. ¹³ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁴ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁵ ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, provisions, provision. ¹⁶ πέντε, five, 5. ¹⁷ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁸ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁹ ἀγοράζω, buy.

Κατὰ Λουκᾶν 9:14 Byzantine NT

πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ¹ ³Ησαν γὰρ ὡσεὶ ² 14 ἄνδρες πεντακισχίλιοι. ³ Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε ⁴ αὐτοὺς κλισίας ⁵ ἀνὰ ⁶ πεντήκοντα. ⁷ Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἀνέκλιναν ⁸ 15 ἄπαντας. ⁹ Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ¹⁰ ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16 ἰχθύας, ¹¹ ἀναβλέψας ¹² εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν ¹³ αὐτούς, καὶ κατέκλασεν, ¹⁴ καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι ¹⁵ τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον καὶ 17 ἐχορτάσθησαν ¹⁶ πάντες: καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν ¹⁷ αὐτοῖς κλασμάτων, ¹⁸ κόφινοι ¹⁹ δώδεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον 18 καταμόνας, 20 συνῆσαν 21 αὐτῷ οἱ μαθηταί: καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάννην τὸν 19 βαπτιστήν: 22 ἄλλοι δὲ Ἡλίαν: 33 ἄλλοι δὲ ὅτι

¹ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ² ώσεί, like, about. ³ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ⁴ κατακλίνω, make to lie down, recline. ⁵ κλισία, ας, ή, group of people eating together. ⁶ ἀνά, upwards, upon. ⁷ πεντήκοντα, fifty, 50. ⁸ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ⁹ ἄπας, each, every. ¹⁰ πέντε, five, 5. ¹¹ ἰχθύς, ύος, ό, fish. ¹² ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹³ εὐλογέω, bless. ¹⁴ κατακλάω, break in pieces. ¹⁵ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁶ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹⁷ περισσεύω, abound, be rich. ¹⁸ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ¹⁹ κόφινος, ου, ό, basket, large basket. ²⁰ καταμόνας, alone, apart. ²¹ σύνειμι, be with, come together. ²² βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ²³ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:20

Προφήτης τις τῶν ἀργαίων ανέστη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, 20 Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν, Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ 21 ἐπιτιμήσας² αὐτοῖς παρήγγειλεν³ μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο, 22εἰπών ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, 4 καὶ ἀποδοκιμασθῆναι άπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ άρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῆ τρίτη ήμέρα ἀναστῆναι. "Ελεγεν δὲ πρὸς πάντας, Εἴ 23 τις θέλει ὀπίσω⁶ μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω⁷ ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν⁸ αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 Ός γὰρ ἐὰν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν: ος δ' αν ἀπολέση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν έμοῦ, οὖτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ἀφελεῖται¹⁰ 25 ἄνθρωπος, κερδήσας 11 τον κόσμον όλον, έαυτον δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ^{12} Ὁς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθ $\tilde{\eta}^{13}$ με ^{26} καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου

¹ ἀρχαῖος, old, ancient. ² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ³ παραγγέλλω, order, command. ⁴ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁵ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁶ ὁπίσω, behind, after (gen). ⁻ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ⁶ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁰ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹¹0 ὡφελέω, profit, help. ¹¹¹ κερδαίνω, gain, win. ¹² ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ¹³ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed.

Κατὰ Λουκᾶν 9:27 Byzantine NT

ἐπαισχυνθήσεται, ¹ ὅταν ἔλθη ἐν τῆ δόξη αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν 27 ἀληθῶς, ² εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οι οὐ μὴ γεύσωνται ³ θανάτου, ἕως ἄν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Έγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεἰ⁴ ἡμέραι 28 ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι. Καὶ 29 ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔτερον, καὶ ὁ ἰματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο 30 συνελάλουν ἀντῷ, οἴτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας, αὐτοῦ ἡ ὁφθέντες ἐν δόξη ἔλεγον τὴν ἔξοδον ἀντοῦ ἡν 31 ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ 32 σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὅπνω: ἐσνος ἐν δόξος ἔνερον τὴν ἔτρος καὶ οἱ 32

¹ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. 2 ἀληθώς, truly, really. ³γεύομαι, taste, experience. ⁴ώσεί, like, about. ⁵ ὁκτώ, eight, 8. ⁶παραλαμβάνω, receive, take. ⁷Ιάκωβος, James, Jacob. ⁸ εἶδος, ους, τό, form, sight. ⁹ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹⁰ λευκός, white, bright. ¹¹ ἐξαστράπτω, flash like lightning. ¹² συλλαλέω, talk with, discuss. ¹³ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁴ ἔξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ¹⁵ βαρέω, burden, weigh down. ¹⁶ ἕπνος, ου, ὁ, sleep.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:33

διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας² αὐτῶ. Καὶ ἐγένετο, ἐν 33 τῷ διαχωρίζεσθαι³ αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς⁵ τρεῖς, μίαν σοί, καὶ μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν Ἡλία: μὴ εἰδὼς δ λέγει. Ταῦτα δὲ 34 αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη ^{7} καὶ ἐπεσκίασεν ^{8} αὐτούς: ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. ^{7} Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, ^{7} 35 λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ άκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὑρέθη ὁ 36 Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν¹⁰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν έωράκασιν.

¹ διαγρηγορέω, keep awake, awake fully. ² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ³ διαχωρίζομαι, separate myself from, part from. ⁴ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁵ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ⁶ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁻ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁶ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ९ σιγάω, be silent, become silent. ¹¹⁰ ἀπαγγέλλω, announce, report.

Κατὰ Λουκᾶν 9:37 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν τῆ ἑξῆς¹ ἡμέρᾳ, κατελθόντων² αὐτῶν ἀπὸ 37 τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδού, 38 άνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν, ὁ λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής έστίν μοι: καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει 39 αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης⁸ κράζει, καὶ σπαράσσει⁹ αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, ^{10} καὶ μόγις ^{11} ἀποχωρε $\overline{1}^{12}$ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβον ^{13} αὐτόν. Καὶ ἐδεήθην ^{5} τῶν μαθητῶν σου 40ίνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 Άποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ${}^5\!\Omega^{14}$ γενεὰ ^{15} ἄπιστος ^{16} καὶ διεστραμμένη, 17 ἔως πότε 8 ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ^{19} ὑμῶν; Προσάγαγε ^{20} τὸν υίόν σου ὧδε. Έτι 42 δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρη ξ εν ^{21} αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν: ^{22} ἐπετίμησεν ^{23} δὲ ὁ Ἰησοῦς τῶ πνεύματι τῶ ἀκαθάρτω, 24 καὶ ἰάσατο 25 τὸν

¹ ἐξῆς, next, next in order. ² κατέρχομαι, come down, go down. ³ συναντάω, meet with, hence to happen. ⁴ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ⁵ δέομαι, ask, request. ⁶ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ⁷ μονογενής, only begotten, only. ⁸ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ⁹ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ¹⁰ ἀφρός, οῦ, ὁ, foam, foaming. ¹¹ μόγις, hardly, scarcely. ¹² ἀποχωρέω, go away, depart. ¹³ συντρίβω, break in pieces, crush. ¹⁴ ὧ, Oh! omega. ¹⁵ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁶ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁷ διαστρέφω, distort, pervert. ¹⁸ πότε, when? at what time? ¹⁹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ²⁰ προσάγω, bring (forward), approach. ²¹ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ²² συσπαράσσω, convulse. ²³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁴ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁵ Ιάομαι, heal.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:43

παῖδα, ^{1} καὶ ἀπέδωκεν ^{2} αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ^{43} Έξεπλήσσοντο ^{3} δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι ^{4} τοῦ ^{4} θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς 44 εἰς τὰ ὧτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους: ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 Οἱ δὲ ἡγνόουν τὸ ἡῆμα τοῦτο, καὶ ἡν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό: καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ἡήματος τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς¹⁰ ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἄν εἴη 46 μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν¹⁰ 47 τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος¹¹ παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 'Ός ἐὰν δέξηται 48

¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ² ἀποδίδωμι, give back, pay. ³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁴ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence. ⁵ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁶ οὖς, ους, τό, ear. ⁷ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁸ παρακαλύπτω, hide, conceal. ⁹ αἰσθάνομαι, notice, perceive. ¹⁰ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹¹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize.

Κατὰ Λουκᾶν 9:49 Byzantine NT

τούτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται: καὶ ος ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με: ὁ γὰρ μικρότερος¹ ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὖτος ἔσται μέγας.

Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα,² εἴδομέν τινα 49 ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια: καὶ ἐκωλύσαμεν³ αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε:³ ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς 51 ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ 52 ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ: καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὅστε ἑτοιμάσαι αὐτῶ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ 53

¹ μικρός, small, little. ² ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ³ κωλύω, forbid, hinder. ⁴ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ⁵ ἀνάληψις, εως, ή, taking up, lifting up. ⁶ στηρίζω, establish, fix firmly. ⁷ πρό, before (gen), before. ⁸ κώμη, ης, ή, village. ⁹ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹⁰ ἐτοιμάζω, prepare, make ready.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:54

πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος¹ καὶ Ἰωάννης εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι² αὐτούς, ὡς καὶ ἸΗλίας³ ἐποίησεν; Στραφεὶς⁴ δὲ ἐπετίμησεν⁵ αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, 55 Οὐκ οἴδατε οἵου⁶ πνεύματός ἐστε ὑμεῖς: ὁ γὰρ υἱὸς 56 τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. 7

Έγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ, εἶπέν τις 57 πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἄν ἀπέρχη, κύριε. 58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις: ὁ δὲ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη. Εἶπεν δὲ πρὸς ἔτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ 59 εἶπεν, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον

 $^{^{1}}$ Τάκωβος, James, Jacob. ^{2} ἀναλίσκω, destroy, consume. ^{3} Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ^{4} στρέφω, turn, am converted. ^{5} ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ^{6} οἷος, such as, of what kind. ^{7} κώμη, ης, ή, village. ^{8} ἀλώπηξ, εκος, ή, fox. ^{9} φωλεός, οῦ, ὁ, den, hole. ^{10} πετεινόν, ου, τό, bird. ^{11} κατασκήνωσις, εως, ή, place to live, nest. ^{12} ποῦ, where?. ^{13} κλίνω, cause to bend, bow. ^{14} ἐπιτρέπω, permit, allow.

Κατὰ Λουκᾶν 9:60 Byzantine NT

θάψαι¹ τὸν πατέρα μου. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 60 Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι¹ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς: σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε² τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν 61 δὲ καὶ ἔτερος, Ἀκολουθήσω σοι, κύριε: πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν³ μοι ἀποτάξασθαι⁴ τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδείς, ἐπιβαλὼν⁵ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν⁹ ὁ κύριος καὶ ἐτέρους 10 ἐβδομήκοντα, 10 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ 11 δύο πρὸ 12 προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οῦ 13 ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ 2 μὲν θερισμὸς 14 πολύς, οἱ δὲ ἐργάται 15 ὁλίγοι: 16 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, 14 ὅπως ἐκβάλη ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν 14 αὐτοῦ. Ὑπάγετε: ἰδού, ἐγὼ 3

¹ θάπτω, bury. ² διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. ³ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁴ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ⁵ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁶ ἄροτρον, ου, τό, plow. ⁷ ὁπίσω, behind, after (gen). ⁸ εὔθετος, useful, fit. ⁹ ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. ¹⁰ ἐβδομήκοντα, seventy, 70. ¹¹ ἀνά, upwards, upon. ¹² πρό, before (gen), before. ¹³ οὕ, where, when. ¹⁴ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ¹⁵ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁶ ὀλίγος, little, few. ¹⁷ δέομαι, ask, request.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:4

ἀποστέλλω ύμᾶς ώς ἄρνας¹ ἐν μέσω λύκων.² Μὴ 4 βαστάζετε³ βαλάντιον, μη πήραν, μηδε ύποδήματα: καὶ μηδένα κατὰ τὴν όδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἂν 5 οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτω. Καὶ ἐὰν ἡ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ^{7} 6 $\dot{\epsilon}\pi'$ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν: εἰ δὲ μήγε, $\dot{\epsilon}$ ἐφ' ὑμᾶς ανακάμψει.⁹ Έν αὐτῆ δὲ τῆ οἰκία μένετε, ἐσθίοντες 7 καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν: ἄξιος ^{10} γὰρ ὁ ἐργάτης ^{11} τοῦ μισθοῦ ^{12} αὐτοῦ ἐστίν. Μὴ μεταβαίνετε ^{13} ἐξ οἰκίας είς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ 8 δέχωνται ύμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ^{14} ύμῖν, καὶ 9θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῆ ἀσθενεῖς, ι καὶ λέγετε αὐτοῖς, "Ηγγικεν¹⁷ ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς 10 ην δ' αν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μη δέχωνται υμᾶς, έξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε, Καὶ τὸν 11

¹ ἀρήν, ἀρνός, ὁ, lamb. ² λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ³ βαστάζω, bear, carry. ⁴ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ⁵ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁻ ἐπαναπαύομαι, rest, rest upon. ² μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ² ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹¹ ἄξιος, worthy, deserving. ¹¹ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹² μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹³ μεταβαίνω, depart, leave. ¹⁴ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁵ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁶ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁻ ἐγγίζω, come near, approach. ¹² πλατεῖα, ας, ἡ, street.

Κατὰ Λουκᾶν 10:12 Byzantine NT

κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμε $\theta \alpha^3$ ὑμῖν: πλὴν ^{4} τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ^{5} ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω ὑμῖν ὅτι 12 Σοδόμοις έν τῆ ἡμέρα ἐκείνη ἀνεκτότερον έσται, ἢ τῆ πόλει ἐκείνη. Οὐαί ^{8} σοι, Χοραζίν, οὐαί ^{8} σοι, 13 Βηθσαϊδά: $^{^{10}}$ ὅτι εἰ ἐν Τύρ $\wp$ $^{^{11}}$ καὶ Σιδ $\~ω$ νι $^{^{12}}$ ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι το ἀκκω ἀν σάκκω το κανίκου το κανίκου το κανίκου το κανίκου το κανάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι το κανίκου το κανάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι το κανάμεις αὶ καὶ σποδ $\tilde{\omega}^{15}$ καθήμεναι μετενόησαν. ^{16} Πλην ^{4} Τύρ ω^{11} 14 καὶ Σ ιδῶνι¹² ἀνεκτότερον⁷ ἔσται ἐν τῆ κρίσει, ¹⁷ ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναούμ, 18 ή ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, 15 ἔως Άδου ^{20} καταβιβασθήση. ^{21} $\odot$ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ 16ἀκούει: καὶ ὁ ἀθετῶν ^{22} ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ: ^{22} ὁ δὲ ἐμὲ άθετῶν 22 ἀθετεῖ 22 τὸν ἀποστείλαντά με.

¹ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ² κολλάω, glue, cleave. ³ ἀπομάσσω, wipe off. ⁴ πλήν, however, but. ⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ⁶ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ⁷ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ⁸ οὐαί, woe! alas! woe! ⁹ Χοραζίν, ἡ, Chorazin. ¹⁰ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹¹ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹² Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹³ πάλαι, long ago, of old. ¹⁴ σάκκος, ου, ὁ, sackcloth. ¹⁵ σποδός, οῦ, ἡ, ashes. ¹⁶ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁷ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ¹⁸ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹⁹ ὑψόω, lift up, exalt. ²⁰ Ἅδης, ου, ὁ, Hades. ²¹ καταβιβάζω, bring down, cause to go down. ²² ἀθετέω, reject, annul.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:17

Υπέστρεψαν¹ δὲ οἱ ἑβδομήκοντα² μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, 17
Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται³ ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν 18
ὡς ἀστραπὴν⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδού, δίδωμι 19
ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν⁶ ἐπάνω⊓ ὄφεων⁶ καὶ σκορπίων,⁰ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ:¹⁰ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.¹¹ Πλὴν¹² ἐν τούτῳ μὴ 20
χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται:³ χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Έν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο¹³ τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, 21 καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί¹⁴ σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας¹⁵ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν¹⁶ καὶ συνετῶν,¹⁷ καὶ ἀπεκάλυψας¹⁸ αὐτὰ νηπίοις.¹⁹ Ναί,²⁰ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία²¹ ἔμπροσθέν²² σου. Καὶ στραφεὶς²³ πρὸς τοὺς μαθητὰς 22

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ³ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁴ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁵ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ⁶ πατέω, tread or tread under foot, tread. ⁷ ἐπάνω, above, over (gen). ⁸ ὅφις, εως, ὁ, snake, serpent. ⁹ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ¹⁰ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹¹ ἀδικέω, do wrong, harm. ¹² πλήν, however, but. ¹³ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹⁴ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁵ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ¹⁶ σοφός, wise. ¹⁷ συνετός, intelligent, clever. ¹⁸ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁹ νήπιος, infant, child. ²⁰ ναί, yes, truly. ²¹ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ²² ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ²³ στρέφω, turn, am converted.

Κατὰ Λουκᾶν 10:23 Byzantine NT

εἶπεν, Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου: καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἰός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἰός, καὶ ῷ ἐὰν βούληται¹ ὁ υἰὸς ἀποκαλύψαι.² Καὶ στραφεὶς³ πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' 23 ἰδίαν εἶπεν, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 24 βασιλεῖς ἡθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον: καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ 25 λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ό δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ 26 τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; Ό δὲ ἀποκριθεὶς 27 εἶπεν, ᾿Αγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου: καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῶ, Ὀρθῶς 28

¹ βούλομαι, wish, will. ² ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ³ στρέφω, turn, am converted. ⁴ νομικός, pertaining to the law. ⁵ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁷ ἀναγινώσκω, you read. ⁸ ἰσχύς, ὑος, ἡ, strength, power. ⁹ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁰ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹² ὀρθῶς, rightly, correctly.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:29

άπεκρίθης: τοῦτο ποίει, καὶ ζήση. Ὁ δὲ θέλων 29 δικαιοῦν έαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίου; Υπολαβών δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 30 "Ανθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οι καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ^{7} ἐπιθέντες ^{8} ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ ^{9} τυγχάνοντα. ^{10} Κατὰ συγκυρίαν ^{11} δὲ ἱερεύς ^{12} τις 31 κατέβαινεν ἐν τῆ ὁδῷ ἐκείνη: καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ¹³ Όμοίως ¹⁴ δὲ καὶ Λευΐτης ¹⁵ γενόμενος 32 κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρείτης 6 δέ τις όδεύων 7 ήλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ίδων αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, 18 καὶ προσελθών 34 κατέδησεν ^{19} τὰ τραύματα ^{20} αὐτοῦ, ἐπιγέων ^{21} ἔλαιον ^{22} καὶ οἶνον: ^{23} ἐπιβιβάσας ^{24} δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,

 $^{^1}$ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ^{2} πλησίον, near, neighbor (as a noun). ^{3} ύπολαμβάνω, take up, receive. ^{4} ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ^{5} περιπίπτω, fall in with, strike. ^{6} ἐκδύω, take off, put off. ^{7} πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ^{8} ἐπιτίθημι, lay upon, put. ^{9} ἡμιθανής, half dead. ^{10} τυγχάνω, obtain, happen. ^{11} συγκυρία, ας, ἡ, coincidence, chance. ^{12} ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ^{13} ἀντιπαρέρχομαι, pass by on the opposite side. ^{14} ὁμοίως, likewise, in like manner. ^{15} Λευΐτης, ου, ὁ, Levite. ^{16} Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ^{17} ὁδεύω, go, travel. ^{18} σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ^{19} καταδέω, bind up, bandage. ^{20} τραῦμα, τος, τό, wound. ^{21} ἐπιχέω, pour over, pour on. ^{22} ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ^{23} οἴνος, ου, ὁ, wine. ^{24} ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ^{25} κτήνος, ους, τό, beast of burden.

Κατὰ Λουκᾶν 10:35 Byzantine NT

ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, αὶ ἐπεμελήθη² αὐτοῦ. 35
Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλῶν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι² αὐτοῦ: καὶ ὅ τι ἄν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν 36
τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος 10 εἰς τοὺς λῃστάς; 11 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος 23 μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς 38
 εἰσῆλθεν εἰς κώμην¹⁴ τινά: γυνὴ δέ τις ὀνόματι
 Μάρθα¹⁵ ὑπεδέξατο¹⁶ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ 39
 τῆδε¹⁻ ἦν ἀδελφὴ¹⁵ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα¹⁰ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν
 τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα¹⁵ περιεσπᾶτο²⁰ περὶ 40

¹ πανδοχείον, ου, τό, inn. ² ἐπιμελέομαι, care for, take care of. ³ αὔριον, tomorrow. ⁴ δηνάριον, ου, ό, denarius. ⁵ πανδοχεύς, έως, ό, innkeeper. ⁶ προσδαπανάω, spend in addition. ⁷ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ⁸ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁹ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹⁰ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹¹ ληστής, οῦ, ό, robber, brigand. ¹² ἔλεος, ους, ό, pity, mercy. ¹³ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁴ κώμη, ης, ή, village. ¹⁵ Μάρθα, ας, ή, Martha. ¹⁶ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁷ ὄδε, this (here), this here. ¹⁸ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁹ παρακαθίζω, sit down beside. ²⁰ περισπάω, distract, trouble greatly.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:41

πολλὴν διακονίαν: ἐπιστᾶσα² δὲ εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει³ σοι ὅτι ἡ ἀδελφή⁴ μου μόνην με κατέλειπεν⁵ διακονεῖν; Εἰπὲ οὖν αὐτῆ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ τυρβάζη περὶ πολλά: ἑνὸς δὲ ἐστιν 42 χρεία: Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο,
ἤτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ 11 προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, το εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Όταν προσεύχησθε, 2 λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Ἑλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον 3

¹ διακονία, ας, ή, waiting at table, service. ² ἐφίστημι, stand over, come upon. ³ μέλει, it is a care, it concerns. ⁴ ἀδελφή, ής, ή, sister. ⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ⁶ διακονέω, serve, minister. ⁷ συναντίλαμβάνομαι, help, assist. ⁸ Μάρθα, ας, ή, Martha. ⁹ μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹⁰ τυρβάζω, agitate or disturb in mind. ¹¹ χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹² μερίς, ίδος, ή, part, portion. ¹³ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁴ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁵ παύω, cause to cease. ¹⁶ ἀγιάζω, make holy, consecrate.

Κατὰ Λουκᾶν 11:4 Byzantine NT

ήμῶν τὸν ἐπιούσιον¹ δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ 4 ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι² ἡμῖν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης³ ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,⁴ ἀλλὰ ῥῦσαι⁵ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ 5 πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος 6 παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω δ παραθήσω αὐτῷ: κἀκεῖνος ἐσωθεν ἀποκριθεὶς 7 εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε: ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν: οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω 8 ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρήζει. Κάγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ 9

 $^{^1}$ ἐπιούσιος, for today, daily. ^{2} ὀφείλω, owe, ought. ^{3} εἰσφέρω, carry inward, bring in. ^{4} πειρασμός, οῦ, δ, temptation, trial. ^{5} ρύομαι, rescue, save. ^{6} φίλος, ου, δ, loving, friend. ^{7} μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ^{8} χράω, lend. ^{9} ἐπειδή, since, because. ^{10} παραγίνομαι, come, arrive. ^{11} παρατίθημι, set before, entrust. ^{12} κὰκείνος, and he, and she. ^{13} ἔσωθεν, from within, within. ^{14} κόπος, ου, δ, labor, trouble. ^{15} παρέχω, offer, afford. ^{16} θύρα, ας, ή, door, gate. ^{17} κλείω, shut, shut up. ^{18} κοίτη, ης, ή, bed, sexual promiscuity. ^{19} γέ, indeed, at least. ^{20} ἀναίδεια, ας, ή, shamelessness, shameless persistence. ^{21} χρήζω, need, have need of.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:10

δοθήσεται ὑμῖν: ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε: κρούετε,¹ καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει: καὶ ὁ 10 ζητῶν εὑρίσκει: καὶ τῷ κρούοντι¹ ἀνοιγήσεται. Τίνα 11 δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἰὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει² αὐτῷ; "Η καὶ ἰχθύν,³ μὴ ἀντὶ⁴ ἰχθύος³ ὄφιν⁵ ἐπιδώσει² αὐτῷ; "Η καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ῷόν, μὴ ἐπιδώσει² 12 αὐτῷ σκορπίον; Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες 13 οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῷ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. 10 14 Ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός: 10 καὶ ἐθαύμασαν 11 οἱ ὅχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν 15 εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ 2 ἄρχοντι 3 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. "Ετεροι δὲ πειράζοντες 4 16 σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ 17

¹ κρούω, knock, strike. ² ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ³ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ⁴ ἀντί, instead of, in place of. ⁵ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ⁶ ῷόν, οῦ, τό, egg. ⁷ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ⁸ δόμα, τος, τό, present, gift. ⁹ πόσος, how many? how great? ¹⁰ κωφός, deaf, dumb. ¹¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹² Βεελζεβούλ, ὁ, Beelzebul. ¹³ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁴ πειράζω, test, tempt.

Κατὰ Λουκᾶν 11:18 Byzantine NT

είδως αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα² ἐρημοῦται:³ καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' 18 έαυτὸν διεμερίσθη,² πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; "Οτι λέγετε, Ἐν Βεελζεβοὺλ⁵ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ⁵ ἐκβάλλω τὰ 19 δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Διὰ τοῦτο κριταὶ ^{6} ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν δακτύλω ^{7} θεοῦ 20 ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα⁸ ἔφθασεν⁹ ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. "Όταν ὁ ἰσχυρὸς 10 καθωπλισμένος 21 φυλάσση¹² τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, 13 ἐν εἰρήνη ἐστὶν τὰ ύπάρχοντα αὐτοῦ: ἐπὰν ^{14} δὲ ὁ ἰσχυρότερος ^{10} αὐτοῦ 22 ἐπελθών ^{15} νικήση ^{16} αὐτόν, τὴν πανοπλίαν ^{17} αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἡ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα¹⁸ αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν: καὶ ὁ μὴ 23

¹ διανόημα, τος, τό, thought, reasoning. ² διαμερίζω, divide, distribute. ³ ἐρημόω, destroy, strip. ⁴ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁵ Βεελζεβούλ, ὁ, Beelzebul. ⁶ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁷ δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ⁸ ἄρα, so, then. ⁹ φθάνω, come before another, anticipate. ¹⁰ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹¹ καθοπλίζω, arm oneself fully, arm completely. ¹² φυλάσσω, guard, keep. ¹³ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁴ ἐπάν, when, as soon as. ¹⁵ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁶ νικάω, overcome, conquer. ¹⁷ πανοπλία, ας, ἡ, full armor, complete armor. ¹⁸ σκύλον, ου, τό, booty, spoils. ¹⁹ διαδίδωμι, distribute, give.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:24

συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.¹ "Όταν τὸ ἀκάθαρτον² 24 πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται³ δι' ἀνύδρων⁴ τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν:⁵ καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, 'Υποστρέψω⁴ εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν⁻ ἐξῆλθον. 25 Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον⁵ καὶ κεκοσμημένον.9
Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει¹ο ἐπτὰ ἔτερα 26 πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεί¹¹ ἐκεῖ: καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα¹² τῶν πρώτων.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά¹³ τις 27 γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὅχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία¹⁴ ἡ βαστάσασά¹⁵ σε, καὶ μαστοὶ¹⁶ οὺς ἐθήλασας.
Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦνγε¹⁸ μακάριοι οἱ ἀκούοντες 28 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες¹⁹ αὐτόν.

¹ σκορπίζω, scatter, disperse. ² ἀκάθαρτος, unclean, impure. ³ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁴ ἄνυδρος, waterless, dry. ⁵ ἀνάπαυσις, εως, ἡ, cessation, rest. ⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁷ ὅθεν, from where, from which. ⁸ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ⁹ κοσμέω, adorn, put into order. ¹⁰ παραλαμβάνω, receive, take. ¹¹ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹² χείρων, worse. ¹³ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁴ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁵ βαστάζω, bear, carry. ¹⁶ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ¹⁷ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁸ μενοῦνγε, on the contrary, indeed. ¹⁹ φυλάσσω, guard, keep.

Κατὰ Λουκᾶν 11:29 Byzantine NT

Τῶν δὲ ὄγλων ἐπαθροιζομένων ήρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ 29 αΰτη πονηρά ἐστιν: σημεῖον ἐπιζητεῖ, ^{3} καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰων $\tilde{a}^4$ τοῦ προφήτου. Καθώς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς ^{4} σημεῖον τοῖς 30Νινευΐταις, ούτως έσται καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου τῆ γενε $\tilde{\alpha}^2$ ταύτη. Βασίλισσα ^{7} νότου ^{8} ἐγερθήσεται ἐν τῆ 31 κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινε $\tilde{i}^{10}$ αὐτούς: ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων $\hat{i}^{11}$ τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, 12 καὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος ^{12} ὧδε. Ἄνδρες ^{13} 32 αναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν ^{10} αὐτήν: ὅτι μετενόησαν ^{14} εἰς τὸ κήρυγμα 15 Ἰωνᾶ, 4 καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ δδε.

¹ ἐπαθροίζω, gather together, crowd upon. ² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ³ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁴ Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ⁵ Νινευίτης, ου, ὁ, Ninevite. ⁶ οὕτως, thus, so. ⁻ βασίλισσα, ης, ἡ, queen. ² νότος, ου, ὁ, south wind, south. 9 κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ¹¹ κατακρίνω, condemn. ¹¹ πέρας, ατος, τό, limit, end. ¹² Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ¹³ Νινευΐ, ἡ, Nineveh. ¹⁴ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁵ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:33

Οὐδεὶς δὲ λύχνον¹ ἄψας² εἰς κρύπτην³ τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ 33 τὸν μόδιον,⁴ ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,⁵ ἴνα οἱ εἰσπορευόμενοι⁶ τὸ φέγγος⁻ βλέπωσιν. Ὁ λύχνος¹ τοῦ 34 σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός: ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς⁵ ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν² ἐστιν: ἐπὰν¹ο δὲ πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.¹¹ 35 Σκόπει¹² οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος¹³ ἐστίν. Εἰ 36 οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν,² μὴ ἔχον τι μέρος¹⁴ σκοτεινόν,¹¹ ἔσται φωτεινὸν² ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος¹ τῆ ἀστραπῆ¹⁵ φωτίζη¹⁶ σε.

Έν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἡρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως 37 ἀριστήση¹ παρ' αὐτῷ: εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.¹8 Ὁ δὲ 38 Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν¹9 ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ²0 τοῦ ἀρίστου.²¹ Εἴπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς 39 αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν²² τοῦ

¹ λύχνος, ου, ό, lamp, lantern. ² ἄπτω, touch, kindle. ³ κρύπτη, ης, ή, dark and hidden place, cellar. ⁴ μόδιος, ου, ό, dry measure. ⁵ λυχνία, ας, ή, lampstand. ⁶ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁷ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ⁸ ἀπλοῦς, simple, single. ⁹ φωτεινός, bright, full of light. ¹⁰ ἐπάν, when, as soon as. ¹¹ σκοτεινός, dark, full of darkness. ¹² σκοπέω, look at, contemplate. ¹³ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁴ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁵ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ¹⁶ φωτίζω, give light, enlighten. ¹⁷ ἀριστάω, have breakfast, eat a meal. ¹⁸ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁰ πρό, before (gen), before. ²¹ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ²² ἔξωθεν, from without, outside (gen).

Κατὰ Λουκᾶν 11:40 Byzantine NT

ποτηρίου ^{1} καὶ τοῦ πίνακος ^{2} καθαρίζετε, ^{3} τὸ δὲ ἔσωθεν ^{4} ὑμῶν γέμει ^{5} ἀρπαγῆς ^{6} καὶ πονηρίας. ^{7} Ἄφρονες, ^{8} οὐχ ὁ ^{4} 0 ποιήσας τὸ ἔξωθεν ^{9} καὶ τὸ ἔσωθεν ^{4} ἐποίησεν; Πλὴν ^{10} ^{4} 1 τὰ ἐνόντα ^{11} δότε ἐλεημοσύνην: ^{12} καὶ ἰδού, πάντα καθαρὰ ^{13} ὑμῖν ἐστιν.

Άλλ' οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε¹⁵ τὸ 42 ἡδύοσμον¹⁶ καὶ τὸ πήγανον¹⁷ καὶ πᾶν λάχανον, ¹⁸ καὶ παρέρχεσθε¹⁹ τὴν κρίσιν²⁰ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ: ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα²¹ μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν 43 τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν²² ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς²³ ἐν ταῖς ἀγοραῖς.²⁴ Οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, 44 ὑποκριταί,²⁵ ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα²⁶ τὰ ἄδηλα,²⁷ καὶ

¹ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ² πίναξ, ακος, ή, board, dish. ³ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁴ ἔσωθεν, from within, within. ⁵ γέμω, fill, am full of. ⁶ ἀρπαγή, ῆς, ἡ, plunder, robbery. ⁷ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ⁸ ἄφρων, foolish, senseless. ⁹ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ¹⁰ πλήν, however, but. ¹¹ ἔνειμι, be in, within. ¹² ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹³ καθαρός, clean, pure. ¹⁴ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁵ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁶ ἡδύοσμον, ου, τό, mint, peppermint. ¹⁷ πήγανον, ου, τό, rue, plant used for flavoring food. ¹⁸ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ¹⁹ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²¹ κἀκεῖνος, and he, and she. ²² πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ²³ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ²⁴ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ²⁵ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²⁶ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ²⁷ ἄδηλος, unseen, indistinct.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:45

οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω ^{1} οὐκ οἴδασιν.

Άποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν ^{2} λέγει αὐτῷ, Δ ιδάσκαλε, 45 ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Το δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν 46 τοῖς νομικοῖς² οὐαί,⁴ ὅτι φορτίζετε⁵ τοὺς ἀνθρώπους Φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ένὶ τῶν δακτύλων 8 ύμῶν οὐ προσψαύετε² τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι 47 οἰκοδομεῖτε ^{10} τὰ μνημεῖα ^{11} τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ύμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα¹² μαρτυρεῖτε 48 καὶ συνευδοκεῖτε 3 τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν: ὅτι αύτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε 10 αὐτῶν τὰ μνημεῖα. ^{11} Δ ιὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ 49 Άποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ εἶπεν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ άποστόλους. ἐκδιώξουσιν: ^{14} ἵνα ἐκζητηθῆ ^{15} τὸ αἷμα πάντων τῶν 50 προφητών τὸ ἐκχυνόμενον¹⁶ ἀπὸ καταβολῆς¹⁷ κόσμου

¹ ἐπάνω, above, over (gen). ²νομικός, pertaining to the law. ³ύβρίζω, mistreat, insult. ⁴οὐαί, woe! alas! woe! 5 φορτίζω, load, burden. ⁶ φορτίον, ου, τό, burden, load. ⊓ δυσβάστακτος, hard to bear, difficult to carry. 8 δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ⁰ προσψαύω, touch, touch lightly. ¹⁰ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹¹ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹² ἄρα, so, then. ¹³ συνευδοκέω, consent, approve. ¹⁴ ἐκδιώκω, drive out, persecute harshly. ¹⁵ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁶ ἐκχέω, pour out, shed. ¹γ καταβολή, ῆς, ἡ, foundation, depositing.

Κατὰ Λουκᾶν 11:51 Byzantine NT

ἀπὸ τῆς γενεᾶς¹ ταύτης, ἀπὸ τοῦ αἴματος Ἄβελ ἔως 51 τοῦ αἴματος Ζαχαρίου² τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ³ τοῦ θυσιαστηρίου⁴ καὶ τοῦ οἴκου. Ναί,⁵ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται⁶ ἀπὸ τῆς γενεᾶς¹ ταύτης. Οὐαὶ⁻ ὑμῖν 52 τοῖς νομικοῖς,⁵ ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα⁰ τῆς γνώσεως:¹0 αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.¹1

Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ 53 γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς¹² ἐνέχειν,¹³ καὶ ἀποστοματίζειν¹⁴ αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες¹⁵ ⁵⁴ αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαί¹⁶ τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν¹⁷ αὐτοῦ.

94

¹ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ² Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ³ μεταξύ, between, after. ⁴ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ⁵ ναί, yes, truly. ⁶ ἐκζητέω, seek out, inquire. ⁷ οὐαί, woe! alas! woe! ⁸ νομικός, pertaining to the law. ⁹ κλείς, κλειδός, ἡ, key. ¹⁰ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹¹ κωλύω, forbid, hinder. ¹² δεινῶς, terribly, vehemently. ¹³ ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ¹⁴ ἀποστοματίζω, question closely, interrogate. ¹⁵ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ¹⁶ θηρεύω, hunt, catch. ¹⁷ κατηγορέω, accuse, charge.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:2

Έν οξς ἐπισυναγθεισῶν ^{1} τῶν μυριάδων ^{2} τοῦ ὄχλου, ὥστε 12 καταπατεῖν άλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε έαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. Οὐδὲν 2 δὲ συγκεκαλυμμένον ^{7} ἐστὶν δ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, ^{8} καὶ κρυπτὸν δού γνωσθήσεται. Άνθ δοά ἐν τῆ 3 σκοτία εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται: καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ^{12} ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, ^{13} κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. ^{14} Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις ^{15} μου, ^{4} Μη φοβηθήτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν ^{16} τι ποιῆσαι. 5 Υποδείξω ^{17} δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε: φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς την γέενναν: ^{19} ναί, ^{20} λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6Οὐχὶ πέντε ^{21} στρουθία ^{22} πωλεῖται ^{23} ἀσσαρίων ^{24} δύο;

¹ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ² μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ³ καταπατέω, trample under foot. ⁴ προσέχω, take head of, attend to. ⁵ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ⁶ ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ⁻ συγκαλύπτω, conceal, cover up. ⁶ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ⁰ κρυπτός, hidden, secret. ¹¹ ἀντί, instead of, in place of. ¹¹ σκοτία, ας, ἡ, darkness. ¹² οὕς, ους, τό, ear. ¹³ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ¹⁴ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ¹⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁶ περισσός, excessive, abundant. ¹⁻ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹৪ ἐμβάλλω, throw, cast. ¹⁰ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ²⁰ ναί, yes, truly. ²¹ πέντε, five, 5. ²² στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ²³ πωλέω, sell. ²⁴ ἀσσάριον, ου, τό, assarion.

Κατὰ Λουκᾶν 12:7 Byzantine NT

Καὶ εν έξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν 7 πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ οὖν φοβεῖσθε: πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὅς ἄν 8 όμολογήση⁶ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν⁷ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ: ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον 9 τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ 10 άνθρώπου, άφεθήσεται αὐτῷ: τῷ δὲ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι¹⁰ οὐκ ἀφεθήσεται. Όταν δὲ 11 προσφέρωσιν 11 ύμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε ^{12} πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ^{13} ἢ τί εἴπητε: τὸ γὰρ ἄγιον πνεῦμα 12 διδάξει ύμᾶς ἐν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ² θρίζ, τριχός, ἡ, hair. ³ ἀριθμέω, number, count. ⁴ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ⁵ διαφέρω, differ, carry through. ⁶ όμολογέω, confess, profess. ⁷ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁸ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ⁹ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁰ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹² μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹³ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:13

Είπεν δέ τις αὐτῶ ἐκ τοῦ ὄγλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῶ 13 άδελφῶ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.² Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν³ 14 δικαστὴν ^{4} ἢ μεριστὴν ^{5} ἐφ ^{2} ὑμᾶς; Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, 15 Όρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας: ὅτι οὐκ έν τῶ περισσεύειν⁸ τινὶ ἡ ζωὴ αὐτῶ ἐστὶν ἐκ τῶν ύπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, 16 λέγων, Άνθρώπου τινὸς πλουσίου° εὐφόρησεν ή χώρα: 11 καὶ διελογίζετο 12 ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, 17 ότι οὐκ ἔγω ποῦ¹³ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ 18 εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: καθελ $\tilde{\omega}^{^{14}}$ μου τὰς ἀποθήκας, $^{^{15}}$ καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, 16 καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά ^{17} μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῆ ψυχῆ 19 μου, Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη 19 πολλά: ἀναπαύου, ^{20} φάγε, πίε, εὐφραίνου. ^{21} Εἶπεν δὲ 20

 $^{^{1}}$ μερίζω, divide, part. ^{2} κληρονομία, ας, ή, inheritance. ^{3} καθίστημι, set, constitute. ^{4} δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ^{5} μεριστής, οῦ, ὁ, divider, arbitrator. ^{6} φυλάσσω, guard, keep. ^{7} πλεονεξία, ας, ή, covetousness, avarice. ^{8} περισσεύω, abound, be rich. ^{9} πλούσιος, rich. ^{10} εύφορέω, bear good crops, be fruitful. ^{11} χώρα, ας, ή, land, region. ^{12} διαλογίζομαι, debate, reason. ^{13} ποῦ, where?. ^{14} καθαιρέω, take down, pull down. ^{15} ἀποθήκη, ης, ή, storehouse, barn. ^{16} οἰκοδομέω, build up, construct. ^{17} γέννημα, τος, τό, offspring, child. ^{18} κεῖμαι, lie, be laid. ^{19} ἔτος, ους, τό, year. ^{20} ἀναπαύω, refresh, take rest. ^{21} εὐφραίνω, rejoice, cheer.

Κατὰ Λουκᾶν 12:21 Byzantine NT

αὐτῷ ὁ θεός, Ἄφρον,¹ ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν² ἀπὸ σοῦ: ὰ δὲ ἡτοίμασας,³ τίνι ἔσται; 21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων⁴ ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν 22 λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῆ ψυχῆ ὑμῶν, τί φάγητε: μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. Ή ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς 23 τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ότι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἰς οὐκ ἔστιν ταμεῖον όλὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει δαὐτούς: πόσω μαλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται 25 προσθεῖναι ἐπὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ενα; Εἰ 26 οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν

¹ ἄφρων, foolish, senseless. ² ἀπαιτέω, ask for, demand. ³ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ⁴ θησαυρίζω, lay up, store up. ⁵ πλουτέω, be rich, become rich. ⁶ μεριμνάω, be anxious, distracted. ⁷ ἐνδύω, put on, clothe. ⁸ τροφή, ής, ή, food, nourishment. ⁹ ἔνδύμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ¹⁰ κατανοέω, observe, understand. ¹¹ κόραξ, ακος, ό, crow, raven. ¹² θερίζω, reap, gather. ¹³ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ¹⁴ ἀποθήκη, ης, ή, storehouse, barn. ¹⁵ τρέφω, make to grow, nourish. ¹⁶ πόσος, how many? how great? ¹⁷ διαφέρω, differ, carry through. ¹⁸ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁹ προστίθημι, add, add to. ²⁰ ἡλικία, ας, ή, maturity, age. ²¹ πήχυς, εως, ό, cubit. ²² ἐλάχιστος, least, smallest.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:27

μεριμνᾶτε; ¹ Κατανοήσατε ² τὰ κρίνα ³ πῶς αὐξάνει: ⁴ οὐ 27 κοπιᾶ, ^{5} οὐδὲ νήθει: ^{6} λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομών ^{7} ἐν πάση τῆ δόξη αὐτοῦ περιεβάλετο⁸ ὡς ε̈ν τούτων. Εἰ δὲ 28 τὸν χόρτον ^{9} ἐν τῷ ἀγρ $\tilde{\omega}^{10}$ σήμερον ^{11} ὄντα, καὶ αὔριον ^{12} εἰς κλίβανον 13 βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, πόσω¹⁵ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ¹⁶ Καὶ ὑμεῖς μὴ 29 ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε: καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. ^{17} 30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ: ^{18} ύμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε ^{19} τούτων. Πλὴν ^{20} 31 ζητείτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται²¹ ύμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν²² 32 ποίμνιον: ^{23} ὅτι εὐδόκησεν ^{24} ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε 25 τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ 33 δότε έλεημοσύνην. ^{26} Ποιήσατε έαυτοῖς βαλάντια ^{27} μὴ παλαιούμενα, ^{28} θησαυρον ^{29} ἀνέκλειπτον ^{30} ἐν τοῖς

 $^{^1}$ μεριμνάω, be anxious, distracted. ^{2} κατανοέω, observe, understand. ^{3} κρίνον, ου, τό, lily. ^{4} αὐξάνω, cause to grow, increase. ^{5} κοπιάω, toil, labor. ^{6} νήθω, spin. ^{7} Σολομών, ωνος, ό, Solomon. ^{8} περιβάλλω, put around, clothe. ^{9} χόρτος, ου, ό, grass, hay. ^{10} ἀγρός, ου, ό, field, farm. ^{11} σήμερον, today, now. ^{12} αὔριον, tomorrow. ^{13} κλίβανος, ου, ό, oven, furnace. ^{14} ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ^{15} πόσος, how many? how great? ^{16} δλιγόπιστος, of little faith. ^{17} μετεωρίζομαι, be anxious, worried. ^{18} ἐπίζητέω, seek for, seek after. ^{19} χρήζω, need, have need of. ^{20} πλήγ, however, but. ^{21} προστίθημι, add, add to. ^{22} μικρός, small, little. ^{23} ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ^{24} εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ^{25} πωλέω, sell. ^{26} ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ^{27} βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ^{28} παλαιόω, make or become old, obsolete. ^{29} θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ^{30} ἀνέκλειπτος, unfailing, inexhaustible.

Κατὰ Λουκᾶν 12:34 Byzantine NT

οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης¹ οὐκ ἐγγίζει,² οὐδὲ σὴς³ διαφθείρει:⁴ ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς⁵ ὑμῶν, ἐκεῖ 34 καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

"Εστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ 35 λύχνοι καιόμενοι: καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις 36 προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ὰναλύση ἐκ τῶν γάμων, το κυριον ἑαυτῶν, πότε ὰναλύση ἐκ τῶν γάμων, το κυριος καὶ κρούσαντος, το κυθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, 37 οῦς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας: αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθη ἐν 38 τῆ δευτέρᾳ Φυλακῆ, ταὶ ἐν τῆ τρίτη φυλακῆ τὸλθη, καὶ εὕρη οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. 39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ανακόνος καὶ ποῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἐν τροίς καὶ ἐν τροίς καὶ ἐκεῖνοι.

¹ κλέπτης, ου, ό, thief. ² ἐγγίζω, come near, approach. ³ σής, σητός, ό, moth. ⁴ διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ⁵ θησαυρός, οῦ, ό, storehouse, treasure. ⁶ ὀσφύς, ὑος, ἡ, waist, hip. ⁷ περιζώννυμι, gird, gird round. ⁸ λύχνος, ου, ό, lamp, lantern. ⁹ καίω, burn, ignite. ¹⁰ ὅμοιος, like, similar. ¹¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹² πότε, when? at what time? ¹³ ἀναλύω, loose, depart. ¹⁴ γάμος, ου, ό, marriage, wedding. ¹⁵ κρούω, knock, strike. ¹⁶ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹⁷ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁸ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁹ διακονέω, serve, minister. ²⁰ δεύτερος, second. ²¹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²² οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ²³ ποῖος, what sort of? what? of what sort.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:40

ώρα ὁ κλέπτης ερχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἄν ἀφῆκεν διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν 40 γίνεσθε ἕτοιμοι: ὅτι ἦ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν 41 παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπεν 42 δὲ ὁ κύριος, Τίς ἄρα⁵ ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, δν καταστήσει ό κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; 43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ 44 πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 Ἐὰν δὲ εἴπη ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῆ καρδία αὐτοῦ, Χρονίζει ό κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, δε ἐσθίειν τε καὶ

 $^{^1}$ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ^{2} γρηγορέω, watch, keep watch. ^{3} διορύσσω, break through, break in. ^{4} ἔτοιμος, ready, prepared. ^{5} ἄρα, so? (introduces a question). ^{6} οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ^{7} φρόνιμος, prudent, wise. ^{8} καθίστημι, set, constitute. ^{9} θεραπεία, ας, ή, treatment, healing. ^{10} σιτομέτριον, ου, τό, food allowance, ration. ^{11} άληθώς, truly, really. ^{12} χρονίζω, spend or take time, delay. ^{13} τύπτω, smite, beat. ^{14} παῖς, ὁ, male or female child, servant. ^{15} παιδίσκη, ης, ή, maid, female servant.

Κατὰ Λουκᾶν 12:46 Byzantine NT

πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι: ήξει² ὁ κύριος τοῦ δούλου 46 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἦ οὐ προσδοκᾳ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἦ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ 47 γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς: ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, 48 δαρήσεται δλίγας. Παντὶ δὲ ῷ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ: καὶ ῷ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτόν.

Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη 49 ἀνήφθη; ¹⁴ Βάπτισμα ¹⁵ δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς 50 συνέχομαι ¹⁶ ἔως οὖ τελεσθῆ. ¹⁷ Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51 παρεγενόμην ¹⁸ δοῦναι ἐν τῆ γῆ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. ¹⁹ Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ²⁰ ἐν 52

¹ μεθύσκω, make drunk. ² ἥκω, have come, am present. ³ προσδοκάω, wait for, look for. ⁴ διχοτομέω, cut in two, scourge severely. ⁵ μέρος, ους, τό, part, portion. ⁶ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ⁷ έτοιμάζω, prepare, make ready. ⁸ δέρω, beat, flay. ⁹ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁰ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ¹¹ ὀλίγος, little, few. ¹² παρατίθημι, set before, entrust. ¹³ περισσός, excessive, abundant. ¹⁴ ἀνάπτω, kindle, set on fire. ¹⁵ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁷ τελέω, finish, fulfill. ¹⁸ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁹ διαμερισμός, οῦ, ὁ, division, disunity. ²⁰ πέντε, five, 5.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:53

οἴκω ένὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. Δ ιαμερισθήσεται πατήρ ἐπὶ υίῷ, καὶ υίὸς ἐπὶ 53πατρί: μήτηρ ἐπὶ θυγατρί,² καὶ θυγάτηρ² ἐπὶ μητρί: πενθερὰ³ ἐπὶ τὴν νύμφην⁴ αὐτῆς, καὶ νύμφη⁴ ἐπὶ τὴνπενθερὰ v^3 αὐτῆς. Έλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Όταν 54 ἴδητε τὴν νεφέλην⁵ ἀνατέλλουσαν⁴ ἀπὸ δυσμῶν、⁷ εὐθέως λέγετε, "Ομβρος⁸ ἔρχεται: καὶ γίνεται οὕτως. 55 Καὶ ὅταν νότον ^{9} πνέοντα, ^{10} λέγετε ὅτι Καύσων ^{11} ἔσται: καὶ γίνεται. Ύποκριταί, 12 τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ 56 τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν: 13 τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; 3 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε 57 τὸ δίκαιον; Ω ς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου ^{14} σου 58 ἐπ' ἄρχοντα, ^{15} ἐν τῆ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ^{16} ἀπηλλάχθαι ^{17} άπ' αὐτοῦ: μήποτε $^{^{18}}$ κατασύρη $^{^{19}}$ σε πρὸς τὸν κριτήν, $^{^{20}}$ καὶ ὁ κριτής ^{20} σε παραδώ τώ πράκτορι, ^{21} καὶ ὁ

¹ διαμερίζω, divide, distribute. ² θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ³ πενθερά, ᾶς, ή, mother-in-law. ⁴ νύμφη, ης, ή, bride, young woman. ⁵ νεφέλη, ης, ή, cloud. ⁶ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁷ δυσμή, ῆς, ή, the western region. ⁸ ὅμβρος, ου, ὁ, shower, thunderstorm. ⁹ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁰ πνέω, blow. ¹¹ καύσων, ωνος, ὁ, burning heat, scorching heat. ¹² ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹³ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁴ ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ¹⁵ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁶ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ¹⁷ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ¹⁸ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁹ κατασύρω, drag (away by force), drag down. ²⁰ κριτής, ου, ὁ, judge. ²¹ πράκτωρ, ορος, ὁ, bailiff, constable.

Κατὰ Λουκᾶν 12:59 Byzantine NT

πράκτωρ¹ σε βάλη εἰς φυλακήν.² Λέγω σοι, οὐ μὴ 59 ἐξέλθης ἐκεῖθεν,³ ἔως οὖ καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν⁴ ἀποδῷς.⁵

Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες ^{7} 13 αὐτῶ περὶ τῶν Γαλιλαίων, δο τὸ αἶμα Πιλάτος ἔμιξεν⁹ μετὰ τῶν θυσιῶν¹⁰ αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 2 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι® οὖτοι άμαρτωλοι¹¹ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους⁸ ἐγένοντο, ότι τοιαῦτα πεπόνθασιν; 12 Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν 3 μὴ μετανοῆτε, ^{13} πάντες ώσαύτως ^{14} ἀπολεῖσθε. ^{14} Η ^{4} ἐκεῖνοι οἱ δέκα ^{15} καὶ ὀκτώ, ^{16} ἐΦ' οῦς ἔπεσεν ὁ πύργος ^{17} έν τ $\tilde{\omega}$ Σιλω $\tilde{\alpha}\mu^{18}$ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι ούτοι ὀφειλέται 29 ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ^{20} ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν: 5άλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, ^{13} πάντες ὁμοίως ^{21} ἀπολεῖσθε. 6

¹ πράκτωρ, ορος, ό, bailiff, constable. ² φυλακή, ῆς, ῆ, guard, prison. ³ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁴ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ⁵ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁶ πάρειμι, be present, have arrived. ⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁸ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁹ μίγνυμι, mix, mingle. ¹⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹¹ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹² πάσχω, suffer, am acted upon. ¹³ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁴ ώσαύτως, likewise. ¹⁵ δέκα, ten, 10. ¹⁶ ὀκτώ, eight, 8. ¹⁷ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ¹⁸ Σιλωάμ, ὁ, Siloam. ¹⁹ ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ²⁰ κατοικέω, inhabit, dwell. ²¹ ὀμοίως, likewise, in like manner.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:7

Έλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν: Συκῆν¹ εἶχέν τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι² αὐτοῦ πεφυτευμένην:³ καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῆ, καὶ οὐχ εὖρεν. Εἶπεν δὲ πρὸς 7 τὸν ἀμπελουργόν,⁴ Ἰδού, τρία ἔτη⁵ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῆ συκῆ¹ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω: ἔκκοψον⁶ αὐτήν: ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;7 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 8 λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος,⁵ ἔως ὅτου⁵ σκάψω⁰ περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κόπρια: κἄν¹⁰ 9 μὲν ποιήσῃ καρπόν: εἰ δὲ μήγε,¹¹ εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις⁶ αὐτήν.

⁵Ην δὲ διδάσκων ἐν μιᾳ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς 10 σάββασιν: καὶ ἰδού, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα 11 ἀσθενείας¹² ἔτη⁵ δέκα¹³ καὶ ὀκτώ,¹⁴ καὶ ἦν συγκύπτουσα,¹⁵ καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι¹⁶ εἰς τὸ παντελές.¹⁷ Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν,¹⁸ 12

¹ συκή, ής, ή, fig tree. ² ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ³ φυτεύω, plant. ⁴ ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, vinedresser, gardener. ⁵ ἔτος, ους, τό, year. ⁶ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ⁷ καταργέω, make ineffective, abolish. ⁸ ὅτου, until. ⁹ σκάπτω, dig. ¹⁰ κἄν, and if, even if. ¹¹ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹³ δέκα, ten, 10. ¹⁴ ὀκτώ, eight, 8. ¹⁵ συγκύπτω, be bent over, am bent double. ¹⁶ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ¹⁷ παντελής, completely, forever. ¹⁸ προσφωνέω, call to, summon.

Κατὰ Λουκᾶν 13:13 Byzantine NT

καὶ εἶπεν αὐτῆ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας ^{1} σου. Καὶ ἐπέθηκεν ^{2} αὐτῆ τὰς χεῖρας: καὶ παραχρῆμα ^{3} 13 άνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 14 ἀργισυνάγωγος, άγανακτῶν ὅτι τῶ σαββάτω ἐθεράπευσεν ^{7} ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, "Εξ ^{8} ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι: ἐν ταύταις οὖν ἐργόμενοι θεραπεύεσθε, ^{7} καὶ μὴ τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου. 15 ^{10} Απεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν, Υποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει¹¹ τὸν βοῦν¹² αὐτοῦ η τὸν ὄνον ^{13} ἀπὸ τῆς φάτνης, ^{14} καὶ ἀπαγαγών ^{15} ποτίζει; Ταύτην δέ, θυγατέρα Αβραὰμ οὖσαν, ἣν 16 ἔδησεν $^{^{18}}$ ὁ Σ ατανᾶς, $^{^{19}}$ ἰδού, δέκα $^{^{20}}$ καὶ ὀκτώ $^{^{21}}$ ἔτη. $^{^{22}}$ οὐκ ἔδει λυθῆναι 11 ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ 23 τούτου τῆ ἡμέρα σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, 17 κατησχύνοντο ^{24} πάντες οἱ ἀντικείμενοι ^{25} αὐτ $\tilde{\omega}$: καὶ

 $^{^1}$ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ^{2} ἐπιτίθημι, lay upon, put. ^{3} παραχρῆμα, immediately, instantly. ^{4} ἀνορθόω, restore, strengthen. ^{5} ἀρχισυνάγωγος, ου, ό, ruler of a synagogue. ^{6} ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ^{7} θεραπεύω, heal, care for. ^{8} ἔξ, six, 6. ^{9} ἐργάζομαι, work, word. ^{10} ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ^{11} λύω, untie, loose. ^{12} βοῦς, ὁ, οx, cow. ^{13} ὄνος, ου, ὁ, ass, donkey. ^{14} φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ^{15} ἀπάγω, lead away, lead. ^{16} ποτίζω, give drink to, cause to drink. ^{17} θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ^{18} δέω, bind, tie. ^{19} Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ^{20} δέκα, ten, ^{10} ^{21} ὀκτώ, eight, 8. ^{22} ἔτος, ους, τό, year. ^{23} δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ^{24} καταισχύνω, put to shame, shame. ^{25} ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:18

πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

"Ελεγεν δέ, Τίνι ὁμοία² ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; Καὶ 18 τίνι όμοιώσω³ αὐτήν; Όμοία² ἐστὶν κόκκω⁴ σινάπεως,⁵ 19 ον λαβών ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον έαυτοῦ: καὶ ηὔξησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ $^{^{9}}$ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν $^{^{10}}$ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Πάλιν εἶπεν, Τίνι ὁμοιώσω ^{3} τὴν βασιλείαν τοῦ 20 θεοῦ; Ὁμοία² ἐστὶν ζύμη, 12 ἡν λαβοῦσα γυνὴ 21 ἐνέκρυψεν ^{13} εἰς ἀλεύρου ^{14} σάτα ^{15} τρία, ἕως οδ ἐζυμώθη όλον. Καὶ διεπορεύετο¹⁷ κατὰ πόλεις καὶ κώμας¹⁸ 22 διδάσκων, καὶ πορείαν 19 ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. 23 Εἶπεν δέ τις αὐτῶ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἀγωνίζεσθε²¹ εἰσελθεῖν διὰ τῆς 24 στενής ^{22} πύλης: ^{23} ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν

¹ ἔνδοξος, honored, glorious. ² ὅμοιος, like, similar. ³ ὁμοιόω, make like, liken. ⁴ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ⁵ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁶ κήπος, ου, ὁ, garden. ⁻ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁵ δένδρον, ου, τό, tree. ⁶ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁰ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹¹ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹² ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹³ ἔγκρύπτω, hide, hide in. ¹⁴ ἄλευρον, ου, τό, wheat flour, meal. ¹⁵ σάτον, ου, τό, seah (a Hebrew measure). ¹⁶ ζυμόω, leaven, ferment. ¹¹ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹৪ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁰ πορεία, ας, ἡ, journey, way. ²⁰ δλίγος, little, few. ²¹ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ²² στενός, narrow. ²³ πύλη, ης, ἡ, gate, porch.

Κατὰ Λουκᾶν 13:25 Byzantine NT

εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Αφ' οὖ ἂν ἐγερθῆ ὁ 25 οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείση τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν⁵ τὴν θύραν,⁴ λέγοντες, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν: καὶ ἀποκριθεὶς έρει ὑμίν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ: τότε ἄρξεσθε 26 λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, 27οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ: ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται⁹ τῆς ἀδικίας. 10 Ἐκεῖ ἔσται ὁ 28 κλαυθμὸς 11 καὶ ὁ βρυγμὸς 12 τῶν ὀδόντων, 13 ὅταν όψησθε Άβραὰμ καὶ Ίσαὰκ καὶ Ίακὼβ καὶ πάντας τούς προφήτας ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ^{14} ἀπὸ ἀνατολῶν ^{15} 29 καὶ δυσμῶν, ^{16} καὶ βορρ $\tilde{a}^{17}$ καὶ νότου, ^{18} καὶ ἀνακλιθήσονται¹⁹ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Καὶ ἰδού, 30

¹ ἰσχύω, be strong, able. ² οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ³ ἀποκλείω, close, shut. ⁴ θύρα, ας, ή, door, gate. ⁵ κρούω, knock, strike. ⁶ πόθεν, from where? whence. ⁻ πλατεῖα, ας, ή, street. ⁵ ἀρίστημι, withdraw, depart. ⁰ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁰ ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ¹¹ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹² βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ¹³ ὁδούς, ὁ, tooth. ¹⁴ ἥκω, have come, am present. ¹⁵ ἀνατολή, ῆς, ή, east, dawn. ¹⁶ δυσμή, ῆς, ή, the western region. ¹⁻ βορρᾶς, ᾶ, ὁ, north, north wind. ¹ፄ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁰ ἀνακλίνω, lay upon, lay down.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:31

εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

Έν αὐτῆ τῆ ἡμέρα προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, 31 λέγοντες αὐτῷ, "Εξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, " ὅτι Ἡρώδης² θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 32 Πορευθέντες εἴπατε τῆ ἀλώπεκι³ ταύτη, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις έπιτελῶ⁵ σήμερον καὶ αὔριον, ^{7} καὶ τῆ τρίτῃ τελειοῦμαι. ^{8} Πλὴν ^{9} δεῖ με 33 σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῆ ἐχομένη πορεύεσθαι: ὅτι οὐκ ἐνδέχεται 10 προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ίερουσαλήμ, Ίερουσαλήμ, ή ἀποκτένουσα τοὺς 34 προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα¹¹ τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις 12 ἡθέλησα ἐπισυνάξαι 13 τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ^{14} ὄρνις ^{15} τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ^{16} ὑπὸ τὰς πτέρυγας, 17 καὶ οὐκ ἠθελήσατε. Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ 35

¹ ἐντεῦθεν, hence, on each side. 2 Ἡρφδης, ου, ὁ, Ḥerod. 3 ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. 4 ἴασις, εως, ἡ, healing, cure. 5 ἐπιτελέω, complete, perform. 6 σήμερον, today, now. ⁷ αὕριον, tomorrow. ⁸ τελειόω, fill, fulfill. ⁹ πλήν, however, but. ¹⁰ ἐνδέχομαι, be possible, allow. ¹¹ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹² ποσάκις, how often? how often. ¹³ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁴ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁵ ὄρνις, ιθος, ἡ, hen, bird. ¹⁶ νοσσία, ᾶς, ἡ, brood, brood of young birds. ¹⁷ πτέρυξ, υγος, ἡ, wing.

Κατὰ Λουκᾶν 14:2 Byzantine NT

οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ^{1} Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξει, ^{2} ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ^{3} ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν 14 άρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτω φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι 5 αὐτόν. Καὶ ἰδού, 2 ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ^{6} ἔμπροσθεν ^{7} αὐτοῦ. Καὶ ^{3} ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς⁸ καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εὶ ἔξεστιν τῷ σαββάτω θεραπεύειν; 10 Οἱ δὲ ἡσύχασαν. 11 Καὶ ἐπιλαβόμενος 12 4 ἰάσατο¹³ αὐτόν, καὶ ἀπέλυσεν. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς 5 αὐτοὺς εἶπεν, Τίνος ὑμῶν υίὸς ἢ βοῦς ^{14} εἰς Φρέαρ ^{15} έμπεσεῖται, ^{16} καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει ^{17} αὐτὸν ἐν τῆ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν 6 ἀνταποκριθῆναι¹⁹ αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ² ἥκω, have come, am present. ³ εὐλογέω, bless. ⁴ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁵ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁶ ὑδρωπικός, suffering from dropsy or edema. ⁷ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁸ νομικός, pertaining to the law. ⁹ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁰ θεραπεύω, heal, care for. ¹¹ ἡσυχάζω, be still, be silent. ¹² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ ἰάομαι, heal. ¹⁴ βοῦς, ὁ, οx, cow. ¹⁵ φρέαρ, ος, τό, well, pit. ¹⁶ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁷ ἀνασπάω, draw up, pull up. ¹⁸ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁹ ἀνταποκρίνομαι, answer again, contradict.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:7

"Ελεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων 7 πῶς τὰς πρωτοκλισίας² ἐξελέγοντο,³ λέγων πρὸς αὐτούς, "Όταν κληθῆς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ 8 κατακλιθῆς⁵ εἰς τὴν πρωτοκλισίαν: μήποτε ἐντιμότερός σου ή κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθών 9 ό σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτω τόπον: καὶ τότε ἄρξη μετ' αἰσχύνης⁸ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ' Άλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσε 10 τὸν ἔσχατον τόπον: ἵνα, ὅταν ἔλθη ὁ κεκληκώς σε, εἴπη σοι, Φίλε, 11 προσανάβηθι 2 ἀνώτερον: 3 τότεἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων ^{14} σοι. 11"Οτι πᾶς ὁ ὑψῶν ^{15} ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ^{16} καὶ ὁ ταπεινών ^{16} έαυτὸν ύ ψ ωθήσεται. ^{15}

¹ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ² πρωτοκλισία, ας, ή, chief place. ³ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁴ γάμος, ου, ό, marriage, wedding. ⁵ κατακλίνω, make to lie down, recline. ⁶ μήποτε, never, lest perchance. ⁶ ἔντιμος, valued, precious. ⁶ αἰσχύνη, ης, ή, shame. ⁶ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁰ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹¹ φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹² προσαναβαίνω, go up, move up. ¹³ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ¹⁴ συνανάκειμαι, recline at table with. ¹⁵ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁶ ταπεινόω, humble, humiliate.

Κατὰ Λουκᾶν 14:12 Byzantine NT

"Ελεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Όταν ποιῆς 12 ἄριστον¹ ἢ δεῖπνον,² μὴ φώνει³ τοὺς φίλους⁴ σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς⁵ σου, μηδὲ γείτονας⁴ πλουσίους:⁻ μήποτε⁵ καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσιν,² καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.¹¹ Άλλ' 13 ὅταν ποιῆς δοχήν,¹¹ κάλει πτωχούς,¹² ἀναπήρους,¹³ χωλούς,¹⁴ τυφλούς: καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν 14 ἀνταποδοῦναί¹⁵ σοι: ἀνταποδοθήσεται¹⁵ γάρ σοι ἐν τῆ ἀναστάσει¹6 τῶν δικαίων.

Άκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, 15
Μακάριος, ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις ἐποίησεν 16
δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς: καὶ ἀπέστειλεν 17
τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῆ ὥρα τοῦ δείπνου ἐιπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔργεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰστιν πάντα. 18

¹ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ² δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ³ φωνέω, call, crow. ⁴ φίλος, ου, ό, loving, friend. ⁵ συγγενής, kindred, relative. ⁶ γείτων, ονος, ό, neighbor. ⁷ πλούσιος, rich. ⁸ μήποτε, never, lest perchance. ⁹ ἀντικαλέω, invite in return. ¹⁰ ἀνταπόδομα, τος, τό, repayment, reward. ¹¹ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ¹² πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹³ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ¹⁴ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁵ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ¹⁶ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹⁷ συνανάκειμαι, recline at table with. ¹⁸ ἕτοιμος, ready, prepared.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:19

Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι¹ πάντες. Ὁ πρώτος εἶπεν αὐτῷ, ἀγρὸν² ἠγόρασα,³ καὶ ἔχω ἀνάγκην ^{4} ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. ^{1} Καὶ ἔτερος εἶπεν, Zεύγη ^{5} βοῶν ^{6} 19 ηγόρασα³ πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι⁸ αὐτά: έρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπεν, 20 Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ 21 παραγενόμενος ό δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλεν ^{11} τῶ κυρίω αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς $^{^{12}}$ ὁ οἰκοδεσπότης $^{^{13}}$ εἶπεν τῶ δούλω αὐτοῦ, "Εξελθε ταγέως 14 εἰς τὰς πλατείας 15 καὶ ῥύμας 16 τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωγοὺς καὶ ἀναπήρους 18 καὶ χωλούς 19 καὶ τυφλούς εἰσάγαγε 20 ώδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, 22 καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν 23 δοῦλον, "Εξελθε εἰς τὰς όδοὺς καὶ φραγμούς," καὶ

¹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³ ἀγοράζω, buy. ⁴ ἀνάγκη, ης, ή, necessity, distress. ⁵ ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ⁶ βοῦς, ὁ, οx, cow. ⁷ πέντε, five, 5. ⁸ δοκιμάζω, prove, approve. ⁹ γαμέω, marry. ¹⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ¹¹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹² ὀργίζω, irritate, provoke. ¹³ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹⁴ ταχέως, quickly, soon. ¹⁵ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ¹⁶ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ¹⁷ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁸ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ¹⁹ χωλός, lame, deprived of a foot. ²⁰ εἰσάγω, lead in, bring in. ²¹ ἐπιτάσσω, command, give order. ²² φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence.

Κατὰ Λουκᾶν 14:24 Byzantine NT

ἀνάγκασον¹ εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ² ὁ οἶκός μου. Λέγω 24 γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί³ μου τοῦ δείπνου.⁴ Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί,⁵ ὀλίγοι⁴ δὲ ἐκλεκτοί.⁻

Συνεπορεύοντο δε αὐτῷ ὅχλοι πολλοί: καὶ στραφεὶς 25 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ 26 τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, 11 ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν 13 αὐτοῦ καὶ 27 ἔρχεται ὀπίσω 4 μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον 5 οἰκοδομῆσαι, 16 οὐχὶ πρῶτον καθίσας 7 ψηφίζει τὴν δαπάνην, 19 εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν; 20 Τνα μήποτε, 21 θέντος αὐτοῦ 29 θεμέλιον 22 καὶ μὴ ἰσχύοντος 3 ἐκτελέσαι, 24 πάντες οἱ

¹ ἀναγκάζω, force, compel. ²γεμίζω, fill, load. ³γεύομαι, taste, experience. ⁴ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ⁵ κλητός, called, summoned. ⁶ δλίγος, little, few. ⁻ ἐκλεκτός, chosen, elect. δ συμπορεύομαι, come together, travel with. 9 στρέφω, turn, am converted. ¹¹ μισέω, hate, detest. ¹¹ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹² βαστάζω, bear, carry. ¹³ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹⁴ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹⁵ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ¹⁶ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹² καθίζω, seat, sit. ¹δ ψηφίζω, count up, calculate. ¹⁰ δαπάνη, ης, ἡ, cost, expense. ²⁰ ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, completion, perfection. ²¹ μήποτε, never, lest perchance. ²² θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²³ ἰσχύω, be strong, able. ²⁴ ἐκτελέω, finish, complete.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:30

θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζει v^1 αὐτῷ, λέγοντες, ὅτι 30 Ούτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν³ ἐκτελέσαι. Ή τίς βασιλεὺς πορευόμενος 31 συμβαλεῖν έτέρω βασιλεῖ εἰς πόλεμον οὐγὶ καθίσας πρώτον βουλεύεται ^{8} εἰ δυνατός ^{9} ἐστιν ἐν δέκα ^{10} γιλιάσιν ^{11} ἀπαντῆσαι ^{12} τῷ μετὰ εἴκοσι ^{13} γιλιάδων ^{11} ἐρχομένω ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, ^{14} ἔτι πόρρω ^{15} αὐτοῦ 32 ὄντος, πρεσβείαν¹⁶ ἀποστείλας ἐρωτᾳ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται ^{17} πᾶσιν 33 τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἄλας: 18 ἐὰν δὲ τὸ ἄλας 18 μωρανθῆ, 34 ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ^{20} Οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν ^{21} 35 εὔθετόν ^{22} ἐστιν: ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὧτα ^{23} ἀκούειν ἀκουέτω.

¹ ἐμπαίζω, mock. ² οἰκοδομέω, build up, construct. ³ ἰσχύω, be strong, able. ⁴ ἐκτελέω, finish, complete. ⁵ συμβάλλω, discuss, consider. ⁶ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ⁻ καθίζω, seat, sit. ⁵ βουλεύω, deliberate, take counsel. ⁵ δυνατός, powerful, possible. ¹0 δέκα, ten, 10. ¹¹ χιλιάς, άδος, ἡ, thousand. ¹² ἀπαντάω, meet, encounter. ¹³ εἴκοσι, twenty, 20. ¹⁴ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁵ πόρρω, far (away), far. ¹⁶ πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ¹⁻ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ¹8 ἄλας, ατος, τό, salt. ¹⁰ μωραίνω, make foolish, make tasteless. ²⁰ ἀρτύω, season, make salty. ²¹ κοπρία, ας, ἡ, manure pile, manure. ²² εὕθετος, useful, fit. ²³ ούς, ους, τό, ear.

Κατὰ Λουκᾶν 15:2 Byzantine NT

⁵Ησαν δὲ ἐγγίζοντες¹ αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι² καὶ οἱ **15** ἀμαρτωλοί,³ ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον⁴ οἱ 2 Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὖτος ἀμαρτωλοὺς³ προσδέχεται,⁵ καὶ συνεσθίει⁶ αὐτοῖς.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, 3 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας εν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα εν τῆ ἐρήμω, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἔως εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς 5 ὤμους ἐπατοῦ χαίρων. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, 6 συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὖρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ 7 οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι, επὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν τὸ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν τὸ πρόβατον καὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν καὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν καὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν δικαίοις, οἴτινες οὐ χρείαν δικαίοις καὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις καὶ ἐνεν ἐνεαν ἐννέα δικαίοις καὶ ἐνεν ἐπὶ ἐνεν ἡκοντα ἐννέα δικαίοις καὶ ἐνεν ἡκοντα ἐνεὶ ἐνεν ἡκοντα ἐννέα δικαίοις καὶ ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἐκ ἐχεν ἡκοντα ἐννέα δικαίοις καὶ ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἐκ ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἐν ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἡκοντα ἐνεν ἐνεν ἡκον ἐνεν ἐνεν ἡκον ἐνεν ἐ

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ³ ἀμαρτωλός, ου, ό, sinner. ⁴ διαγογγύζω, complain, grumble. ⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁶ συνεσθίω, eat with. ⁷ ἐκατόν, hundred, 100. ⁸ πρόβατον, ου, τό, sheep. ⁹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁰ ἐννέα, nine, 9. ¹¹ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ¹² ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹³ ὧμος, ου, ό, shoulder. ¹⁴ συγκαλέω, call together. ¹⁵ φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹⁶ γείτων, ονος, ό, neighbor. ¹⁷ συγχαίρω, rejoice with. ¹⁸ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁹ χρεία, ας, ή, need, necessity.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:8

ἔχουσιν μετανοίας.1

"Η τίς γυνὴ δραχμὰς² ἔχουσα δέκα,³ ἐὰν ἀπολέσῃ 8 δραχμὴν² μίαν, οὐχὶ ἄπτει⁴ λύχνον,⁵ καὶ σαροῖ⁶ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς⁻ ἔως ὅτου⁵ εὕρῃ; Καὶ 9 εὑροῦσα συγκαλεῖται² τὰς φίλας¹⁰ καὶ τὰς γείτονας,¹¹ λέγουσα, Συγχάρητέ¹² μοι, ὅτι εὖρον τὴν δραχμὴν² ἢν ἀπώλεσα. Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον 10 τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἀμαρτωλῷ¹³ μετανοοῦντι.¹⁴

Εἶπεν δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἰούς: καὶ εἶπεν ὁ 11
 νεώτερος¹⁵ αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον¹⁶ μέρος¹⁻ τῆς οὐσίας.¹⁶ Καὶ διεῖλεν¹⁰ αὐτοῖς
 τὸν βίον.²⁰ Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν 13
 ἄπαντα²¹ ὁ νεώτερος¹⁵ υἱὸς ἀπεδήμησεν²² εἰς χώραν²³

¹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ² δραχμή, ῆς, ἡ, drachma, coin. ³ δέκα, ten, 10. ⁴ ἄπτω, touch, kindle. ⁵ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁶ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ⁷ ἐπιμελως, carefully, diligently. ⁸ ὅτου, until. ⁹ συγκαλέω, call together. ¹⁰ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹¹ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹² συγχαίρω, rejoice with. ¹³ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁴ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁵ νέος, new, young. ¹⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁷ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁸ οὐσία, ας, ἡ, property, estate. ¹⁹ διαιρέω, distribute, divide. ²⁰ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²¹ ἄπας, each, every. ²² ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ²³ γώρα, ας, ἡ, land, region.

Κατὰ Λουκᾶν 15:14 Byzantine NT

μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζων ἀσώτως. ^{4} Δ απανήσαντος ^{5} δὲ αὐτοῦ πάντα, 14 έγένετο λιμὸς είσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν έκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ^{10} 15 ένὶ τῶν πολιτῶν ^{11} τῆς χώρας ^{8} ἐκείνης: καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς ^{12} αὐτοῦ βόσκειν ^{13} χοίρους. ^{14} Καὶ 16 ἐπεθύμει ^{15} γεμίσαι ^{16} τὴν κοιλίαν ^{17} αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ^{18} ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι: ^{14} καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπεν, Πόσοι ^{19} μίσθιοι ^{20} 17 τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ^{21} ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμ $\tilde{\omega}^6$ άπόλλυμαι: ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα 18 μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Π άτερ, ἥμαρτον $^{^{22}}$ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου: καὶ οὐκέτι ^{23} εἰμὶ ἄξιος ^{24} κληθῆναι 19 υίός σου: ποίησόν με ώς ἕνα τῶν μισθίων 20 σου. Καὶ 20 άναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ

¹ μακρός, long, far distant. ² διασκορπίζω, scatter, separate. ³ οὐσία, ας, ή, property, estate. ⁴ ἀσώτως, wastefully, recklessly. ⁵ δαπανάω, spend, spend freely. ⁶ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁷ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁸ χώρα, ας, ή, land, region. ⁹ ὑστερέω, lack, need. ¹⁰ κολλάω, glue, cleave. ¹¹ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹³ βόσκω, feed. ¹⁴ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ¹⁵ ἐπθυμέω, desire, long for. ¹⁶ γεμίζω, fill, load. ¹⁷ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹⁸ κεράτιον, ου, τό, carob pods, husk of the carob. ¹⁹ πόσος, how many? how great? ²⁰ μίσθιος, ου, ὁ, day laborer, hired servant. ²¹ περισσεύω, abound, be rich. ²² ἁμαρτάνω, I sinned. ²³ οὐκέτι, no longer, no more. ²⁴ ἄξιος, worthy, deserving.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:21

μακρὰν ^{1} ἀπέγοντος, ^{2} εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγγνίσθη, καὶ δραμών έπέπεσεν έπὶ τὸν τράγηλον ^{6} αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν ^{7} αὐτόν. Εἶπεν δὲ 21αὐτῷ ὁ υἱός, Πάτερ, ἥμαρτον⁸ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι ^{9} εἰμὶ ἄξιος ^{10} κληθῆναι υἱός σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, 22 Έξενέγκατε ^{11} τὴν στολὴν ^{12} τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε ^{13} αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον 14 εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ύποδήματα ^{15} εἰς τοὺς πόδας: καὶ ἐνέγκαντες τὸν 23 μόσχον¹⁶ τὸν σιτευτὸν¹⁷ θύσατε, ¹⁸ καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν: ^{19} ὅτι οὖτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ 24ἀνέζησεν:²⁰ καὶ ἀπολωλώς ἦν, καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 19     ήΗν δὲ ὁ υίὸς αὐτοῦ ὁ 25 πρεσβύτερος ἐν ἀγρῶ: ^{21} καὶ ὡς ἐργόμενος ἤγγισεν ^{22} τῆ οἰκία, ἤκουσεν συμφωνίας²³ καὶ χορῶν.²⁴ Καὶ 26

¹ μακράν, far away. ² ἀπέχω, received, obtain. ³ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁴ τρέχω, run, exercise myself. ⁵ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ⁶ τράχηλος, ου, ό, neck. ⁷ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ⁸ ἀμαρτάνω, I sinned. ⁹ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁰ ἄξιος, worthy, deserving. ¹¹ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹² στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹³ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁴ δακτύλιος, ου, ὁ, ring, finger ring. ¹⁵ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ¹⁶ μόσχος, ου, ὁ, calf. ¹⁷ σττευτός, fattened. ¹⁸ θύω, sacrifice, kill. ¹⁹ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ²⁰ ἀναζάω, live again, be resurrected. ²¹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²² ἐγγίζω, come near, approach. ²³ συμφωνία, ας, ἡ, music, symphony. ²⁴ γορός, οῦ, ὁ, choral dance, dancing.

Κατὰ Λουκᾶν 15:27 Byzantine NT

προσκαλεσάμενος ένα τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῶ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἥκει: 27 καὶ ἔθυσεν δ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ότι ύγιαίνοντα⁸ αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ωργίσθη¹⁰ δέ, καὶ 28 ούκ ήθελεν εἰσελθεῖν: ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθών παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῶ πατρί. 29 ^{1} δού, τοσαῦτα ^{11} ἔτη ^{12} δουλεύω ^{13} σοι, καὶ οὐδέποτε ^{14} έντολήν σου παρήλθον, 5 καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε 6 ἔδωκας ἔριφον, 16 ἵνα μετὰ τῶν φίλων 17 μου εὐφρανθῶ. 18 Ὅτε 30 δὲ ὁ υἱός σου οὖτος ὁ καταφαγών ^{19} σου τὸν βίον ^{20} μετὰ πορνών ^{21} ήλθεν, ἔθυσας αὐτώ τὸν μόσγον ^{6} τὸν σιτευτόν. ^{7} ^{7} ^{7} ^{7} δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὰ πάντοτε ^{22} 31 μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ $σά^{23}$ ἐστιν. 32Εύφρανθηναι δε καὶ χαρηναι έδει: ὅτι ὁ ἀδελφός σου ούτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν: 24 καὶ ἀπολωλως ἦν,

¹ προσκαλέω, summon. ² παῖς, ὁ, male or female child, servant. ³ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁴ ἥκω, have come, am present. ⁵ θύω, sacrifice, kill. ⁶ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁷ σττευτός, fattened. ⁸ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁹ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁰ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² ἔτος, ους, τό, year. ¹³ δουλεύω, serve, am a slave. ¹⁴ οὐδέποτε, never. ¹⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁶ ἔριφος, ου, ὁ, young goat, kid. ¹⁷ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁸ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁹ κατεσθίω, eat up, devour. ²⁰ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²¹ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ²² πάντοτε, always, at all times. ²³ σός, your, yours. ²⁴ ἀναζάω, live again, be resurrected.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:2

καὶ εύρέθη.

"Ελεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Ανθρωπός τις 16 ην πλούσιος, δε είχεν οἰκονόμον: καὶ οὕτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων⁴ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ 2 φωνήσας ^{5} αὐτὸν εἶπεν αὐτῶ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ : Ἀπόδος ^{6} τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας ^{7} σου: οὐ γὰρ δυνήση ἔτι οἰκονομεῖν. ^{8} Εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῶ ὁ οἰκονόμος, ^{3} Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖταις τὴν οἰκονομίαν ^{7} ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν ^{10} οὐκ ἰσχύω, ^{11} ἐπαιτεῖν ^{12} αἰσχύνομαι. ^{13} "Εγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν 4μετασταθ $\tilde{\omega}^{14}$ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος 15 ἕνα ἕκαστον 5 των γρεωφειλετων 16 του κυρίου έαυτου, έλεγεν τω πρώτω, Πόσον ^{17} ὀφείλεις ^{18} τῷ κυρίω μου; ^{18} δὲ εἶπεν, ^{6} Έκατὸν ^{19} βάτους ^{20} ἐλαίου. ^{21} Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι

¹ πλούσιος, rich. ² οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ³ διαβάλλω, bring charges, report. ⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ⁵ φωνέω, call, crow. ⁶ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁷ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ⁸ οἰκονομέω, manage, administer. ⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁰ σκάπτω, dig. ¹¹ ἰσχύω, be strong, able. ¹² ἐπαιτέω, beg, ask alms. ¹³ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ¹⁴ μεθίστημι, remove, turn away. ¹⁵ προσκαλέω, summon. ¹⁶ χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debtor. ¹⁷ πόσος, how many? how great? ¹⁸ ὀφείλω, owe, ought. ¹⁹ ἐκατόν, hundred, 100. ²⁰ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ²¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil.

Κατὰ Λουκᾶν 16:7 Byzantine NT

σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταγέως γράψον πεντήκοντα. ^{4} "Επειτα ^{5} ετέρω εἶπεν, Σ $\flat$ δε πόσον ^{6} 7 οφείλεις; ⁷ Ο δὲ εἶπεν, Έκατὸν κόρους σίτου. 10 Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ογδοήκοντα. 11 Καὶ ἐπήνεσεν 22 ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον 8 τῆς ἀδικίας ^{14} ὅτι Φρονίμως ^{15} ἐποίησεν: ὅτι οἱ νἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι 16 ύπὲρ τοὺς υίοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν ^{17} τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. Κάγὼ ὑμῖν 9 λέγω, Π οιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ^{18} ἐκ τοῦ μαμων $\tilde{\alpha}^{19}$ τῆς άδικίας, 14 ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, 20 δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ^{21} ^{1} ^{2} ^{1} πιστὸς ἐν ἐλαγίστω ^{22} καὶ ἐν ^{10} πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστ $ω^{22}$ ἄδικος $ω^{23}$ καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ^{23} ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκ ^{23} μαμων ^{23} μαμων ^{23} πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν ^{24} τίς ὑμῖν πιστεύσει ; Καὶ εἰ ἐν τῶ ἀλλοτρίω ^{25} πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ 12

¹ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ² καθίζω, seat, sit. ³ ταχέως, quickly, soon. ⁴ πεντήκοντα, fifty, 50. ⁵ ἔπειτα, then, after this. ⁶ πόσος, how many? how great? ⁷ ὀφείλω, owe, ought. ⁸ ἔκατόν, hundred, 100. ⁹ κόρος, ου, ό, measure, dry measure. ¹⁰ σῖτος, ου, ό, wheat, grain. ¹¹ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ¹² ἔπαινέω, praise, commend. ¹³ οἰκονόμος, ου, ό, manager, steward. ¹⁴ ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ¹⁵ φρονίμως, prudently, shrewdly. ¹⁶ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁷ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁸ φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹⁹ μαμωνᾶς, ᾶ, ό, riches, mammon. ²⁰ ἔκλείπω, fail, cease. ²¹ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ²² ἐλάχιστος, least, smallest. ²³ ἄδικος, unjust, unrighteous. ²⁴ ἀληθινός, true, genuine. ²⁵ ἀλλότριος, strange, foreign.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:13

ύμέτερον¹ τίς ύμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης² δύναται 13 δυσὶν κυρίοις δουλεύειν:³ ἢ γὰρ τὸν ἔνα μισήσει,⁴ καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει: ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται,⁵ καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.⁴ Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν³ καὶ μαμωνᾳ.⁻

"Ηκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι 14 ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν 15 αὐτοῖς, 'Υμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες 10 ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν: ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν 11 βδέλυγμα 12 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἔως Ἰωάννου: ἀπὸ 16 τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 13 Εὐκοπώτερον 14 δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν 17 καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, 15 ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν 18 πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν 18

¹ ὑμέτερος, your. ² οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ³ δουλεύω, serve, am a slave. ⁴ μισέω, hate, detest. ⁵ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ⁶ καταφρονέω, think little of, despise. ⁷ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ⁸ φιλάργυρος, fond of money, avaricious. ⁹ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ¹⁰ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹¹ ὑψηλός, high, lofty. ¹² βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ¹³ βιάζω, use force, violence. ¹⁴ εὐκοπώτερον, easier. ¹⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁶ κεραία, ας, ἡ, projection, hook. ¹⁷ γαμέω, marry.

Κατὰ Λουκᾶν 16:19 Byzantine NT

έτέραν μοιχεύει: καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν² μοιχεύει.

"Ανθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος,³ καὶ ἐνεδιδύσκετο⁴ 19 πορφύραν⁵ καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.⁸ Πτωχὸς⁹ δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος,¹⁰ ὃς 20 ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα¹¹ αὐτοῦ ἡλκωμένος¹² καὶ 21 ἐπιθυμῶν ^{13} χορτασθῆναι ^{14} ἀπὸ τῶν ψιχίων ^{15} τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης ^{16} τοῦ πλουσίου: ^{3} ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ^{17} ἐρχόμενοι ἀπέλειχον ^{18} τὰ ἕλκη ^{19} αὐτοῦ. 22 Έγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, ^{9} καὶ ἀπενεχθῆναι ^{20} αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον21 Ἀβραάμ: ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. ^{22} Καὶ ἐν τῶ ^{23} ^{23} ἐπάρας ^{24} τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις,²⁵ όρᾶ τὸν Άβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν,²⁶ καὶ

¹ μοιζεύω, commit adultery. ² γαμέω, marry. ³ πλούσιος, rich. ⁴ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ⁵ πορφύρα, ας, ή, purple (cloth), purple garment. ⁶ βύσσος, ου, ή, fine linen, cotton. ⁷ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁸ λαμπρῶς, splendidly, magnificently. ⁹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁰ Λάζαρος, ου, ό, Lazarus, Eliezer. ¹¹ πυλών, ώνος, ό, vestibule, gateway. ¹² ἐλκόω, afflict with sores. ¹³ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁴ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹⁵ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ¹⁶ τράπεζα, ης, ή, table. ¹⁷ κύων, ος, ό, dog. ¹⁸ ἀπολείχω, lick off, lick clean. ¹⁹ ἕλκος, ους, τό, wound, sore. ²⁰ ἀποφέρω, carry off, bear away. ²¹ κόλπος, ου, ό, bosom, breast. ²² θάπτω, bury. ²³ ϟλης, ου, ό, Hades. ²⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ²⁵ βάσανος, ου, ή, torture, torment. ²⁶ μακρόθεν, from afar, afar.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:24

 Λ άζαρον ^{1} ἐν τοῖς κόλποις ^{2} αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας ^{3} εἶπεν, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, 1 ἴνα βάψη 5 τὸ ἄκρον 6 τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ύδατος, καὶ καταψύξη⁸ τὴν γλῶσσάν μου: ὅτι όδυνωμαι⁹ ἐν τῆ φλογὶ¹⁰ ταύτη. Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ, 25 Τέκνον, μνήσθητι ότι ἀπέλαβες 2 σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῆ ζωῆ σου, καὶ Λάζαρος ^{1} ὁμοίως ^{13} τὰ κακά: νῦν δὲ ώδε παρακαλείται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσιν 26 τούτοις, μεταξύ¹⁴ ήμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα¹⁵ μέγα ἐστήρικται, 16 ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι 17 ἔνθεν πρὸς ύμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν¹8 πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 19 Εἶπεν δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα 27 πέμψης αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ 28 πέντε ^{20} άδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται ^{21} αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς

¹ Λάζαρος, ου, ὁ, Lazarus, Eliezer. ² κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ³ φωνέω, call, crow. ⁴ ἐλεέω, have mercy, pity. ⁵ βάπτω, dip, dye. ⁶ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ⁻ δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ⁶ καταψύχω, cool off, refresh. ⁰ δδυνάω, torment, pain. ¹¹⁰ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ¹¹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹² ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹³ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁴ μεταξύ, between, after. ¹⁵ χάσμα, τος, τό, chasm, gap. ¹⁶ στηρίζω, establish, fix firmly. ¹⁻ διαβαίνω, go through, cross. ¹৪ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁰ διαπεράω, cross over, pass through. ²⁰ πέντε, five, 5. ²¹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly.

Κατὰ Λουκᾶν 16:29 Byzantine NT

βασάνου. ¹ Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ, "Εχουσιν Μωσέα καὶ 29 τοὺς προφήτας: ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, 30 Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ: ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. ² Εἶπεν δὲ αὐτῷ, 31 Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἀνένδεκτόν³ ἐστιν τοῦ μὴ 17
ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα: οὐαὶ δὲ δὶ οὖ ἔρχεται. 2
Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἴνα σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων. 3
Προσέχετε ἐαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ: καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἀφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἀμάρτῃ εἰς 4
σέ, καὶ ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ, λείγων,

¹ βάσανος, ου, ή, torture, torment. ² μετανοέω, repent, change my mind. ³ ἀνένδεκτος, impossible. ⁴ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ⁵ οὐαί, woe! alas! woe! ⁶ λυσιτελέω, be better, more advantageous. ⁷ μύλος, ου, ό, mill, millstone. ⁸ ὀνικός, of or for an ass. ⁹ περίκειμαι, be around, surround. ¹⁰ τράχηλος, ου, ό, neck. ¹¹ ρίπτω, throw, cast. ¹² σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹³ μικρός, small, little. ¹⁴ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁵ ἀμαρτάνω, sin. ¹⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁷ ἐπτάκις, seven times. ¹⁸ ἐπιστρέφω, turn to, return.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:5

Μετανοῶ, αφήσεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες ^{2} ἡμῖν πίστιν. 5 Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον ^{3} 6 σινάπεως,⁴ ἐλέγετε ἂν τῆ συκαμίνω⁵ ταύτη, Έκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι έν τῆ θαλάσση: καὶ ύπήκουσεν⁸ ἄν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων 7 άροτριώντα⁹ ἢ ποιμαίνοντα, 10 ος εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ^{11} ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθών ^{12} ἀνάπεσε: ^{13} ἀλλ' οὐχὶ 8 ἐρεῖ αὐτῶ, Ἑτοίμασον ^{14} τί δειπνήσω, ^{15} περιζωσάμενος 16 διακόνει 17 μοι, έως φάγω καὶ πίω: καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ γάριν ἔγει τῷ 9 δούλω ἐκείνω ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 18 Οὐ δοκῶ. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ 10 διαταχθέντα ^{18} ύμῖν, λέγετε ὅτι Δ οῦλοι ἀχρεῖοί ^{19} ἐσμεν: ότι δ ὀφείλομεν²⁰ ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

¹ μετανοέω, repent, change my mind. ² προστίθημι, add, add to. ³ κόκκος, ου, ό, grain, seed. ⁴ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁵ συκάμινος, ου, ή, mulberry tree, sycamore tree. ⁶ ἐκριζόω, uproot, root out. ⁷ φυτεύω, plant. ⁸ ὑπακούω, obey, listen. ⁹ ἀροτριάω, plow. ¹⁰ ποιμαίνω, shepherd, rule. ¹¹ ἀγρός, ου, ό, field, farm. ¹² παρέρχομαι, pass by, go by. ¹³ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁴ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁵ δειπνέω, eat, dine. ¹⁶ περιζώννυμι, gird, gird round. ¹⁷ διακονέω, serve, minister. ¹⁸ διατάσσω, command, give orders to. ¹⁹ ἀχρεῖος, useless, worthless. ²⁰ ὀφείλω, owe, ought.

Κατὰ Λουκᾶν 17:11 Byzantine NT

Καὶ ἐγένετο ἐν τῶ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, 11 καὶ αὐτὸς διήρχετο¹ διὰ μέσου Σαμαρείας² καὶ Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, 12 ἀπήντησαν⁴ αὐτῷ δέκα⁵ λεπροὶ⁶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν: καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, 13 έπιστάτα, ελέησον ήμᾶς. Καὶ ίδων εἶπεν αὐτοῖς, 14 Πορευθέντες ἐπιδείξατε ^{10} ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. ^{11} Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. ^{12} Εἷς 15 δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ^{13} ὑπέστρεψεν, ^{14} μετὰ φωνής μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν: καὶ ἔπεσεν ἐπὶ 16 πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐγαριστῶν 15 αὐτῷ: καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. Âποκριθεὶς δὲ ὁ 17 Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα⁵ ἐκαθαρίσθησαν; 12 Οἱ δὲ ἐννέα ^{17} ποῦ; ^{18} Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες ^{14} δοῦναι 18 δόξαν τῶ θεῶ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς 19 οὖτος; Καὶ εἶπεν 19 αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ² Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ³ κώμη, ης, ή, village. ⁴ ἀπαντάω, meet, encounter. ⁵ δέκα, ten, 10. ⁶ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ⁻ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. 8 ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁰ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹¹⁰ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹¹¹ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹² καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹³ ἰάομαι, heal. ¹⁴ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁵ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹⁶ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹⁻ ἐννέα, nine, 9. ¹8 ποῦ, where?. ¹¹⁰ ἀλλογενής, οῦς, ὁ, foreigner, stranger.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:20

Έπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε¹ ἔρχεται ἡ 20 βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως:² 21 οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. Ἰδοὺ γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς³ ὑμῶν ἐστίν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε 22 ἐπιθυμήσετε⁴ μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, 23 Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ: μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. 24 Ὠσπερ⁶ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῆ ἡμέρα αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ 25 αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26 Νῶε, ιδ οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἰοῦ τοῦ

¹ πότε, when? at what time? ² παρατήρησις, εως, ή, observation, observance. ³ ἐντός, inside, among. ⁴ ἐπιθυμέω, desire, long for. ⁵ διώκω, pursue, persecute. ⁶ ἄσπερ, just as, even as. ⁷ ἀστραπή, ῆς, ή, lightning, brightness. ⁸ ἀστράπτω, flash, gleam. ⁹ λάμπω, shine. ¹⁰ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹¹ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹³ Νῶε, ὁ, Noah.

Κατὰ Λουκᾶν 17:27 Byzantine NT

άνθρώπου. "Ησθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἱξεγαμίζοντο, 27 ἄχρι³ ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε⁴ εἰς τὴν κιβωτόν, 5 καὶ ήλθεν ὁ κατακλυσμός. καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας. 28 $\mathfrak{O}$ μοίως ^{s} καὶ ώς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λ ώτ: ^{s} ἤσθιον, $\xi \pi i v \circ v$, $\eta v \circ \rho \alpha \zeta \circ v$, $\xi \pi \omega \lambda \circ v$, $\xi \sigma v \tau \varepsilon v \circ v$, $\xi \sigma v \tau v \circ v \circ v$, $\xi \sigma v \tau v \circ v \circ v$, $\xi \sigma v \tau v \circ v \circ v$, $\xi \sigma v \tau v \circ v \circ v$, $\xi \sigma v \sigma v \circ v$ ώκοδόμουν: ^{13} ή δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λώτ ^{9} ἀπὸ Σοδόμων, 29 ἔβρεξεν¹⁵ πῦρ καὶ θεῖον¹⁶ ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας: ^{7} κατὰ ταῦτα ἔσται ή ἡμέρα ὁ υίὸς τοῦ 30άνθρώπου ἀποκαλύπτεται.17 Έν ἐκείνη τῆ ἡμέρα, δς 31 ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος. ^{18} καὶ τὰ σκεύη ^{19} αὐτοῦ ἐν τῆ οἰκία, μὴ καταβάτω ἇραι αὐτά: καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ 20 μὴ ἐπιστρεψάτω ^{21} εἰς τὰ ὀπίσω. ^{22} 32 δμοίως⁸ Μνημονεύετε ^{23} τῆς γυναικὸς Λώτ. ^{9} Ός ἐὰν ζητήση 33 την ψυχην αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν: καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέση αὐτὴν ζωογονήσει ^{24} αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, 34

¹ γαμέω, marry. ² ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ³ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁴ Νῶε, ὁ, Noah. ⁵ κιβωτός, οῦ, ἡ, wooden box, ark. ⁶ κατακλυσμός, οῦ, ὁ, flood, deluge. ⁷ ἄπας, each, every. ⁸ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁹ Λώτ, ὁ, Lot. ¹⁰ ἀγοράζω, buy. ¹¹ πωλέω, sell. ¹² φυτεύω, plant. ¹³ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁴ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ¹⁵ βρέχω, send rain, rain. ¹⁶ θεῖον, ου, τό, sulfur, brimstone. ¹⁷ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁸ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ¹⁹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁰ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²¹ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²² ὀπίσω, behind, after (gen). ²³ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁴ ζωργονέω, preserve alive.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:35

ταύτη τῆ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς: εἶς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται. Δύο 35 ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό: μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν 36 αὐτῷ, Ποῦ, κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Όπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. ^{5}

*Ελεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε 18 προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν, λέγων, Κριτής τις 2 ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος: χήρα δὲ ἦν ἐν τῆ πόλει 3 ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ 4 χρόνον: μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι: διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην,

¹ κλίνη, ης, ή, couch, bed. ² παραλαμβάνω, receive, take. ³ ἀλήθω, grind. ⁴ ποῦ, where? ⁵ ἀετός, οῦ, ό, eagle, vulture. ⁶ πάντοτε, always, at all times. ⁷ ἐκκακέω, am faint, am weary. ⁸ κριτής, ου, ό, judge. ⁹ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁰ χήρα, ας, ή, widow. ¹¹ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ¹² ἀντίδικος, ου, ό, opponent, adversary. ¹³ γέ, indeed, at least. ¹⁴ παρέγω, offer, afford. ¹⁵ κόπος, ου, ό, labor, trouble.

Κατὰ Λουκᾶν 18:6 Byzantine NT

ἐκδικήσω¹ αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος² ἐρχομένη ὑποπιάζη³ με. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ 6 κριτὴς⁴ τῆς ἀδικίας⁵ λέγει. Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ 7 τὴν ἐκδίκησιν⁶ τῶν ἐκλεκτῶν7 αὐτοῦ τῶν βοώντων8 πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν9 ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν⁶ αὐτῶν 8 ἐν τάχει. Τλὴν11 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα12 εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Εἶπεν δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι 9 εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας ¹³ τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ 10 ἱερὸν προσεύξασθαι: ὁ εἶς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἔτερος τελώνης. ¹⁴ Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα 11 προσηύχετο, Ὁ θεός, εὐχαριστῶ ¹⁵ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ ¹⁶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ¹⁷ ἄδικοι, ¹⁸

¹ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ² τέλος, ους, τό, end, purpose. ³ ὑπωπιάζω, strike in the face, treat roughly. ⁴ κριτής, ου, ό, judge. ⁵ ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ⁶ ἐκδίκησις, εως, ή, vengeance, vindication. ⁻ ἐκλεκτός, chosen, elect. ጾ βοάω, cry aloud, shout. ⁰ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹0 τάχος, ους, τό, speed, quickness. ¹¹ πλήν, however, but. ¹² ἄρα, so? (introduces a question). ¹³ ἐξουθενέω, despise, ignore. ¹⁴ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ¹⁵ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹⁶ ἄσπερ, just as, even as. ¹⁻ ἄρπαξ, ravenous, rapacious. ¹ጾ ἄδικος, unjust, unrighteous.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:12

μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὕτος ὁ τελώνης. Ἦποτεύω δὶς τοῦ 12 σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ 13 τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ. Αέγω ὑμῖν, κατέβη οὖτος δεδικαιωμένος 14 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος: ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑ ἐαυτὸν ὑψωθήσεται.

Προσέφερον¹⁶ δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη,¹⁷ ἴνα αὐτῶν 15 ἄπτηται: ¹⁸ ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν¹⁹ αὐτοῖς. 16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος²⁰ αὐτὰ εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε²¹ αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν 17 λέγω ὑμῖν, ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ

¹ μοιχός, οῦ, ὁ, adulterer. ² τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ³ νηστεύω, fast. ⁴ δίς, twice. ⁵ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ⁶ κτάομαι, acquire, win. ⁷ μακρόθεν, from afar, afar. ⁸ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁹ τύπτω, smite, beat. ¹⁰ στήθος, ους, τό, breast, chest. ¹¹ Ιλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁴ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁵ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹⁶ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁷ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁸ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁰ προσκαλέω, summon. ²¹ κωλύω, forbid, hinder.

Κατὰ Λουκᾶν 18:18 Byzantine NT

ώς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθη εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, ¹ λέγων, Διδάσκαλε 18 άγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ² Εἶπεν 19 δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς άγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ 20 μοιχεύσης, ^{3} μὴ φονεύσης, ^{4} μὴ κλέψης, ^{5} μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην⁸ 21 έκ νεότητός μου. Άκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 22 αὐτῷ, "Ετι ἕν σοι λείπει: ^{10} πάντα ὅσα ἔγεις πώλησον, ^{11} καὶ διάδος το πτωγοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν έν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο, 15 ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας 23 ταῦτα περίλυπος 16 ἐγένετο: ἦν γὰρ πλούσιος 17 σφόδρα. Ίδων δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον¹6 γενόμενον εἶπεν, 24 Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα οἱ

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² κληρονομέω, inherit, obtain. ³ μοιχεύω, commit adultery. ⁴ φονεύω, kill, murder. ⁵ κλέπτω, steal. ⁶ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ⁷ τιμάω, honor, value at a price. ⁸ φυλάσσω, guard, keep. ⁹ νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness. ¹⁰ λείπω, leave, leave behind. ¹¹ πωλέω, sell. ¹² διαδίδωμι, distribute, give. ¹³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁴ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁵ δεῦρο, until now, come here! ¹⁶ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ¹⁷ πλούσιος, rich. ¹⁸ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁹ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ²⁰ χρῆμα, τος, τό, wealth, money.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:25

είς τὴν βασιλείαν εἰσελεύσονται τοῦ θεοῦ. 25 Εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος⁴ εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον⁵ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς 26 δύναται σωθήναι; Ο δὲ εἶπεν, Τὰ ἀδύνατα παρὰ 27 ανθρώποις δυνατά⁷ ἐστιν παρὰ τῶ θεῶ. Εἶπεν δὲ 28 ήμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ Ίδού. Πέτρος, ήκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Άμὴν λέγω 29 ύμιν ότι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφηκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἣ άδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ος οὐ μὴ ἀπολάβη ^{10} πολλαπλασίονα ^{11} ἐν τῷ 30 καιρῷ τούτω, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένω ζωὴν αἰώνιον.

 $^{^1}$ εὐκοπώτερον, easier. ^{2} κάμηλος, ου, ὁ, camel. ^{3} τρυμαλιά, ᾶς, ἡ, hole, eye of a needle. ^{4} ραφίς, ίδος, ἡ, needle. ^{5} πλούσιος, rich. ^{6} ἀδύνατος, impossible, unable. ^{7} δυνατός, powerful, possible. ^{8} γονεύς, έως, ὁ, parent. ^{9} ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ^{10} ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ^{11} πολλαπλασίων, many times as much, many times more.

Κατὰ Λουκᾶν 18:31 Byzantine NT

Παραλαβών¹ δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἰδού, 31 ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται² πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἰῷ τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ 32 ἐμπαιχθήσεται,³ καὶ ὑβρισθήσεται,⁴ καὶ ἐμπτυσθήσεται,⁵ καὶ μαστιγώσαντες⁶ ἀποκτενοῦσιν 33 αὐτόν: καὶ τῆ ἡμέρα τῆ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ 34 οὐδὲν τούτων συνῆκαν,⁻ καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον⁵ ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν⁹ αὐτὸν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός τις 35 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν: 10 ἀκούσας δὲ 36 ὅχλου διαπορευομένου, 11 ἐπυνθάνετο 12 τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν 13 δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος 14 παρέρχεται. 15 Καὶ ἐβόησεν, 16 λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυίδ, 38

¹ παραλαμβάνω, receive, take. ² τελέω, finish, fulfill. ³ ἐμπαίζω, mock. ⁴ ὑβρίζω, mistreat, insult. ⁵ ἐμπτύω, spit upon. ⁶ μαστιγόω, whip, lash. ⁷ συνίημι, understand, consider. ⁸ κρύπτω, conceal, hide. ⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁰ προσαιτέω, beg. ¹¹ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹² πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁴ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁶ βοάω, cry aloud, shout.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:39

ἐλέησόν¹ με. Καὶ οἱ προάγοντες² ἐπετίμων³ αὐτῷ ἵνα 39 σιωπήση:⁴ αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν¹ με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν⁵ 40 αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν: ἐγγίσαντος⁶ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ο 41 δὲ εἶπεν, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.⁻ Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 42 αὐτῷ, Ἀνάβλεψον:⁻ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. Καὶ 43 παραχρῆμα⁶ ἀνέβλεψεν,⁻ καὶ ἡκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν θεόν: καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἷνον² τῷ θεῷ.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο¹⁰ τὴν Ἰεριχώ. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ **19**ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος,¹¹ καὶ αὐτὸς ἦν
ἀρχιτελώνης,¹² καὶ οὖτος ἦν πλούσιος.¹³ Καὶ ἐζήτει 3
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ
ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ¹⁴ μικρὸς¹⁵ ἦν. Καὶ προδραμὼν¹⁶ 4

¹ ἐλεέω, have mercy, pity. ² προάγω, lead forth, go before. ³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁴ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁵ κελεύω, order, command. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁻ ἀναβλέπω, look up, receive sight. 8 παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁰ αἴνος, ου, ὁ, praise. ¹⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹¹ Ζακχαῖος, ου, ὁ, Zaccheus, Zacchaeus. ¹² ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, chief tax collector. ¹³ πλούσιος, rich. ¹⁴ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹⁵ μικρός, small, little. ¹⁶ προτρέχω, run ahead, outrun.

Κατὰ Λουκᾶν 19:5 Byzantine NT

ἔμπροσθεν άνέβη ἐπὶ συκομωραίαν τνα ἴδη αὐτόν: ότι ἐκείνης ἔμελλεν διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν 5 τόπον, ἀναβλέψας ό Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, ⁵ σπεύσας ⁶ κατάβηθι: σήμερον ⁷ γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας 6 κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο⁸ αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες 7 πάντες διεγόγγυζον, $^{\circ}$ λέγοντες ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλ $\tilde{\omega}^{^{10}}$ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακγαῖος 8 εἶπεν πρὸς τὸν κύριον, Ἰδού, τὰ ἡμίση ^{12} τῶν ύπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς: 13 καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ^{14} ἀποδίδωμι ^{15} τετραπλοῦν. ^{16} 9 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον ^{7} σωτηρία ^{17} τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι 18 καὶ αὐτὸς υίὸς Άβραάμ ἐστιν. Ἡλθεν γὰρ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου 10 ζητήσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

¹ ξμπροσθεν, in front of, before (gen). ² συκομωραία, ας, ή, sycamore tree. ³ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁴ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁵ Ζακχαΐος, ου, ό, Zaccheus, Zacchaeus. ⁶ σπεύδω, hasten, urge on. ⁷ σήμερον, today, now. ⁸ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ⁹ διαγογγύζω, complain, grumble. ¹⁰ ἀμαρτωλός, ου, ό, sinner. ¹¹ καταλύω, destroy, lodge. ¹² ἥμισυς, half. ¹³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁴ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ¹⁵ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁶ τετραπλούς, four times, fourfold. ¹⁷ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ¹⁸ καθότι, according as, because.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:11

προσθεὶς¹ Άκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα. ε $\tilde{l}$ πεν 11 παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς² αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα³ μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις 12 εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.8 Καλέσας δὲ δέκα9 13 δούλους έαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, 10 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε ^{11} ἔως ἔρχομαι. Οἱ δὲ 14πολίται ^{12} αὐτοῦ ἐμίσουν ^{13} αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ^{14} ὀπίσω ^{15} αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι $^{^{16}}$ ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ^{15} έπανελθεῖν το λαβόντα την βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθηναι 8 αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ^{19} ἵνα γν $\tilde{\omega}$ τίς τί διεπραγματεύσατο. ^{20} 16 Παρεγένετο²¹ δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ $\mu\nu$ ã¹⁰ σου

¹ προστίθημι, add, add to. ² ἐγγύς, near. ³ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁴ ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ⁵ εὐγενής, noble, high-born. ⁶ χώρα, ας, ή, land, region. ⁷ μακρός, long, far distant. ⁸ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹ δέκα, ten, 10. ¹⁰ μνᾶ, ᾶς, ή, mina (Gr. monetary unit), mina. ¹¹ πραγματεύομαι, do business, trade. ¹² πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹³ μισέω, hate, detest. ¹⁴ πρεσβεία, ας, ή, ambassador, embassy. ¹⁵ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹⁶ βασιλεύω, reign, rule. ¹⁷ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ¹⁸ φωνέω, call, crow. ¹⁹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²⁰ διαπραγματεύομαι, gain by trading, earn. ²¹ παραγίνομαι, come, arrive.

Κατὰ Λουκᾶν 19:17 Byzantine NT

προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῶ, Εὖ, 17 άγαθὲ δοῦλε: ὅτι ἐν ἐλαχίστω πιστὸς ἐγένου, ἴσθι έξουσίαν ἔγων ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ 18 δεύτερος, λέγων, Κύριε, ή μν $\tilde{\alpha}^3$ σου ἐποίησεν πέντε ^{8} μνᾶς. Εἶπεν δὲ καὶ τούτω, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε 19 πόλεων. Καὶ ἔτερος ἦλθεν, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μνᾶ³ 20 ην εἶγον ἀποκειμένην ² ἐν σουδαρίω: ²0 21 έφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς 11 εἶ: αἴρεις ο οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ^{12} ο οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ ^{22} αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. "Ηδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός ^{11} εἰμι, αἴρων δ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ^{12} ο οὐκ ἔσπειρα: καὶ διὰ τί οὐκ 23ἔδωκας τὸ ἀργύριόν ^{13} μου ἐπὶ τράπεζαν, ^{14} καὶ ἐγὼ έλθων σύν τόκω αν έπραξα αν έπραξα αν τός Καὶ τοῖς 24 παρεστῶσιν ^{17} εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα ^{2} μνᾶς ^{3} ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, 25

¹ προσεργάζομαι, make more, gain. ² δέκα, ten, 10. ³ μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ⁴ εὕ, well, well done. ⁵ ἐλάχιστος, least, smallest. ⁶ ἐπάνω, above, over (gen). ⁷ δεύτερος, second. ⁸ πέντε, five, 5. ⁹ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ¹⁰ σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ¹¹ αὐστηρός, strict, exacting. ¹² θερίζω, reap, gather. ¹³ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁴ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵ τόκος, ου, ὁ, interest, usury. ¹⁶ πράσσω, do, perform. ¹⁷ παρίστημι, be present, stand by.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:26

Κύριε, ἔχει δέκα¹ μνᾶς.² Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ 26 ἔχοντι δοθήσεται: ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν³ τοὺς ἐχθρούς⁴ μου 27 ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι⁵ ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε⁶ ἔμπροσθέν⁻ μου.

Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, αναβαίνων εἰς 28 Τεροσόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν⁸ εἰς Βηθσφαγὴ⁹ καὶ Βηθανίαν¹⁰ 29 πρὸς τὸ ὅρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν,¹¹ ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών, Ὑπάγετε εἰς τὴν 30 κατέναντι¹² κώμην:¹³ ἐν ῇ εἰσπορευόμενοι¹⁴ εὑρήσετε πῶλον¹⁵ δεδεμένον,¹⁶ ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε¹⁷ ἀνθρώπων ἐκάθισεν:¹⁸ λύσαντες¹⁹ αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ 31

¹ δέκα, ten, 10. ² μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ³ πλήν, however, but. ⁴ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁵ βασιλεύω, reign, rule. ⁶ κατασφάζω, slay, strike down. ⁷ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁸ ἐγγίζω, come near, approach. ⁹ Βηθφαγή, ἡ, Bethphage. ¹⁰ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹¹ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹² κατέναντι, over against, opposite. ¹³ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁴ ἐἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁵ πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ¹⁶ δέω, bind, tie. ¹⁷ πώποτε, ever yet, any time. ¹⁸ καθίζω, seat, sit. ¹⁹λύω, untie, loose.

Κατὰ Λουκᾶν 19:32 Byzantine NT

ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾶ, Δ ιὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῶ ότι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν² ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ 32 ἀπεσταλμένοι εὖρον καθώς εἶπεν αὐτοῖς. Λυόντων¹ δὲ 33 αὐτῶν τὸν πῶλον,³ εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τον πώλον; Οἱ δὲ εἶπον, Ὁ κύριος αὐτοῦ 34 γρείαν² ἔγει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν: καὶ 35 ἐπιρρίψαντες έαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ^{3} έπεβίβασαν τον Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, 36 ύπεστρώννυον ^{6} τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ. 37 Έγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῆ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, $^{^9}$ ἤρξαντο ἄπαν $^{^{10}}$ τὸ πλῆθος $^{^{11}}$ τῶν μαθητών χαίροντες αἰνεῖν 12 τὸν θεὸν φωνῆ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες, 38

¹ λύω, untie, loose. ² χρεία, ας, ή, need, necessity. ³ πώλος, ου, ό, colt, young ass. ⁴ ἐπιρρίπτω, throw upon, cast upon. ⁵ ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ⁶ ὑποστρωννύω, spread out underneath, spread under. ⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ⁸ κατάβασις, εως, ή, descent, slope. ⁹ ἐλαία, ας, ή, olive tree. ¹⁰ ἄπας, each, every. ¹¹ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹² αlνέω, praise.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:39

Εὐλογημένος¹ ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου: εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.²

Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὅχλου εἶπον πρὸς 39 αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον³ τοῖς μαθηταῖς σου. 40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὖτοι σιωπήσωσιν,⁴ οἱ λίθοι κεκράξονται.

Καὶ ὡς ἤγγισεν, δίδων τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῆ, 41 λέγων ὅτι Εἰ ἔγνως καὶ σύ, καί γε ἐν τῆ ἡμέρα σου ταύτη, τὰ πρὸς εἰρήνην σου: νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ 43 περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά τοι, καὶ περικυκλώσουσίν σε, καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ 44 ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθω: ἀνθ' ὅν οὐκ ἔγνως

 $^{^{1}}$ εὐλογέω, bless. ^{2} ὕψιστος, highest, most high. ^{3} ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ^{4} σιωπάω, be silent, keep silence. ^{5} ἐγγίζω, come near, approach. ^{6} κλαίω, weep, weep for. ^{7} γέ, indeed, at least. ^{8} κρύπτω, conceal, hide. ^{9} ῆκω, have come, am present. ^{10} περιβάλλω, put around, clothe. ^{11} ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ^{12} χάραξ, ακος, ^{5} , pointed stake, entrenchment. ^{13} περικυκλόω, surround, encircle. ^{14} συνέχω, hold fast, oppress. ^{15} πάντοθεν, on all sides, from all sides. ^{16} ἐδαφίζω, dash to the ground. ^{17} ἀντί, instead of, in place of.

Κατὰ Λουκᾶν 19:45 Byzantine NT

τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς¹ σου.

Καὶ εἰσελθών εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς 45 πωλοῦντας² ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,³ λέγων αὐτοῖς, 46 Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς⁴ ἐστίν: ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον⁵ ληστῶν.6 Καὶ ἦν 47 διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ: οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ: καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ 48 λαὸς γὰρ ἄπας² ἐξεκρέματο8 αὐτοῦ ἀκούων.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος 20 αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἰπὲ 2 ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς 3

¹ ἐπισκοπή, ής, ή, visitation, overseeing. 2πωλέω, sell. 3 ἀγοράζω, buy. 4 προσευχή, ής, ή, prayer, place for prayer. 5 σπήλαιον, ου, τό, cave, den. 6 ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁷ἄπας, each, every. ⁸ ἐκκρεμάννυμ, hang out, hang on. ⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹¹ ποῖος, what sort of? what? of what sort.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:4

αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι: Τὸ βάπτισμα¹ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ 4 ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συνελογίσαντο² πρὸς ἑαυτούς, 5 λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ 6 ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει³ ἡμᾶς: πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ 7 ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.⁴ Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 8 αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ⁵ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

"Ηρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν 9
ταύτην: "Άνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν το χρόνους ἱκανούς: καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς 10
γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ

 $^{^{1}}$ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ^{2} συλλογίζομαι, reason, discuss. ^{3} καταλιθάζω, stone to death, stone down. ^{4} πόθεν, from where? whence. ^{5} ποῖος, what sort of? what? of what sort. ^{6} φυτεύω, plant. ^{7} ἀμπελών, ώνος, ὁ, vineyard. ^{8} ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ^{9} γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ^{10} ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ^{11} ἱκανός, sufficient, able.

Κατὰ Λουκᾶν 20:11 Byzantine NT

αμπελώνος δωσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοί δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι 11 έτερον δοῦλον: οἱ δὲ κἀκεῖνον ^{7} δείραντες ^{3} καὶ ἀτιμάσαντες⁸ ἐξαπέστειλαν⁴ κενόν. ⁵ Καὶ προσέθετο⁶ 12 πέμψαι τρίτον: οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες έξέβαλον. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί 13 ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν: ἴσως ^{10} τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. Τδόντες δὲ αὐτὸν οί 14γεωργοι² διελογίζοντο¹² πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Οῦτός ἐστιν ὁ κληρονόμος: 3 δεῦτε, 4 ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 Καὶ 15 έκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, απέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 Έλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς² τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας ι αὐτοῖς εἶπεν, Τί οὖν 17

¹ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ²γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ³ δέρω, beat, flay. ⁴ ἐξαποστέλλω, send forth. ⁵ κενός, empty, vain. ⁶ προστίθημι, add, add to. ⊓ κὰκεῖνος, and he, and she. ⁶ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ⁰ τραυματίζω, wound. ¹⁰ ἴσως, perhaps, probably. ¹¹ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹² διαλογίζομαι, debate, reason. ¹³ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁴ δεῦτε, come!. ¹⁵ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁶ ἑμβλέπω, look at, look into.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:18

έστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν ^{1} οἱ οἰκοδομοῦντες, ^{2} οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας ^{3} ; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται: ^{4} ^{18} ἐφ' ὃν δ' ἂν πέση, λικμήσει ^{5} αὐτόν.

Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν 19 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῆ τῆ ὥρα, καὶ ἐφοβήθησαν: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν. Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, 20 ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῆ ἀρχῆ καὶ τῆ ἐξουσία τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ 21 ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις: καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν άμιῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ 22

¹ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ² οἰκοδομέω, build up, construct. ³ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ⁴ συνθλάω, break, break in pieces. ⁵ λικμάω, crush, scatter. ⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁻ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁶ ἐγκάθετος, ου, ὁ, hired to lie in wait, spy. ⁰ ὑποκρίνομαι, pretend, make believe. ¹0 ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹¹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹² ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹³ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁴ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁵ φόρος, ου, ὁ, tribute, tax.

Κατὰ Λουκᾶν 20:23 Byzantine NT

οὔ; Κατανοήσας¹ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν,² εἶπεν 23 πρὸς αὐτούς, Τί με πειράζετε;³ Ἐπιδείξατέ⁴ μοι 24 δηνάριον:⁵ τίνος ἔχει εἰκόνα⁴ καὶ ἐπιγραφήν;⁻ Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.⁵ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 25 Ἀπόδοτε² τοίνυν¹¹ τὰ Καίσαρος⁵ Καίσαρι,⁵ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ οὐκ ἴσχυσαν¹¹ ἐπιλαβέσθαι¹² αὐτοῦ 26 ῥήματος ἐναντίον¹³ τοῦ λαοῦ: καὶ θαυμάσαντες¹⁴ ἐπὶ τῆ ἀποκρίσει¹⁵ αὐτοῦ, ἐσίγησαν.¹6

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, 17 οἱ 27 ἀντιλέγοντες 18 ἀνάστασιν 19 μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, 28 Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη ἔχων γυναῖκα, καὶ οὖτος ἄτεκνος 20 ἀποθάνη, ἵνα λάβη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήση 21 σπέρμα 22 τῷ ἀδελφῷ

¹ κατανοέω, observe, understand. ² πανουργία, ας, ή, cleverness, craftiness. Trickery. ³ πειράζω, test, tempt. ⁴ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁵ δηνάριον, ου, ό, denarius. ⁶ εἰκών, όνος, ή, image, likeness. ⁷ ἐπιγραφή, ῆς, ή, inscription, title. ⁸ Καΐσαρ, ος, ό, Caesar. ⁹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁰ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹¹ ἰσχύω, be strong, able. ¹² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁵ ἀπόκρισις, εως, ή, answer, reply. ¹⁶ σιγάω, be silent, become silent. ¹⁷ Σαδδουκαΐος, ου, ό, Sadducee. ¹⁸ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁹ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ²⁰ ἄτεκνος, childless. ²¹ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ²² σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:29

αὐτοῦ. Έπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν: καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν 29 γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος: καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος 30 τὴν γυναῖκα, καὶ οὖτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ 31 τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν ώσαύτως. 3 Ωσαύτως δὲ καὶ οί έπτά: οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. Ύστερον 32 δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῆ οὖν ἀναστάσει, 33 τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναίκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ 34 υίοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν ^{7} καὶ ἐκγαμίσκονται: ^{8} οί δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ 35 τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσι v^7 οὔτε έκγαμίζονται: 11 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται: 36 ἰσάγγελοι¹² γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν τοῦ θεοῦ, τῆς άναστάσεως⁶ υίοὶ ὄντες. "Οτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, 37 καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν 3 ἐπὶ τῆς βάτου, 4 ὡς λέγει, Κύριον τὸν θεὸν Άβραὰμ καὶ τὸν θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν

¹ ἄτεκνος, childless. ² δεύτερος, second. ³ ώσαύτως, likewise. ⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ⁵ ὕστερον, lastly, afterward. ⁶ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁷ γαμέω, marry. ⁸ ἐκγαμίσκω, give in marriage. ⁹ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹⁰ τυγχάνω, obtain, happen. ¹¹ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹² ἰσάγγελος, like an angel, like the angels. ¹³ μηνύω, make known, report. ¹⁴ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure).

Κατὰ Λουκᾶν 20:38 Byzantine NT

θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων: 38 πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν 39 γραμματέων εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς¹ εἶπας. Οὐκέτι 40 δὲ ἐτόλμων³ ἐπερωτῷν αὐτὸν οὐδέν.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν υίὸν 41 Δαυὶδ εἶναι; Καὶ αὐτὸς Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ⁴ 42 ψαλμῶν,⁵ Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς⁶ σου ὑποπόδιον⁷ 43 τῶν ποδῶν σου. Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ 44 πῶς υίὸς αὐτοῦ ἐστιν;

Άκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς 45 αὐτοῦ, Προσέχετε⁸ ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν 46 θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς,⁹ καὶ φιλούντων¹⁰ ἀσπασμοὺς¹¹ ἐν ταῖς ἀγοραῖς,¹² καὶ πρωτοκαθεδρίας¹³ ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας¹⁴ ἐν τοῖς

¹ καλῶς, rightly, well. ² οὐκέτι, no longer, no more. ³ τολμάω, dare, endure. ⁴ βίβλος, ου, ή, book, scroll. ⁵ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁷ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁸ προσέχω, take head of, attend to. ⁹ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹⁰ φιλέω, love, kiss. ¹¹ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹² ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹³ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹⁴ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:47

δείπνοις: ^{1} οῖ κατεσθίουσιν ^{2} τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, ^{3} καὶ ^{4} 7 προφάσει ^{4} μακρὰ ^{5} προσεύχονται. Οὖτοι λήψονται περισσότερον ^{6} κρίμα. ^{7}

Άναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν 21 εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους: εἶδεν δέ τινα καὶ 2 χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, καὶ 3 εἶπεν, Άληθῶς Αέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὐτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν: ἄπαντες ὰγὰρ οὖτοι ἐκ 4 τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ: αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἄπαντα τὸν βίον ὁν εἶχεν ἔβαλεν.

Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς 5 καὶ ἀναθήμασιν² κεκόσμηται,² εἶπεν, Ταῦτα ἃ 6 θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται

 $^{^{1}}$ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ^{2} κατεσθίω, eat up, devour. ^{3} χήρα, ας, ή, widow. ^{4} πρόφασις, εως, ή, pretense, pretext. ^{5} μακρός, long, far distant. ^{6} περισσός, excessive, abundant. ^{7} κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ^{8} ἀναβλέπω, look up, receive sight. ^{9} δώρον, ου, τό, gift, present. ^{10} γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ^{11} πλούσιος, rich. ^{12} πενιχρός, poor, needy. ^{13} λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ^{14} άληθώς, truly, really. ^{15} πτωχός, poor, poor man (as a noun). ^{16} ἄπας, each, every. ^{17} περισσεύω, abound, be rich. ^{18} ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ^{19} βίος, ου, ό, life, manner of life. ^{20} ἀνάθημα, τος, τό, votive offering. ^{21} κοσμέω, adorn, put into order.

Κατὰ Λουκᾶν 21:7 Byzantine NT

λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὅς οὐ καταλυθήσεται.¹ Ἐπηρώτησαν 7 δὲ αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε² οὖν ταῦτα ἔσται ; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ 8 εἶπεν, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε:³ πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι: καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικεν,⁴ μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω⁵ αὐτῶν. "Όταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ 9 ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε: δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ 10 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν: σεισμοί¹⁰ τε μεγάλοι κατὰ 11 τόπους καὶ λιμοὶ¹¹ καὶ λοιμοὶ¹² ἔσονται, φόβητρά¹³ τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ¹⁴ δὲ 12 τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν¹⁵ ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, ¹⁶ παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς

¹ καταλύω, destroy, lodge. ² πότε, when? at what time? ³ πλανάω, deceive, lead astray. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ ὁπίσω, behind, after (gen). ⁶ πόλεμος, ου, ό, war, battle. ⁷ ἀκαταστασία, ας, ή, distrurbance, disorder. ⁸ πτοέω, terrify, scare. ⁹ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁰ σεισμός, οῦ, ό, earthquake, storm. ¹¹ λιμός, οῦ, ό, hunger, famine. ¹² λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ¹³ φόβητρον, ου, τό, terrible sight, horror. ¹⁴ πρό, before (gen), before. ¹⁵ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁶ διώκω, pursue, persecute.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:13

καὶ φυλακάς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἐνεκεν³ τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς 13 μαρτύριον. Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ 14 προμελετῷν ἀπολογηθῆναι: ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν 15 στόμα καὶ σοφίαν, ἡ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά 17 μου. Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. 18 Ἐν τῆ ὑπομονπ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην¹⁹ ὑπὸ στρατοπέδων²⁰ τὴν 20 Ίερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν²¹ ἡ ἐρήμωσις²² αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαία²³ φευγέτωσαν²⁴ εἰς τὰ 21

¹ φυλακή, ής, ή, guard, prison. ² ήγεμών, όνος, ό, governor, leader. ³ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁴ ἀποβαίνω, get out, go away. ⁵ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁶ προμέλετάω, practice beforehand, prepare. ⁷ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁸ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁹ ἀνθίστημι, resist, oppose. ¹⁰ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ¹¹ γονεύς, έως, ό, parent. ¹² συγγενής, kindred, relative. ¹³ φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹⁴ θανατόω, put to death, subdue. ¹⁵ μισέω, hate, detest. ¹⁶ θρίξ, τριχός, ή, hair. ¹⁷ ὑπομονή, ής, ή, endurance, perseverance. ¹⁸ κτάομαι, acquire, win. ¹⁹ κυκλόω, encircle, surround. ²⁰ στρατόπεδον, ου, τό, legion, army. ²¹ ἐγγίζω, come near, approach. ²² ἐρήμωσις, εως, ή, desolation, devastation. ²³ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ²⁴ φεύγω, flee, escape.

Κατὰ Λουκᾶν 21:22 Byzantine NT

όρη: καὶ οἱ ἐν μέσω αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν: καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. "Ότι ἡμέραι 22 ἐκδικήσεως³ αὖταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι⁴ πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ⁵ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ⁶ ἐγούσαις καὶ 23 ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις: ἔσται γὰρ ἀνάγκη⁸ μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ² ἐν τῶ λαῶ τούτω. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,10 καὶ 24 αἰγμαλωτισθήσονται¹¹ εἰς πάντα τὰ ἔθνη: Ίερουσαλημ ἔσται πατουμένη¹² ύπὸ ἐθνῶν, ἄγρι¹³ πληρωθώσιν καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίω ^{14} ^{25} καὶ σελήνη ^{15} καὶ ἄστροις, ^{16} καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ^{17} ἐθνῶν ἐν ἀπορία, ^{18} ἠχούσης ^{19} θαλάσσης καὶ σάλου, ^{20} 26 προσδοκίας ^{23} των ἐπεργομένων ^{24} τῆ οἰκουμένη: ^{25} αί γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 26 Καὶ τότε 27

 $^{^{1}}$ ἐκχωρέω, go out, leave. ^{2} χώρα, ας, ή, land, region. ^{3} ἐκδίκησις, εως, ή, vengeance, vindication. ^{4} πλήθω, fill. ^{5} οὐαί, woe! alas! woe! ^{6} γαστήρ, τρος, ή, belly, womb. ^{7} θηλάζω, suckle, nurse. ^{8} ἀνάγκη, ης, ή, necessity, distress. ^{9} ὀργή, ῆς, ή, wrath, anger. ^{10} μάχαιρα, ης, ή, sword. ^{11} αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ^{12} πατέω, tread or tread under foot, tread. ^{13} ἄχρι, as far as, up to (gen). ^{14} ἥλιος, ου, ό, sun, sunlight. ^{15} σελήγη, ης, ή, moon. ^{16} ἄστρον, ου, τό, star. ^{17} συνοχή, ῆς, ή, dismay, anguish. ^{18} ἀπορία, ας, ή, perplexity, anxiety. ^{19} ἡχέω, sound, ring out. ^{20} σάλος, ου, ό, surge, wave. ^{21} ἀποψύχω, faint, breathe out life. ^{22} φόβος, ου, ό, fear, terror. ^{23} προσδοκία, ας, ή, expectation, waiting. ^{24} ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ^{25} οἰκουμένη, ης, ή, inhabited world. ^{26} σαλεύω, shake, excite.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:28

ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ¹ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ 28 τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε² καὶ ἐπάρατε³ τὰς κεφαλὰς ὑμῶν: διότι⁴ ἐγγίζει⁵ ἡ ἀπολύτρωσις⁶ ὑμῶν.

Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, "Ιδετε τὴν συκῆν' καὶ 29 πάντα τὰ δένδρα: δταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες 30 ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς το θέρος το ἐστίν.
Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, 31 γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ὁ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ᾿Αμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἔως ἄν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 33 παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 12

Προσέχετε ^{14} δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε ^{15} βαρηθῶσιν ^{16} ὑμῶν αἱ ^{34} καρδίαι ἐν κραιπάλη ^{17} καὶ μέθη ^{18} καὶ μερίμναις ^{19}

¹ νεφέλη, ης, ή, cloud. ² ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ³ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁴ διότι, because, on this account. ⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ⁶ ἀπολύτρωσις, εως, ή, redemption, deliverance. ⁷ συκή, ής, ή, fig tree. ⁸ δένδρον, ου, τό, tree. ⁹ προβάλλω, put forward, put out. ¹⁰ ἐγγύς, near. ¹¹ θέρος, ους, τό, summer. ¹² παρέρχομαι, pass by, go by. ¹³ γενεά, ᾶς, ή, generation. ¹⁴ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁵ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁶ βαρέω, burden, weigh down. ¹⁷ κραιπάλη, ης, ή, drinking bout, drunken dissipation. ¹⁸ μέθη, ης, ή, drunkenness. ¹⁹ μέριμνα, ης, ή, care, anxiety.

Κατὰ Λουκᾶν 21:35 Byzantine NT

βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ ἡ ἡμέρα ἐκείνη: ὡς παγὶς ἡ γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς 35 καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 Ἁγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, τνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Ήν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων: τὰς δὲ νύκτας 37
 ἐξερχόμενος ηὐλίζετο¹¹ εἰς τὸ ὅρος τὸ καλούμενον
 Ἐλαιῶν. ¹² Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν ¹³ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ 38
 ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

"Ηγγιζεν¹⁴ δὲ ἡ ἑορτὴ¹⁵ τῶν ἀζύμων, ¹⁶ ἡ λεγομένη 22 Πάσχα. ¹⁷ Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς 2 τὸ πῶς ἀνέλωσιν ¹⁸ αὐτόν: ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

¹ βιωτικός, matter of daily life, life. ² αἰφνίδιος, sudden, unexpected. ³ ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁴ παγίς, ίδος, ή, trap, snare. ⁵ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁶ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ⁷ δέομαι, ask, request. ⁸ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ⁹ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹⁰ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹¹ αὐλίζομαι, spend the night, lodge. ¹² ἐλαία, ας, ή, olive tree. ¹³ ὀρθρίζω, rise early in the morning, rise early. ¹⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁵ ἑορτή, ῆς, ή, feast, festival. ¹⁶ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹⁷ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁸ ἀναιρέω, take up, kill.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:3

Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς¹ εἰς Ἰούδαν² τὸν ἐπικαλούμενον³ 3 Ἰσκαριώτην,⁴ ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ⁵ τῶν δώδεκα. Καὶ 4 ἀπελθὼν συνελάλησεν⁴ τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς⁻ τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ 5 ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο⁵ αὐτῷ ἀργύριον² δοῦναι. Καὶ 6 ἐξωμολόγησεν¹⁰ καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν¹¹ τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ¹² ὄχλου.

⁵Ηλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ¹³ ἐν ῇ ἔδει θύεσθαι ¹⁴ τὸ 7 Πάσχα. ¹⁵ Καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 8 εἰπών, Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ¹⁶ ἡμῖν τὸ Πάσχα, ¹⁵ ἴνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ ¹⁷ θέλεις 9 ἑτοιμάσομεν; ¹⁶ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδού, εἰσελθόντων 10 ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ¹⁸ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ¹⁹ ὕδατος βαστάζων: ²⁰ ἀκολουθήσατε αὐτῷ

¹ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ² Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ³ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ⁴ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ⁵ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ⁶ συλλαλέω, talk with, discuss. ⁷ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ⁸ συντίθημι, agree, make an agreement. ⁹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁰ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹¹ εὐκαιρία, ας, ἡ, fitting time, favorable opportunity. ¹² ἄτερ, without, apart from. ¹³ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹⁴ θύω, sacrifice, kill. ¹⁵ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁶ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁷ ποῦ, where? ¹⁸ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁹ κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar. ²⁰ βαστάζω, bear, carry.

Κατὰ Λουκᾶν 22:11 Byzantine NT

εἰς τὴν οἰκίαν οὖ¹ εἰσπορεύεται.² Καὶ ἐρεῖτε τῷ 11 οἰκοδεσπότη³ τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ⁴ ἐστιν τὸ κατάλυμα,⁵ ὅπου τὸ Πάσχα⁶ μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος⁵ ὑμῖν δείξει⁵ ἀνώγεον⁰ 12 μέγα ἐστρωμένον:¹⁰ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.¹¹ Ἀπελθόντες δὲ 13 εὖρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν¹¹ τὸ Πάσχα.⁶

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, 12 καὶ οἱ δώδεκα 14 ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, 15 Ἐπιθυμία 13 ἐπεθύμησα 14 τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ 15 τοῦ με παθεῖν: 16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι 16 οὐκέτι 17 οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἔως ὅτου 18 πληρωθῆ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ δεξάμενος ποτήριον, 19 17 εὐχαριστήσας 20 εἶπεν, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ 18

¹ οὕ, where, when. ² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ³ οἰκοδεσπότης, ου, ό, householder, head of a household. ⁴ ποῦ, where?. ⁵ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ⁶ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁻ κὰκεῖνος, and he, and she. ⁶ δείκνυμι, show, point out. ⁶ ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ¹⁰ στρωννύω, spread, furnish. ¹¹ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹² ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹³ ἐπιθυμία, ας, ή, desire, passion. ¹⁴ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁵ πρό, before (gen), before. ¹⁶ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹² οὐκέτι, no longer, no more. ¹ఠ ὅτου, until. ¹⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²⁰ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ²¹ διαμερίζω, divide, distribute.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:19

νενήματος ^{1} τῆς ἀμπέλου, ^{2} ἔως ὅτου ^{3} ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθη. Καὶ λαβών ἄρτον, εὐχαριστήσας ἐκλασεν 19 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον: τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ^{6} Ω σαύτως ^{7} καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ 20 δειπνῆσαι, ^{9} λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ^{8} ή καινή ^{10} διαθήκη ^{11} έν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. ^{12} Πλην ^{13} ἰδού, ή χεὶρ τοῦ παραδιδόντος 21 με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 14 Καὶ ὁ μὲν υίὸς τοῦ 22 ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον: ^{15} πλὴν ^{13} οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὖ παραδίδοται. Καὶ 23 αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν ^{17} πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα ^{18} εἴη έξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. $^{^{19}}$

¹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ² ἄμπελος, ου, ἡ, vine. ³ ὅτου, until. ⁴ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁵ κλάω, break. ⁶ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ⁷ ὡσαύτως, likewise. ⁸ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁹ δειπνέω, eat, dine. ¹⁰ καινός, new, fresh. ¹¹ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ¹² ἐκχέω, pour out, shed. ¹³ πλήν, however, but. ¹⁴ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁶ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁷ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁸ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁹ πράσσω, do, perform.

Κατὰ Λουκᾶν 22:24 Byzantine NT

Ένένετο δὲ καὶ φιλονεικία ^{1} ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ 24 είναι μείζων. Ὁ δὲ είπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν 25 $\dot{\epsilon}\theta$ νών κυριεύουσιν² αὐτών, καὶ οἱ $\dot{\epsilon}$ ξουσιάζοντες³ αὐτῶν εὐεργέται⁴ καλοῦνται. Ύμεῖς δὲ οὐχ οὕτως: 26 άλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος: καὶ ὁ ήγούμενος ώς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ 27 άνακείμενος ^{8} ἢ ὁ διακονῶν; ^{7} Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ^{8} Έγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Ύμεῖς δέ 28 έστε οἱ διαμεμενηκότες ^{9} μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς ^{10} μου: κάγὼ διατίθεμαι 11 ύμῖν, καθὼς διέθετό 11 μοι δ 29 πατήρ μου, βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς 30 τραπέζης 22 μου καὶ καθίσεσθε 33 ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς 14 τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, 31 Σίμων, Σίμων, ἰδού, ὁ Σατανᾶς ^{15} ἐξητήσατο ^{16} ὑμᾶς. τοῦ σινιάσαι ^{17} ώς τὸν σῖτον: ^{18} ἐγὼ δὲ ἐδεήθην ^{19} περὶ 32 σοῦ, ἴνα μὴ ἐκλίπ η^{20} ἡ πίστις σου: καὶ σύ ποτε ^{21}

¹ φιλονεικία, ας, ή, contentiousness, dispute. ² κυριεύω, be lord over, rule. ³ ἐξουσιάζω, have authority over, master. ⁴ εὐεργέτης, ου, ὁ, benefactor. ⁵ νέος, new, young. ⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁷ διακονέω, serve, minister. ⁸ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ⁹ διαμένω, remain, continue. ¹⁰ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹¹ διατίθεμαι, appoint, make. ¹² τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹³ καθίζω, seat, sit. ¹⁴ φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ¹⁵ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁶ ἐξαιτέω, demand of, ask for. ¹⁷ σινιάζω, sift, prove by trials. ¹⁸ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹⁹ δέομαι, ask, request. ²⁰ ἐκλείπω, fail, cease. ²¹ ποτέ, once, at some time.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:33

ἐπιστρέψας¹ στήριξον² τοὺς ἀδελφούς σου. Ὁ δὲ εἶπεν 33 αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός³ εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν⁴ καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι, 34 Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ⁵ σήμερον⁶ ἀλέκτωρ, πρὶνⁿ ἢ τρὶςց ἀπαρνήσῃ¹٥ μὴ εἰδέναι με.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ότε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ¹¹ 35 βαλαντίου¹² καὶ πήρας¹³ καὶ ὑποδημάτων, ¹⁴ μή τινος ὑστερήσατε; ¹⁵ Οἱ δὲ εἶπον, Οὐθενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, 36 Άλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ¹² ἀράτω, ὁμοίως ¹⁶ καὶ πήραν: ¹³ καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλήσει ¹⁷ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει ¹⁸ μάχαιραν. ¹⁹ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι 37 τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ²⁰ ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ²¹ ἐλογίσθη: ²² καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ²³ ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι ¹⁹ ὧδε 38 δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰκανόν ²⁴ ἐστιν.

 $^{^1}$ ἐπιστρέφω, turn to, return. ^{2} στηρίζω, establish, fix firmly. ^{3} ἔτοιμος, ready, prepared. ^{4} φυλακή, ῆς, ή, guard, prison. ^{5} φωνέω, call, crow. ^{6} σήμερον, today, now. ^{7} ἀλέκτωρ, ορος, ^{6} , rooster, cock. ^{8} πρίν, before, formerly. ^{9} τρίς, thrice, three times. ^{10} ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ^{11} ἄτερ, without, apart from. ^{12} βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ^{13} πήρα, ας, ή, leather pouch, bag. ^{14} ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ^{15} ὑστερέω, lack, need. ^{16} ὁμοίως, likewise, in like manner. ^{17} πωλέω, sell. ^{18} ἀγοράζω, buy. ^{19} μάχαιρα, ης, ή, sword. ^{20} τελέω, finish, fulfill. ^{21} ἄνομος, lawless, without law. ^{22} λογίζομαι, calculate, consider. ^{23} τέλος, ους, τό, end, purpose. ^{24} ἱκανός, sufficient, able.

Κατὰ Λουκᾶν 22:39 Byzantine NT

Καὶ ἐξελθών ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος¹ εἰς τὸ ὄρος τῶν 39 'Ελαιῶν: ' ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, 40 Προσεύγεσθε μη είσελθεῖν είς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς 41 ἀπεσπάσθη άπ' αὐτῶν ώσει λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα⁷ προσηύχετο, λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει⁸ 42 παρενεγκεῖν ^{9} τὸ ποτήριον ^{10} τοῦτο ἀπ ^{9} ἐμοῦ: πλὴν ^{11} μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν ^{12} γενέσθω. ε Ω φθη δὲ 43 αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων ^{13} αὐτόν. Καὶ 44 γενόμενος ἐν ἀγωνία ^{14} ἐκτενέστερον ^{15} προσηύγετο. Έγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς 16 αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι 17 αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς 45 προσευχής, 18 έλθων πρός τους μαθητάς εύρεν αύτους κοιμωμένους ^{19} ἀπὸ τῆς λύπης, ^{20} καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Tί ^{46} καθεύδετε;21 Άναστάντες προσεύγεσθε, ἵνα μὴ

¹ ἔθος, ους, τό, custom. ² ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ³ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁴ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ⁵ ώσεί, like, about. ⁶ βολή, ῆς, ἡ, throw, casting. ⁷ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁸ βούλομαι, wish, will. ⁹ παραφέρω, carry away, remove. ¹⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹¹ πλήν, however, but. ¹² σός, your, yours. ¹³ ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ¹⁴ ἀγωνία, ας, ἡ, agony, anguish. ¹⁵ ἐκτενέστερον, more earnestly. ¹⁶ ἰδρώς, ῶτος, ὁ, sweat, perspiration. ¹⁷ θρόμβος, ου, ὁ, drop, clot. ¹⁸ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁹ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ²⁰ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²¹ καθεύδω, sleep.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:47

εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.1

"Ετι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος 47 Ἰούδας, είς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτούς, καὶ ηγγισεν ^{4} τῷ Ἰησοῦ φιλησαι ^{5} αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 48αὐτῷ, Ἰούδα,² φιλήματι⁶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον 49 εἶπον αὐτῶ, Κύριε, εἰ πατάξομεν εν μαγαίρα; Καὶ 50 ἐπάταξεν⁷ εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν⁹ αὐτοῦ τὸ οὖς¹⁰ τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 51 Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐᾶτε $^{^{11}}$ ἔως τούτου. Καὶ ἁψάμενος $^{^{12}}$ τοῦ ώτίου ^{13} αὐτοῦ, ἰάσατο ^{14} αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς 52 τοὺς παραγενομένους ^{15} ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ω ς ἐπὶ ληστὴν ^{17} ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν ^{8} καὶ ξύλων; ^{18} 53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ

¹ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ² Ιούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ³ προέρχομαι, go in front, precede. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ φιλέω, love, kiss. ⁶ φίλημα, τος, τό, kiss. ⁷ πατάσσω, strike, smite. ⁸ μάχαιρα, ης, ή, sword. ⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁰ οὕς, ους, τό, ear. ¹¹ ἐάω, permit, allow. ¹² ἄπτομαι, touch or handle. ¹³ ἀτίον, ου, τό, ear. ¹⁴ ἰάομαι, heal. ¹⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁶ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹⁷ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹⁸ ξύλον, ου, τό, wood, tree.

Κατὰ Λουκᾶν 22:54 Byzantine NT

ἐξετείνατε¹ τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.²

Συλλαβόντες ^{3} δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον ^{4} αὐτὸν 54 είς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως: ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 5 Άψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσω τῆς αὐλῆς, 7 καὶ 55 συγκαθισάντων⁸ αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσω αὐτῶν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον 56 πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα ο αὐτῷ, εἶπεν, Καὶ οὖτος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων, Γύναι, 57 ούκ οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ ετερος ἰδὼν αὐτὸν 58 ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, "Ανθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης 13 ώσεὶ 14 ώρας μιᾶς, 59 άλλος τις διϊσχυρίζετο, 15 λέγων, Έπ' άληθείας καὶ ούτος μετ' αὐτοῦ ἦν: καὶ γὰρ Γαλιλαῖός 16 ἐστιν. Εἶπεν 60 δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ

^{\$\$^{1}\$\}times\texts(\omega\omega), stretch forth, stretch out. \$^{2}\sigma\times\texts(\omega), \texts(\omega), \texts(\omega

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:61

παραχρῆμα, ^{1} ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ^{2} ἀλέκτωρ. ^{3} Καὶ στραφεὶς ^{4} ὁ κύριος ἐνέβλεψεν ^{5} τῷ 61 Πέτρω. Καὶ ὑπεμνήσθη ^{6} ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ^{7} ἀλέκτορα ^{3} φωνῆσαι, ^{2} ἀπαρνήση ^{8} με τρίς. ^{9} Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος 62 ἔκλαυσεν ^{10} πικρῶς. ^{11}

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες¹² τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον¹³ 63
 αὐτῷ, δέροντες.¹⁴ Καὶ περικαλύψαντες¹⁵ αὐτόν, 64
 ἔτυπτον¹⁶ αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν,
 λέγοντες, Προφήτευσον.¹⁷ Τίς ἐστιν ὁ παίσας¹⁸ σε; 65
 Καὶ ἔτερα πολλὰ βλασφημοῦντες¹⁹ ἔλεγον εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον²⁰ τοῦ 66 λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον²¹ αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον²² αὐτῶν, λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, 67

¹ παραχρήμα, immediately, instantly. ² φωνέω, call, crow. ³ ἀλέκτωρ, ορος, δ, rooster, cock. ⁴ στρέφω, turn, am converted. ⁵ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁶ ὑπομμνήσκω, remind, remember. ⁷ πρίν, before, formerly. ⁸ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ⁹ τρίς, thrice, three times. ¹⁰ κλαίω, weep, weep for. ¹¹ πικρῶς, bitterly. ¹² συνέχω, hold fast, oppress. ¹³ ἐμπαίζω, mock. ¹⁴ δέρω, beat, flay. ¹⁵ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁶ τύπτω, smite, beat. ¹⁷ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁸ παίω, strike, hit. ¹⁹ βλασφημέω, revile, blaspheme. ²⁰ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, ²¹ ἀνάγω, lead up, restore. ²² συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin.

Κατὰ Λουκᾶν 22:68 Byzantine NT

εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε: ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ 68 μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ 69 ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; Ὁ δὲ 70 πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ 71 εἶπον, Τί ἔτι χρείαν¹ ἔχομεν μαρτυρίας;² Αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Καὶ ἀναστὰν ἄπαν³ τὸ πλῆθος⁴ αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ 23 τὸν Πιλάτον. "Ἡρξαντο δὲ κατηγορεῖν⁵ αὐτοῦ, 2 λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα⁴ τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα⁻ Καίσαρι⁵ φόρους³ διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πιλάτος 3 ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ 4 Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους,

¹ χρεία, ας, ή, need, necessity. ² μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness. ³ ἄπας, each, every. ⁴ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁵ κατηγορέω, accuse, charge. ⁶ διαστρέφω, distort, pervert. ⁷ κωλύω, forbid, hinder. ⁸ Καΐσαρ, ος, ό, Caesar. ⁹ φόρος, ου, ό, tribute, tax.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:5

Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον¹ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ 5 ἐπίσχυον,² λέγοντες ὅτι ἀνασείει³ τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας,⁴ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἔως ὧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν 6 ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός⁵ ἐστιν. Καὶ 7 ἐπιγνοὺς⁴ ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου⁻ ἐστίν, ἀνέπεμψεν⁵ αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,⁻ ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

Ό δὲ Ἡρῷδης διδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν: ἦν γὰρ 8 θέλων ἐξ ἰκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ: καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς: 9 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἰστήκεισαν δὲ οἱ 10 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως ὰκατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας ¹⁴ δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρῷδης σὸν τοῖς 11

¹ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ² ἐπισχύω, grow strong, persist. ³ ἀνασείω, stir up, incite. ⁴ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁵ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁷ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁸ ἀναπέμπω, send back. ⁹ λίαν, greatly, very. ¹⁰ ἰκανός, sufficient, able. ¹¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹² εὐτόνως, vigorously, vehemently. ¹³ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁴ ἐξουθενέω, despise, ignore.

Κατὰ Λουκᾶν 23:12 Byzantine NT

στρατεύμασιν¹ αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας,² περιβαλὼν³ αὐτὸν ἐσθῆτα⁴ λαμπράν,⁵ ἀνέπεμψεν⁶ αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι⁻ ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ 12 Ἡρώδης⁶ ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων: προϋπῆρχον² γὰρ ἐν ἔχθρᾳ¹⁰ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος ¹¹ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς 13 ἄρχοντας ¹² καὶ τὸν λαόν, εἶπεν πρὸς αὐτούς, 14 Προσηνέγκατέ ¹³ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα ¹⁴ τὸν λαόν: καὶ ἰδού, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας ¹⁵ οὐδὲν εὕρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ¹⁶ ὧν κατηγορεῖτε ¹⁷ κατ αὐτοῦ: ἀλλ οὐδὲ 15 Ἡρῷδης: ⁸ ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού, οὐδὲν ἄξιον ¹⁸ θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον ¹⁹ αὐτῷ. 16 Παιδεύσας ²⁰ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην ²¹ δὲ εἶχεν 17 ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ²² ἕνα. ἀνέκραξαν ²³ δὲ 18

¹ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ² ἐμπαίζω, mock. ³ περιβάλλω, put around, clothe. ⁴ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ⁵ λαμπρός, bright, shining. ⁶ ἀναπέμπω, send back. ⁷ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁸ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁹ προϋπάρχω, exist before, have been already. ¹⁰ ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility. ¹¹ συγκαλέω, call together. ¹² ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹³ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁴ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹⁵ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹⁶ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁷ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁸ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁹ πράσσω, do, perform. ²⁰ παιδεύω, teach, educate. ²¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²² ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ²³ ἀνακράζω, cry out, shout aloud.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:19

παμπληθεί, λέγοντες, Αἷρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ήμῖν Βαραββᾶν: ² ὅστις ἦν διὰ στάσιν ³ τινὰ γενομένην 19 έν τῆ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν. 20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησεν, ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, 21 Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπεν 22 πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὖτος; Οὐδὲν αἴτιον ^{2} θανάτου εὖρον ἐν αὐτῷ: παιδεύσας ^{10} οὖν αὐτὸν Οἱ δὲ ἐπέκειντο 11 φωναῖς μεγάλαις, 23 ἀπολύσω. αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι: ^{8} καὶ κατίσχυον ^{12} αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος 24 ἐπέκρινεν ^{13} γενέσθαι τὸ αἴτημα ^{14} αὐτῶν. Ἀπέλυσεν δὲ 25 τὸν διὰ στάσιν³ καὶ φόνον⁴ βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν,⁵ ὃν ἠτοῦντο: τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

 $^{^1}$ παμπληθεί, all together, all at once. ^{2} Βαραββᾶς, $\bar{\alpha}$, δ , Barabbas. ^{3} στάσις, εως, $\bar{\eta}$, standing, rebellion. ^{4} φόνος, ου, δ , murder, slaughter. ^{5} φυλακή, $\bar{\eta}$ ς, $\bar{\eta}$, guard, prison. ^{6} προσφωνέω, call to, summon. ^{7} ἐπιφωνέω, cry out, shout. ^{8} σταυρόω, crucify. ^{9} αἴτιος, ου, $\bar{\delta}$, causative of, responsible for. ^{10} παιδεύω, teach, educate. ^{11} ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ^{12} κατισχύω, overpower, prevail. ^{13} ἐπικρίνω, decree, pronounce sentence. ^{14} αἴτημα, τος, τό, request, petition.

Κατὰ Λουκᾶν 23:26 Byzantine NT

Καὶ ὡς ἀπήγαγον¹ αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι² Σίμωνός τινος 26
 Κυρηναίου³ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ,⁴ ἐπέθηκαν⁵ αὐτῷ
 τὸν σταυρόν,⁴ φέρειν ὅπισθεν⁻ τοῦ Ἰησοῦ.

'Ηκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος ⁸ τοῦ λαοῦ, καὶ 27 γυναικῶν αι καὶ ἐκόπτοντο ⁹ καὶ ἐθρήνουν ¹⁰ αὐτόν. 28 Στραφεὶς ¹¹ δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Θυγατέρες ¹² Ίερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ¹³ ἐπ' ἐμέ, πλὴν ¹⁴ ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε ¹³ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. "Οτι ἰδού, ἔρχονται 29 ἡμέραι ἐν αἶς ἐροῦσιν, Μακάριαι αἱ στεῖραι, ¹⁵ καὶ κοιλίαι ¹⁶ αι οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοι ¹⁷ οι οὐκ ἐθήλασαν. ¹⁸ Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν, Πέσετε 30 ἐφ' ἡμᾶς: καὶ τοῖς βουνοῖς, ¹⁹ Καλύψατε ²⁰ ἡμᾶς. "Οτι 31 εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ²¹ ξύλῳ ²² ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ ²³ τί γένηται;

¹ ἀπάγω, lead away, lead. ² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ³ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁶ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁻ ὅπισθεν, behind, after. ⊓ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁰ κόπτω, strike, smite. ¹⁰ θρηνέω, lament, mourn. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹² θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹³ κλαίω, weep, weep for. ¹⁴ πλήν, however, but. ¹⁵ στεῖρος, barren. ¹⁶ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁻ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ¹8 θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁰ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ²⁰ καλύπτω, cover, veil. ²¹ ὑγρός, moist, green. ²² ξύλον, ου, τό, wood, tree. ²³ ξηρός, dry, withered.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:32

"Ηγοντο δὲ καὶ ἔτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ 32 ἀναιρεθῆναι."

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον 33 Kρανίον, ^{3} ἐκεῖ ἐσταύρωσαν ^{4} αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ¹ δυ μεν εκ δεξιών, δυ δε εξ αριστερών. ⁵ Ο 34 δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς: οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. ^{7} Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ^{35} Έξεμυκτήριζον⁸ δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες⁹ σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Άλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὖτός έστιν ὁ γριστός, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. 10 Ἐνέπαιζον 11 δὲ 36 αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, ^{12} προσερχόμενοι καὶ ὄξος ^{13} προσφέροντες $^{^{14}}$ αὐτῷ, καὶ λέγοντες, Ei σὰ εἶ δ ^{37} βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 15 τ Ην δὲ καὶ 38 έπιγραφ $\mathring{\eta}^{^{16}}$ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν¹⁷

¹ κακούργος, ου, ό, criminal. ² ἀναιρέω, take up, kill. ³ κρανίον, ου, τό, skull. ⁴ σταυρόω, crucify. ⁵ ἀριστερός, left, on the left. ⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ⁷ κλήρος, ου, ό, lot, portion. ⁸ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ⁹ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ¹⁰ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹¹ ἐμπαίζω, mock. ¹² στρατιώτης, ου, ό, soldier. ¹³ δξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ¹⁴ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁵ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁶ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁷ γράμμα, τος, τό, letter, writings.

Κατὰ Λουκᾶν 23:39 Byzantine NT

Έλληνικοῖς¹ καὶ Ῥωμαϊκοῖς² καὶ Ἑβραϊκοῖς,³ Οὖτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

Εἶς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει 39 αὐτόν, λέγων, Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, 40 Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, άξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν άπολαμβάνομεν: δύτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξεν. 242 Καὶ ἔλεγεν τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου, κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 43 Ἀμὴν λέγω σοι, σἡμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. 39

¹ Έλληνικός, Greek, Greek. ² Ρωμαϊκός, Roman, Latin. ³ Έβραϊκός, Hebrew. ⁴ κρεμάννυμι, hang, hang up. ⁵ κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ⁶ βλασφημέω, revile, blaspheme. ⁷ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁰ δικαίως, righteously, justly. ¹¹ ἄξιος, worthy, deserving. ¹² πράσσω, do, perform. ¹³ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁴ ἄτοπος, out of place, unusual. ¹⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁶ σήμερον, today, now. ¹⁷ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:44

 ^{5} Hν δὲ ώσεὶ ^{1} ὥρα ἕκτη, ^{2} καὶ σκότος ^{3} ἐγένετο ἐφ' ὅλην ^{44} την γην έως ώρας ἐνάτης. ^{4} Καὶ ἐσκοτίσθη ^{5} ὁ ηλιος. ^{6} 45 καὶ ἐσχίσθη ^{7} τὸ καταπέτασμα ^{8} τοῦ ναοῦ ^{9} μέσον. Καὶ ^{46} φωνήσας ^{10} φωνή μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Πάτερ, εἰς γεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου: καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ^{12} Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος ^{13} τὸ 47γενόμενον, ἐδόξασεν τὸν θεόν, λέγων, "Οντως 14 ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος ἦν. Καὶ πάντες οἱ 48 συμπαραγενόμενοι 5 όχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν 6 ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ^{17} ξαυτῶν τὰ στήθη ^{18} ὑπέστρεφον. ^{19} Είστήκεισαν δὲ πάντες οἱ 49 αὐτοῦ μακρόθεν,²¹ καὶ γυναῖκες αί συνακολουθήσασαι²² αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

¹ ώσεί, like, about. ² ἔκτος, sixth. ³ σκότος, ους, τό, darkness. ⁴ ἔνατος, ninth. ⁵ σκοτίζω, darken. ⁶ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ⁷ σχίζω, split, separate. ⁸ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ⁹ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁰ φωνέω, call, crow. ¹¹ παρατίθημι, set before, entrust. ¹² ἐκπνέω, breathe out, expire. ¹³ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁴ ὄντως, really, indeed. ¹⁵ συμπαραγίνομαι, come together with, help. ¹⁶ θεωρία, ας, ἡ, spectacle, sight. ¹⁷ τύπτω, smite, beat. ¹⁸ στῆθος, ους, τό, breast, chest. ¹⁹ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁰ γνωστός, known, acquaintance. ²¹ μακρόθεν, from afar, afar. ²² συνακολουθέω, follow along with, accompany.

Κατὰ Λουκᾶν 23:50 Byzantine NT

Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, 50 άνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος – οὖτος οὐκ ἦν 51 συγκατατεθειμένος² τῆ βουλῆ³ καὶ τῆ πράξει⁴ αὐτῶν - ἀπὸ Ἀριμαθαίας⁵ πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: οὖτος 52 προσελθών τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελών ^{7} αὐτὸ ἐνετύλιξεν ^{8} αὐτὸ σινδόνι, ^{9} καὶ 53 ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι ^{10} λαξευτ $\tilde{\omega}$, ^{11} οὖκ ἦν οὐδέπω ^{13} οὐδεὶς κείμενος. ^{14} Καὶ ἡμέρα ἦν Παρασκευή, 54 σάββατον ἐπέφωσκεν. 16 Κατακολουθήσασαι 17 δὲ 55 γυναίκες, αίτινες ήσαν συνεληλυθυίαι αύτω έκ της Γαλιλαίας, έθεάσαντο ^{19} τὸ μνημεῖον, ^{20} καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι ^{21} δὲ ἡτοίμασαν ^{22} 56 άρώματα²³ καὶ μύρα.²⁴ Καὶ τὸ μὲν σάββατον

¹ βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ² συγκατατίθημι, give a vote with, assent to. ³ βουλή, ῆς, ῆ, counsel, purpose. ⁴ πράξις, εως, ῆ, deed, function. ⁵ Άριμαθαία, ας, ῆ, Arimathea. ⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁷ καθαιρέω, take down, pull down. ⁸ ἐντυλίσσω, wrap up, fold up. ⁹ σινδών, όνος, ῆ, fine cloth, linen cloth. ¹⁰ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ¹¹ λαξευτός, hewn, hewn out of the rock. ¹² οὕ, where, when. ¹³ οὐδέπω, not yet, still not. ¹⁴ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁵ παρασκευή, ῆς, ῆ, preparation. ¹⁶ ἐπιφώσκω, dawn, begin. ¹⁷ κατακολουθέω, follow after. ¹⁸ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹⁹ θεάομαι, look at, behold. ²⁰ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ²¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ²² ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ²³ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ²⁴ μύρον, ου, τό, ointment, perfume.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:2

ήσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Τῆ δὲ μιᾶ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, δηλθον ἐπὶ 24 τὸ μνῆμα,⁴ φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν⁵ ἀρώματα,6 καί σὺν αὐταῖς. Εὖρον δè τὸν ἀποκεκυλισμένον ^{7} ἀπὸ τοῦ μνημείου. ^{8} εἰσελθοῦσαι οὐχ εὖρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν¹⁰ αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν αστραπτούσαις: ¹² έμφόβων ¹³ δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ 5 κλινουσῶν ^{14} τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ 6 ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη: μνήσθητε 15 ώς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῆ Γαλιλαία, λέγων ὅτι δεῖ τὸν υίὸν τοῦ 7 άνθρώπου παραδοθήναι είς χεῖρας άνθρώπων άμαρτωλών, 16 καὶ σταυρωθηναι, 17 καὶ τη τρίτη ἡμέρα

¹ ήσυχάζω, be still, be silent. ² ὅρθρος, ου, ὁ, daybreak, dawn. ³ βαθύς, deep, early. ⁴ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ⁵ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁶ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ⁷ ἀποκυλίω, roll away. ⁸ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁹ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ¹⁰ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹¹ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothes. ¹² ἀστράπτω, flash, gleam. ¹³ ἔμφοβος, terrified, frightened. ¹⁴ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁷ σταυρόω, crucify.

Κατὰ Λουκᾶν 24:8 Byzantine NT

ἀναστήναι. Καὶ ἐμνήσθησαν¹ τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 8 καὶ ὑποστρέψασαι² ἀπὸ τοῦ μνημείου,³ ἀπήγγειλαν⁴ ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα⁵ καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα⁻ καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν² ἐνώπιον 11 αὐτῶν ὡσεὶ¹ λῆρος¹ τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν¹ ἐπὶ τὸ 12 μνημεῖον, καὶ παρακύψας¹ βλέπει τὰ ὁθόνια¹ κείμενα¹ μόνα: καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων¹ τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ 13 ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ῇ ὄνομα Ἐμμαούς. Ζα Καὶ αὐτοὶ 14

¹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ² ὑποστρέφω, return, turn back. ³ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁴ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁵ ἔνδεκα, eleven, 11. ⁶ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ⁷ Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ⁸ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁹ φαίνω, shine, appear. ¹⁰ ὡσεί, like, about. ¹¹ λῆρος, ου, ὁ, idle talk, empty talk. ¹² ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹³ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁴ παρακύπτω, stoop to look, look. ¹⁵ ὁθόνιον, ου, τό, piece of fine linen, linen bandage. ¹⁶ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁷ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁸ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁹ ἀπέχω, received, obtain. ²⁰ στάδιον, οῦ, τό, stadia, length of a stadium. ²¹ ἔξήκοντα, sixty, 60. ²² Έμμαοῦς, ἡ, Emmaus.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:15

πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν ώμίλουν¹ συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν 15 αὐτοὺς καὶ συζητεῖν,³ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας⁴ συνεπορεύετο⁵ αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀΦθαλμοὶ αὐτῶν 16 ἐκρατοῦντο ^{6} τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι ^{7} αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς 17 αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὖτοι οὓς ἀντιβάλλετε⁸ πρὸς άλλήλους περιπατούντες, καί έστε σκυθρωποί; 18 Άποκριθεὶς δὲ ὁ εἶς, ὧ ὄνομα Κλεοπᾶς, 10 εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς 11 Γερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῆ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; 12 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῶ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, 13 δς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς 4 ἐν ἔργω καὶ λόγω ἐναντίον 5 τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ: ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ 20 άρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ^{16} ἡμῶν εἰς κρίμα ^{17} θανάτου,

¹ διμλέω, converse, speak. ² συμβαίνω, come together, come to pass. ³ συζητέω, discuss, dispute. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ συμπορεύομαι, come together, travel with. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁷ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁸ ἀντιβάλλω, exchange, discuss. ⁹ σκυθρωπός, sad, gloomy. ¹⁰ Κλεοπᾶς, ᾶ, ὁ, Cleopas. ¹¹ παροικέω, live a stranger, sojourn. ¹² ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹³ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁴ δυνατός, powerful, possible. ¹⁵ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁶ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁷ κρίμα, ος, τὸ, judgment, verdict.

Κατὰ Λουκᾶν 24:21 Byzantine NT

καὶ ἐσταύρωσαν ^{1} αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ^{2} ὅτι 21 αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι³ τὸν Ἰσραήλ. Ἀλλά $\gamma ε^4$ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον⁵ ἀφ' οὖ ταῦτα ἐγένετο. Άλλὰ καὶ γυναῖκές 22 τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ^{7} ἐπὶ τὸ μνημεῖον: 8 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον 23 λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν 24 ἐπὶ τὸ μνημεῖον,8 καὶ εὖρον οὕτως καθώς καὶ αί γυναῖκες εἶπον: αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπεν 25 πρὸς αὐτούς, Ω^{10} ἀνόητοι ^{11} καὶ βραδεῖς ^{12} τῆ καρδία τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται: 26 ούχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν 13 τὸν χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ 27 ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν 4 αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν 15 εἰς 28

¹ σταυρόω, crucify. ² ἐλπίζω, hope, hope for. ³ λυτρόω, ransom, liberate. ⁴γέ, indeed, at least. ⁵ σήμερον, today, now. ⁶ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁷ ὅρθριος, early in the morning. ⁸ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁹ ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ¹⁰ ὧ, Oh! omega. ¹¹ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ¹² βραδύς, slow. ¹³ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁴ διερμηνεύω, translate, interpret. ¹⁵ ἐγγίζω, come near, approach.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:29

τὴν κώμην ^{1} οδ ^{2} ἐπορεύοντο: καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο ^{3} πορρωτέρω ^{4} πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο ^{5} αὐτόν, 29 λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστίν, καὶ κέκλικεν ή ήμέρα. Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι⁸ αὐτὸν μετ' 30 αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν, καὶ κλάσας 10 ἐπεδίδου ^{11} αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν ^{12} οἱ 31 όφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν¹³ αὐτόν: καὶ αὐτὸς ἄφαντος έγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ 32 καρδία ήμῶν καιομένη 15 ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῆ όδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν 12 ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ 33 αναστάντες αὐτῆ τῆ ὥρα ὑπέστρεψαν¹⁶ Ίερουσαλήμ, καὶ εὖρον συνηθροισμένους 17 τοὺς ἕνδεκα¹⁸ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι Ἡγέρθη ὁ 34 κύριος ὄντως, ^{19} καὶ ὤφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ^{35} έξηγοῦντο ^{20} τὰ ἐν τῆ όδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῆ

¹ χώμη, ης, ἡ, village. ² οὖ, where, when. ³ προσποιέω, pretend, regard. ⁴ πόρρω, far (away), far. ⁵ παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ⁶ ἐσπέρα, ας, ἡ, evening. ⁷ κλίνω, cause to bend, bow. ⁸ κατακλίνω, make to lie down, recline. ⁹ εὐλογέω, bless. ¹⁰ κλάω, break. ¹¹ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹² διανοίγω, open up completely, open fully. ¹³ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁴ ἄφαντος, invisible, disappearing. ¹⁵ καίω, burn, ignite. ¹⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁷ συναθροίζω, gather, bring together. ¹⁸ ἔνδεκα, eleven, 11. ¹⁹ ὄντως, really, indeed. ²⁰ ἐξηγέομαι, explain, describe.

Κατὰ Λουκᾶν 24:36 Byzantine NT

κλάσει¹ τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν 36 μέσω αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. 37 Πτοηθέντες δε καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεύμα θεωρείν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι 38 έστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ⁵ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ύμῶν; Ἰδετε τὰς γεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας 39 μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι: ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ότι πνεύμα σάρκα καὶ ὀστέα ^{7} οὐκ ἔχει, καθώς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν ^{8} αὐτοῖς 40τὰς γεῖρας καὶ τοὺς πόδας. "Ετι δὲ ἀπιστούντων 41 αὐτῶν ἀπὸ τῆς γαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, 10 εἶπεν αὐτοῖς, "Εγετέ τι βρώσιμον" ἐνθάδε; ¹² Οἱ δὲ ἐπέδωκαν ^{13} αὐτῶ 42 $i \gamma \theta \acute{\nu} \circ c_{1}^{14} \acute{\nu} \circ \pi \tau \circ \tilde{\nu}^{15}$ μέρος, c_{1}^{16} καὶ ἀπὸ μελισσίου c_{1}^{17} κηρίου. Καὶ λαβών ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 43

¹ κλάσις, εως, ή, breaking, fracturing. ² πτοέω, terrify, scare. ³ ἔμφοβος, terrified, frightened. ⁴ ταράσσω, trouble, agitate. ⁵ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁶ ψηλαφάω, touch, handle. ⁷ ὁστέον, τό, bone. ⁸ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁹ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹¹ βρώσιμος, eatable, suitable for food. ¹² ἐνθάδε, within, here. ¹³ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁴ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁵ ὀπτός, roasted, baked. ¹⁶ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁷ μελίσσιος, coming from bees. ¹⁸ κηρίον, ου, τό, honeycomb.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:44

Είπεν δὲ αὐτοῖς, Οὖτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς 44 ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς ^{1} περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν ^{2} αὐτῶν τὸν νοῦν, ^{3} 45 τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς: καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτως 46 γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν⁵ τὸν χριστόν, καὶ άναστηναι ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτη ἡμέρα, καὶ κηρυχθηναι 47 ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν $^{^6}$ καὶ ἄ ϕ εσιν $^{^7}$ άμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ίερουσαλήμ. Ύμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες ετούτων. Καὶ 48 ίδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου έφ' ὑμᾶς: ὑμεῖς δὲ καθίσατε' ἐν τῆ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὖ ἐνδύσησθε ^{10} δύναμιν ἐξ ὕψους. ^{11}

 $^{^1}$ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ^{2} διανοίγω, open up completely, open fully. ^{3} νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ^{4} συνίημι, understand, consider. ^{5} πάσχω, suffer, am acted upon. ^{6} μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ^{7} ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ^{8} μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ^{9} καθίζω, seat, sit. ^{10} ἑνδύω, put on, clothe. ^{11} ΰψος, ους, τό, height, heaven.

Κατὰ Λουκᾶν 24:50 Byzantine NT

Έξήγαγεν¹ δὲ αὐτοὺς ἔξω ἔως εἰς Βηθανίαν:² καὶ ἐπάρας³ 50 τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν⁴ αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν 51 τῷ εὐλογεῖν⁴ αὐτὸν αὐτούς, διέστη⁵ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο⁶ εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ 52 προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν⁻ εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης: καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, 53 αἰνοῦντες⁵ καὶ εὐλογοῦντες⁴ τὸν θεόν. Ἀμήν.

¹ ἐξάγω, lead out. ² Βηθανία, ας, ή, Bethany. ³ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁴ εὐλογέω, bless. ⁵ διϊστημι, pass, part. ⁶ ἀναφέρω, bring up, offer. ⁻ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ αἰνέω, praise.